

1 Ponedeljak, 16. februar 2026.

2 [Javna sednica]

3 [Završne reči]

4 [Optuženi ulaze u sudnicu]

5 --- Po početku zasedanja u 9:45h

6 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Izvinjavam se.

7 Molim sudskog službenika da najavi predmet.

8 SUDSKI SLUŽBENIK: [Prevod] Dobar dan, časni sude. Ovo je
9 predmet KSC-BC-2020-06, Specijalizovani tužilac protiv Hashima
10 Thacija, Kadrija Veselija, Rexhepa Selimiya i Jakupa
11 Krasniqija.

12 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Dobar dan svima.
13 Konstatujem da su svi optuženi prisutni u sudnici.

14 Nažalost je došlo do kašnjenja. Pokušaćemo da to rešimo
15 tako što ćemo malo da prilagodimo današnji raspored.
16 Nastavićemo da slušamo završne reči u ovom predmetu danas i to
17 završnu reč odbrane Jakupa Krasniqija. Posle toga će panel
18 postavljati pitanja, a kasnije tokom današnjeg dana, ako to
19 bude moguće, čućemo i odgovore Specijalizovanog tužilaštva,
20 ako bude vremena možda i zastupnika žrtava. Međutim, možda
21 ćemo nešto od toga morati da pomerimo za sredu, u zavisnosti
22 od toga koliko vremena danas budemo potrošili.

23 Daćemo vam punu pauzu od 90 minuta, odn. [ispravka
24 prevodioca] daćemo vam punih 90 minuta koliko vam je još
25 preostalo, ukoliko vam je sve to potrebno. Nećemo praviti

1 pauzu dok vi ne završite sa svojim izlaganjem, a onda ćemo
2 napraviti pauzu. U tom trenutku, verovatno kraću nego do sada,
3 kako bismo pokušali da se držimo predviđenog dnevnog reda.

4 Želim da podsetimo sve, da pošto su ovo završne reči koje
5 se prevode, treba da govorite polako, da biste omogućili
6 prevodiocima da stignu da prevedu sve što kažete.

7 To je kraj zapažanja panela. Sada ćemo nastaviti sa
8 iznošenjem završne reči Jakupa Krasniqiija. Izvolite, imate sat
9 i po vremena.

10 G. ELLIS: [Prevod] Hvala, časni sude. Dobar dan svima.

11 Ja sam stigao do druge teme u vezi sa navodnim značajnim
12 doprinosom g Krasniqiija UZP-u, koji je on navodno odigrao kao
13 portparol. To znači da ću sada govoriti uopštenije o
14 saopštenjima za javnost.

15 Časni sude, ovo je uvek bio predm -- od samog početka bio
16 predmet o povezanosti, a tužilaštvo kako mi tvrdimo nije
17 dokazalo da je postojala bilo kakva uzročno-posledična veza
18 između saopštenja za javnost koja se pripisuju g. Krasniqiju i
19 krivičnih dela iz optužnice, ili da upotrebim formulaciju iz
20 UZP-a, da su saopštenja za javnost, u značajnoj meri doprinela
21 vršenju krivičnih dela.

22 Ja se takođe oslanjam na predmete na koje je u vezi sa
23 tim uputio g. Mišetić. Razmatrajući analogni uslov za značajni
24 doprinos, žalbeni panel u MKSJ-u je u predmetu Šešelj, u stavu
25 132, ukazalo na to, da znatni vremenski razmak između

1 određenog saopštenja i određenog krivičnog dela, može dovesti
2 razumni [kao što je prevedeno] panel na zaključak da je ta
3 veza između njih nategnuta. U istom tom stavu, tužilaštvo nije
4 uspelo da dokaže razmere objavljivanja i dostupnosti
5 saopštenja za javnost, ili konkretno dejstvo koje su ona imala
6 na izvršenje krivičnih dela, znači da neke od optužbi nisu
7 dovoljno jasno potkrepljene. U ovom predmetu, tužilaštvo nije
8 dokazalo da je postojala široka dostupnost ovih saopštenja,
9 niti njihovo konkretno dejstvo, koje bi doprinelo izvršenju
10 krivičnih dela, niti čak ni da je postojala čvrsta vremenska
11 ili geografska povezanost.

12 Panel će se podsetiti da smo u ponedeljak i utorak u
13 našim završnim rečima, da je tužilaštvo tada pročitalo odlomke
14 iz dva intervjua sa g. Krasniqijem iz jula 1998. godine. Ja
15 neću ponavljati svu argumentaciju u vezi sa tim intervjuima iz
16 našeg završnog podneska, ali valja napomenuti da tužilaštvo
17 nije odgovorilo na našu argumentaciju iz stava 411, da
18 tužilaštvo nije pozvalo dotične novinare da svedoče kako bi se
19 proverile reči koje se pripisuju g. Krasniqiju, uprkos
20 očiglednim nedoslednostima, greškama i preuveličavanjima.
21 Drugo, tužilaštvo nije odgovorilo ni na argumente iz stava
22 413, gde smo izneli da saopštenja g. Krasniqija, uključujući i
23 ta na koje se tužilaštvo poziva, sasvim jasno pokazuju da OVK
24 nije ustala na oružje da bi se borila protiv civila, a i sami
25 odlomci koje je tužilaštvo izvuklo iz njih dopunjeni su time

1 što se kaže da OVK poštuje međunarodno pravo, a tužilaštvo
2 nije utvrdilo van razumne sumnje, da to pominjanje civila i
3 međunarodnog prava prestavlja puko pretvaranje, a ne iskrenu
4 nameru g. Krasniqija.

5 Drugo što sam želeo da naglasim danas, jeste nedostatak,
6 odn. propust da se uspostavi veza između tih saopštenja, ili
7 bilo kog krivičnog dela. Sve do prošle nedelje, prethodna
8 prilika na koje se tužilaštvo oslanjalo na ova saopštenja iz
9 jula 1998. godine, bilo je u njihovim uvodnim rečima. Posle
10 toga, čuli smo iskaze više od 125 svedoka, uključujući
11 četrdesetak svedoka koji su bili pripadnici OVK, a tužilaštvo
12 ova saopštenja uopšte nije direktno predočila ta saopštenja
13 tim svedocima tokom suđenja. U ovom trenutku je malo kasno da
14 se oni vraćaju na ta saopštenja u svojoj završnoj reči.

15 Kako bi dokazalo da je postojala neka veza, tužilaštvo je
16 predočilo jedan od intervjuja iz jula 1998, svedoku W1493, u
17 razgovoru koje je sa njim obavilo. On, mada nije bio pripadnik
18 OVK, rekao je neodređeno, u dokumentu P911.5 na strani 9, da
19 je kasnije video taj intervju, a na strani 12 je rekao da je
20 kasnije saznao za njega.

21 Koliko ja mogu da vidim iz fusnote 2275 završnog podneska
22 tužilaštva, jedini drugi primer gde se oni oslanjaju na
23 intervju sa g. Krasniqijem i gde su direktno predočili tom
24 nekom svedoku, je dokument -- je svedok W4393, kome je pokazan
25 dokument P1853. To je bio svedok žrtva, koji je odgovorio na

1 strani zapisnika 22509, da on nije nikada imao prilike da vidi
2 taj intervju, dok mu ga tužilaštvo nije predočilo. Takvi
3 svedoci ne mogu utvrditi da su saopštenja za javnost bila
4 široko dostupna, a s obzirom da nisu bili pripadnici OVK, nisu
5 bili u mogućnosti ni da utvrde, da je i bilo koje saopštenje
6 imalo značajnog dejstva na izvršenje bilo kog krivičnog dela.

7 Pošto ta saopštenja za javnost tužilaštvo nije sasvim
8 jasno predočilo svedocima u sudnici, onda nema pravo da
9 izvlači zaključke, da su oni bili široko dostupni i čitani i
10 da je neko na osnovu njih nešto preduzima i da je to
11 doprinelo izvršenju i jednog krivičnog dela.

12 Što se tiče veze između saopštenja za javnost i krivičnih
13 dela, to je pitanje kojim su se već bavili g. Mišetić i g.
14 Roberts. Ja prihvatom njihove argumente, i tome ću dodati
15 svega nekoliko sopstvenih kratkih argumenata. U stavu 358 svog
16 završnog podneska, tužilaštvo tvrdi da su saopštenja za
17 javnost doprinela zatvaranju ljudi u zoni Lap. U tom pogledu
18 je od ključnog značaja po mom mišljenju iskaz komandanta zone,
19 komandanta Rustema Mustafe. Ja se pre svega oslanjam na
20 njegove poslednje odgovore tokom dodatnog glavnog ispitivanja
21 koje je izvodio g. Mišetić. Oslanjam se na to zbog toga što je
22 jedna od prednosti usmenog svedočenja, jeste da ono omogućava
23 da se putem ispitivanja svedoka koje vode prvo tužilaštvo,
24 zatim odbrana, zatim i Sudski panel, jeste da se tokom
25 unakrsnog ispitivanja i dodatnog glavnog ispitivanja, dodatno

1 razjasne bitne stavke iz iskaza tog svedoka, a njegovi
2 odgovori, bili su sasvim jasni tokom glavnog dodatnog
3 ispitivanja.

4 Oni na strani transkripta T5955, rekao da je glavni
5 razlog za razračunavanje sa ljudima koji su opstruirali OVK
6 bio "vojne prirode" i on je rekao da se nije sećao ni jednog
7 konkretnog saopštenja za javnost, koje bi mu davalo dozvolu da
8 se obračuna sa takvim ljudima, a na sledećoj strani
9 transkripta 5956, rekao je da mu nije bila potrebna dozvola ni
10 od koga, da bi naredio da se neko pritvori u njegovoj zoni. On
11 je bio kao kralj u svom malom kraljevstvu. To je krajnji
12 proizvod, odn. prečišćena suština njegovog iskaza i mi tvrdimo
13 da to u najmanju ruku ustanovljava razumnu sumnju u pogledu
14 uzročno-posledične veze sa zonom Lap.

15 Tužilaštvo pokušava u svom podnesku da reši taj očigledni
16 problem sa sopstvenim svedokom, tako što iznosi u stavu 1426,
17 da je Rustem Mustafa u svom svedočenju, "svedok koji se
18 oslanja na cirkularno rezonovanje i protivreči samom sebi." A
19 problem sa tom tvrdnjom je u tome što je tužilaštvo to koje
20 nosi teret dokazivanja, a ne odbrana. To je bio svedok
21 tužilaštva, a ne svedok odbrane. A, ako su dokazi samog
22 tužilaštva cirkularni i protivrečni, onda zaključak mora biti
23 da tužilaštvo ne dokazuje svoje teze.

24 Sada prelazim na treću temu o kojoj ću govoriti, a to su
25 propisi. Što se tiče autorstva, datuma i njihove distribucije,

1 mi se oslanjamo na argumentaciju koju smo izneli u odeljku
2 2.10 i u stavu 470 našeg podneska.

3 Ono što hoću da istaknem sada u usmenoj argumentaciji,
4 jeste da još jednom tužilaštvo ne uspeva da dokaže postojanje
5 veze između propisa OVK i krivičnih dela iz optužnice. Ono što
6 tužilaštvo radi u stavu 545 svog završnog podneska, jeste da
7 selektivno izdvaja jedan jedini red iz privremenih propisa,
8 siguran sam da vam je to poznato, to je onaj red gde se kaže,
9 da vojna policija mora biti "nemilosrdna" ili bez milosti, "da
10 postupa kako se to nekada prevodi, sa svim -- sa nep -- prema
11 neprijateljima i svim onima koji na različite načine
12 pokušavaju da opstruiraju ili sabotiraju oslobodilačku borbu
13 OVK. I zatim iznosi da je to direktno uticalo na političko
14 postupanje, odn. na politiku postupanja, "koju su na terenu
15 primenjivali pripadnici vojne policije" [sic] -- [kao što je
16 prevedeno].

17 I pri tome u fusnosti 2241 iznose dokaze koje bi trebalo
18 da potkrepljuju tu tvrdnju, a to treba pažljivo pregledati,
19 jer po mom mišljenju to ne iznosi mogućnost da se zaključi da
20 je na osnovu ovog reda vojna policija nemilosrdno postupala na
21 terenu. Većina svedoka na koje se ovde poziva, oslanjali su se
22 i upućivali na neke opštije odredbe u vezi sa dužnostima vojne
23 policije, a tužilaštvo bi zatim prešlo na nešto drugo. Većina
24 svedoka -- većini svedoka nikada nije postavljeno ni pitanje o
25 nemilosrdnom postupanju, a, prema tome, njihovo svedočenje ne

1 dokazuju tu tvrdnju, jer im odgovarajuće pitanje nije nikada
2 ni postavljeno, a to je ključno pitanje.

3 Jedan izuzetak je svedok W04747. Iz razloga koje smo
4 izneli u svom završnom podnesku, a to je učinila i Veselijeva
5 odbrana u svom, jeste da je u pitanju u mnogome nepouzdan
6 svedok, na koga se ne treba oslanjati, jer on nije bio
7 podvrgnut unakrsnom ispitivanju, ali konkretna pitanja u vezi
8 sa ovim dokazom, u vezi sa njegovim iskazom o propisima, njemu
9 je pokazana odredba u kojoj se pominje "nemilosrdnost." I on
10 je tvrdio da je to imao prilike da vidi u oktobru 1998.
11 godine. Dokument P3580.9, strana 31. To je mnogo kasnije nego
12 što tužilaštvo tvrdi da su propisi bili distribuirani, niti se
13 tvrdi da su u to vreme u toj zoni izvršeni neki zločini.

14 On je takođe izneo na strani 26, kada mu je postavljeno
15 pitanje da li je nekada video taj dokument, rekao je "pa možda
16 sam ga i video. Video sam prilično veliki broj tih dokumenata.
17 Bilo ih je dosta u to vreme, ali siguran sam 99 -- da 99%
18 vojnika nikada nije imalo prilike da vidi ni jedan od tih
19 propisa. Dakle, lice kome je tužilaštvo predočilo ovu odredbu,
20 posvedočilo je o tome da velika većina vojnika, njih 99%,
21 nikada to nisu imali prilike ni da vide.

22 Tačno je da je sudija Gaynor predočio ovu odredbu dvojici
23 svedoka tužilaštva, Bislimu Zyrapiju i Shukriju Buji. G.
24 Zyrapi je na strani transkripta 18448, odgovarao, ali nije
25 direktno prokomentarisao upotrebu reči "bez milosti" ili

1 "nemilosrdno." Buja je na strani transkripta 22242, pročitao
2 ove reči iz propisa i rekao da se u njegovoj zoni to nije
3 dešavalo." Ni jedan od svedoka nije bio pripadnik vojne
4 policije, tako da njihovi iskazi ne mogu da utvrde, da je ova
5 odredba direktno uticala na postupanje vojne policije na
6 terenu.

7 Ako bih mogao da pređem na samu formulaciju iz ovog
8 propisa, ovde je postojala prevelika pažnja koja je posvećena
9 toj odredbi o korišćenju reči "nemilosrdno" ili "bez milosti,"
10 ali to nije jedina odredba. U toj istoj odredbi kaže se da
11 vojna policija treba podjednako, odn. treba ravnopravno da
12 postupa sa svim putnicima, da treba da se ponaša pristojno, da
13 bude ljubazna i ono što je važno, da "ne treba da koristi
14 fizičku silu, osim kada je napadnuta, ili sprečena da obavlja
15 svoje dužnosti." Pozivam vas da pročitate taj propis u celini.
16 Ne može se pretpostaviti da samo najnegativnije moguće čitanje
17 jedne odredbe, jeste nešto što je trebalo sprovo -- da se
18 sprovodi na terenu. Postoje dokazi u ovom predmetu, da su
19 mnogi pripadnici vojne policije teško premlaćivali
20 zatvorenike, ali ja mislim da kad god je neki pripadnik vojne
21 policije policije koristio silu protiv nekog zatvorenog lica,
22 da je on time i kršio ovaj propis. Vršenje krivičnih dela od
23 strane pripadnika vojne policije ne predstavlja dokaze po
24 našem mišljenju i po našim tvrdnjama i to ne dokazuje da je g.
25 Krasniqi imao bilo kakvu ulogu u sastavljanju ovih propisa,

1 niti su ti propisi značajno doprineli vršenju krivičnih dela.

2 Prelazim sada i na poslednju temu koja je vezana za
3 period kada je g. Krasniqi obavljao dužnost portparola, a to
4 je njegovo puko prisustvo na raznim lokacijama na terenu.

5 U svom završnom podnesku, tužilaštvo na pogrešan način
6 pokušava da poveže bl -- fizičku blizinu g. Krasniqija sa
7 malim brojem odn. činjenicu da se on nalazio u blizini malog
8 broja navodnih zatvoreničkih objekata, sa krivičnim delima, a
9 ne izvodi nikakve dokaze da je on zaista nekada video neko
10 lice zatvoreno, niti da je njegovo prisustvo doprinelo tim
11 krivičnim delima na bilo koji način.

12 Na primer, u 581. stavu, navodi se da je g. Krasniqi
13 prilikom obilaska terena, često dolazio u vreme ili blizu
14 mesta gde su izvršena određena krivična dela. Time se
15 implicira da mora postojati veza, iako se direktno ne iznosi
16 da je postojala neka svest ili znanje, već da je samo njegovo
17 prisustvo nekako doprinelo tim krivičnim delima. Bez dokaza
18 ili bez konkretne veze, mi tvrdimo da njegovo prisustvo nije
19 dovoljan kriterijum, što potvrđuje na primer i odluka u
20 prvostepenoj presudi u predmetu Mrkšić, u stavu 671.

21 Sada ću kratko govoriti nešto i o lokacijama na koje se
22 tužilaštvo oslanja. Pre svega, u vezi sa Jablanicom, tvrdi se
23 da je g. Krasniqi posetio Lahija Brahima 1998. godine, između
24 ostalog u julu mesecu i da je bilo "dobro poznato" da Brahimaj
25 tamo drži pod kontrolom određeni kompleks, gde su držani

1 zatvorenici. Pa, kontrola nad nekim kompleksom naravno nije
2 ono što mi dovodimo u pitanje. Stvar je u tome da -- da li
3 postoje dokazi da je g. Krasniqi u to vreme znao da se tamo
4 vrše krivična dela. Naša je tvrdnja da nema dokaza koje bi na
5 to ukazivali. Nema dokaza da su neki kontakti iz jula 1998.
6 godine, bili dovoljni da g. Krasniqi stekne saznanja o tome,
7 niti ima dokaza da su takve informacije doprle do njega.

8 Navodi da je posetio Bajgoru, takođe se drže sličnog
9 obrasca. G. Krasniqi je bio član delegacije koja je obišla
10 zonu Lap 1998. godine, ali nije dokazano da je ta delegacija
11 otišla u zatvorenički objekat, ili da je g. Krasniqiju neko
12 ispričao da neko postoji. Umesto toga, u stavu 566, navodi se
13 da je "Krasniqi prošao i kroz Bajgoru tokom tog obilaska." To
14 očigledno nije dovoljno da se utvrdi njegova svest o tome da
15 je neko tamo bio zatvoren.

16 A takođe treba naglasiti u vezi sa obe te posete, a g.
17 Mišetić je već se toga dotakao u svojoj argumentaciji, i
18 Bislím Zyrapi je takođe bio tamo, međutim, on nije optužen za
19 to krivično delo. Tužilaštvo je jasno iznelo da on nije
20 učesnik u UZP-u. Ukoliko nema ničeg zločinačkog u istoj toj
21 poseti i obilasku u vezi sa g. Zyrapijem, onda isto to mora da
22 važi i za g. Krasniqija.

23 Isto važi i za Kukeš. Bislím Zyrapi je čak stacioniran
24 tamo određeno vreme, što se vidi na strani transkripta 17509.
25 On je rekao da za to nije znao, da nije znao da su neki ljudi

1 tamo zatvoreni. Strana transkripta 17780. Ako je on tamo bio
2 stacioniran, a to nije znao, kako se onda na osnovu vrlo
3 ograničenih dokaza može tvrditi da je g. Krasniqi to znao, a
4 on je u Kukešu samo bio u poseti. Mi tvrdimo, u svom podnesku,
5 da dokazi svedoka u njegovom prisustvu, ili nisu konkretno
6 kada je reč o datumu, vremenu ili jasnim lokacijama, ili da su
7 o tome svedočili stranici koji nisu dali usmeni iskaz i koje
8 nismo imali prilike da unakrsno ispitamo. Dokument P3910 ništa
9 ne doprinosi ovoj analizi. Po našem mišljenju, rukom pisani
10 dokumenti čije autorstvo nije utvrđeno i koji su usvojeni
11 nevezano za svedoke i nisu ispitani preko svedoka, ne mogu to
12 dokazati.

13 Preostali navodi iz stava 581 da je g. Krasniqi bio i u
14 Mališevu u određenim periodima u junu i julu 1998. godine,
15 nešto o čemu je Alagenda već govorila tokom svoje završne
16 reči u petak.

17 Ja sam se usredsredio na te lokacije, jer je njih
18 tužilaštvo pomenulo u stavu 581 svog završnog podneska, ali
19 ukoliko se usredsredimo samo na njih, onda možemo da
20 zanemarimo ono što mi smatramo širom slikom. Čuli smo od
21 tužilaštva u ponedeljak, da je bilo više od 50 zatvoreničkih
22 objekata i da ih je Jakup Krasniqi posetio u relevantno vreme,
23 međutim, da li je on bio svestan krivičnih dela koja su tamo
24 izvršena. Nema dokaza da je g. Krasniqi bio u Drenovcu,
25 Budakovi, veli [kao što je prevedeno] raznim lokacijama u

1 Prizrenu, Ješkovu, Dobratinu, Qirezu, Bobu, Bubelju, Zlašu,
2 Verbanu, Gladnom Selu, Nerodnimlju, Uletu, Gnjilanu, Suvoj
3 Reci, Novom Brdu i drugima. I neobjasna [sic] -- nje [kao što
4 je prevedeno] se kako može da stoji teza tužilaštva u odsustvu
5 bilo kakve veze između njega i velikog broja mesta prist [sic]
6 -- pritvora.

7 Dakle, čak i kada je tužilaštvo naglasilo i druge
8 lokacije, ono ne smešta gospodina Krasniqija ni u rudnik nakon
9 onoga što se desilo u glin [sic] -- Glođanu ili Dečanu. Dakle,
10 čak i oni slučajevi koji se navode u stavu 581, ne navodi se
11 da je g. Krasniqi video zatvorenike, niti da je video, niti da
12 je na koji način učestvovao u zlostavljanju. Jednostavno,
13 optužujući ga da je bio tamo, ništa ne dokazuje.

14 Odlučnost tužilaštva, u stvari na tome, pokazuje slabosti
15 u svojim -- u njihovim dokazima, dok odsustvo dokaza koji bi
16 povezali g. Krasniqija sa zločinima iz optužnice, prisiljava
17 tužilaštvo da se oslanjaju na navode na osnovu povezivanja.

18 Pre nego što budem prešao na sledeću temu, baviću se
19 nečim što je tužilaštvo govorilo u svom završnom podnesku. To
20 se tiče zone Dukadžin i to je nešto što je preneo Ramush
21 Haradinaj.

22 P879 je bez potpisa i bez pečata i tu se kaže da su
23 "oficiri OVK, da im je bilo zabranjeno da daju intervjuje ili
24 javno -- pojavljuju se u javnosti."

25 Međutim, problem za tužilaštvo je da u zapisniku ovog

1 predmeta ima više primeraka da oficiri OVA [sic] -- OVK iz
2 različitih zona daju intervju, uključujući i ukratko posle
3 P89. Na primer, Sylejman Selimi je u avgustu i julu 1998. Dao
4 intervju, to je P02030. Dakle, Naim Maloku je takođe dao
5 intervju. To je P2103, Shukri Buja, takođe davao intervju, na
6 primer P1508.

7 I to pokazuje da u stvari niko nije poštovao P879. To je
8 još jedno naređenje koje -- glavnog štaba koje nije bilo
9 izvršeno i to ne pomaže tužilaštvu.

10 Ja ovaj odeljak završavam tvrdnjom da tužilaštvo nije
11 dokazalo da je g. Krasniqi bitno doprineo bilo kom krivičnom
12 delu u svojoj ulozi portparola. Ne postoji nikakva veza između
13 njega i krivičnih dela koja bi ispunila potrebni standard i
14 razumnu sumnju.

15 Dakle, ovo preostalo vreme želim da potrošim na neke
16 konkretne incidente o kojima govori tužilaštvo.

17 U stavu 222 svog podneska, tvrdi se da su "članovi
18 glavnog štaba, uključujući i g. Krasniqija, koristili
19 satelitske telefone, da bi razgovarali i izdavali uputstva u
20 vezi zatvorenika, i u vezi zlostavljanja navodnih
21 kolaboracionista i stanja žrtava za koje se tereti u
22 optužnici." Dakle, brojne tvrdnje tužilaštva su vrlo
23 neodređene, a sami dokazi nisu -- su ograničeni.

24 U suštini, na kraju ovog dugačkog suđenja, koji su
25 incidenti na koje se tužilaštvo oslanja. Ima ih pet.

1 Govorimo o slučaju dvojice aktivista LDK i o novinarima
2 Tanjuga. Ne tvrdi se da je g. Krasniqi učestvovao u njihovom
3 hapšenju ili pritvaranju. Nema dokaza da je g. Krasniqi znao
4 za njihovo zlostavljanje, niti stoji tvrdnja da je g. Krasniqi
5 najavio njihovo oslobađanje na sastanku sa g. Christopherom
6 Hillom i drugima, 6. novembra 1998.

7 Dakle, slučaj sa vojnicima vojske Jugoslavije, g.
8 Krasniqi nije učestvovao u njihovom pritvoru i nema dokaza o
9 zlostavljanju ili bilo kakvom protivpravnom delovanju. Dakle,
10 dokazi u najvećoj meri samo pokazuju da je g. Krasniqi
11 učestvovao u pregovorima za njihovo oslobađanje.

12 Onda govorimo o Blerimu Kuçiju. To je izuzetak, to je
13 jedan slučaj, kada je osoba uhapšena u prisustvu g.
14 Krasniqija, ali nema nikakvog dokaza o -- u vezi
15 zlostavljanja, a Blerim Kuqi je doveden u pravnu službu i tu
16 je osuđen za dezerterstvo.

17 Pet srpskih civila od 22. do 23. januara 1999, nema
18 dokaza da je g. Krasniqi učestvovao u njihovom pritvaranju,
19 niti zlostavljanju. Dakle, jedina njegova uloga je u vezi
20 njihovog oslobađanja.

21 Slučaj sa dvojicom srpskih drvoseča, g. Krasniqi nije
22 učestvovao u njihovom hapšenju, dakle oni su možda samo mogli
23 da govore o razgovoru Jakupa Krasniqija i Sokola Bashote, koji
24 su dali odgovor međunarodnim funkcionerima.

25 Sada ću se pozabaviti sledećim: učešće g. Krasniqija se u

1 stvari pominje u vezi oslobađanja. To je stav u vezi novinara
2 Tanjuga, vojnika vojske Jugoslavije i pet starijih Srba.

3 Osim jedne optužbe o Blerimu Kuçiju, za koju ću pokazati
4 da nije tačna, dokazi nikad ne pokazuju da je g. Krasniqi
5 učestvovao u hapšenju, nikad se ne pokazuje da je naredio ili
6 učestvovao u zlostavljanju i ne pokazuje da je on rukovodio
7 načinom na koji se postupalo prema zatvorenicima. G. Krasniqi
8 je neko koji je kada je saznao za ta pritvaranja, pokušao je
9 to da reši, a to ne može biti dokaz o krivičnom delu.

10 Dakle, drugo, ni jedan od ovih slučajeva ne pokazuje šira
11 saznanja, umišljaj niti zajednički kri [sic] -- kažnjivi cilj.
12 Kada se govori o određenim situacijama nakon što su -- je
13 skrenuta pažnja glavnog štaba, obično bi to učinili
14 međunarodni funkcioneri, to ne pokazuje svest, a kamoli
15 odobravanja kada je u pitanju širi sistem zatvaranja ili
16 zlostavljanja. Ni ne pokazuje ni umišljaj niti saznanja koja
17 tvrdi da postoji tužilaštvo. Kada se govori o komunikacijama u
18 određenom kontekstu, oni su ograničeni po broju i bave se
19 isključivo ishodom, kao što je oslobađanje, a to ne može biti
20 dokaz jednog opšteg krivičnog cilja.

21 Dakle, kada govorimo o brojevima, u optužnici se govori o
22 437 zatvaranja u više od 50 centara za pritvor. Dakle, kada
23 vidimo te brojke, broj predmeta za koje tužilaštvo tvrdi da je
24 g. Krasniqi imao saznanja je jako mali.

25 Dakle, tokom perioda koji obuhvata optužnica od 18

1 meseci, to je vrlo jedan uzak period. Sada ću se baviti
2 detaljima. Novinari Tanjuga, dakle navod iz stava 954
3 podneska, je da su novinari Tanjuga bili zatočeni delimično u
4 Beloj kući u Divjaku, koja je tada služila kao baza i
5 kancelarije g. Krasniqija. U stavu 961 se kaže da je g.
6 Krasniqi "najavio" njihovo oslobađanje na sastanku sa
7 međunarodnim funkcionerima.

8 Prvo, tužilaštvo ne dokazuje van odgovarajućem standardu,
9 da je prisustvo g. Krasniqija u Beloj kući u Divjaku,
10 preklapalo sa navodnim prisustvom novinara Tanjuga. Napominjem
11 na početku da pretresni podnesak tužilaštva, stav 501 i
12 pravilo 86, kažu da su novinari Tajnuga prebačeni u Klečku, a
13 ne u Belu kuću. Stav 77 optužnice kaže da su oni prebačeni na
14 lokaciju blizu Klečke, Lipljana i na još jednu nepoznatu
15 lokaciju. Pripremne beleške Naima Malokua od 20 -- od marta
16 2025, prvi put sugerišu da je to bila Bela kuća u Divjacima.
17 Dakle, i sasvim oportunistički tužilaštvo sada se uhvatilo za
18 to.

19 Dakle, u svakom slučaju sam Maloku je tokom unakrsnog
20 ispitivanja u T25935, je rekao da kada je govorio o prisustvu
21 g. Krasniqija u Divjaku, on je govorio o prisustvu g.
22 Krasniqija tamo u decembru 1998, i januaru 1999. I kao što smo
23 objasnili u stavovima 115, 116 našeg završnog podneska, samo
24 jedna zgrada tog štaba je funkcionisala pre decembra 1998, i u
25 toku je bilo renoviranje objekta. Tužilaštvo nije dokazalo da

1 je g. Krasniqi bio tamo već u decembru 1998, a sada se tvrdi
2 da su tada tamo bili novinari Tanjuga.

3 Što se tiče oslobađanja, tužilaštvo sada tvrdi da je g.
4 Krasniqi najavio oslobađanje za vreme sastanka sa
5 Christopherom Hillom i Shaun Byrnesom 6. novembra 1998.
6 godine. Bitan je izbor reči. "Najavljivanje" znači da je
7 delovao kao naznaka budućeg događaja, u poređenju sa izrazom
8 "naredio," odražava to, da tužilaštvo prihvata da nema
9 dovoljne dokaze da bi dokazalo da je g. Krasniqi naredio
10 oslobađanje.

11 I Hill i Byrnes su potvrdili da je glavna tema tog
12 sastanka od 6. novembra 1998, bio predlog ambasadora Hilla.
13 Obojica su svedočili da se ne sećaju da je bio govora o tim
14 zatvaranjima. To je T1372 i T27912. Iako T1091 kaže da je to
15 bilo tokom priprema i da se to odnosi na razgovor o
16 oslobađanju novinara Tanjuga, jedan nezavr -- jedna nezavršena
17 radna verzija nije dovoljna da se izvrši dokazivanje uz
18 obaveza tereta dokazivanja.

19 U svakom slučaju g. Byrnes je izričito prihvatio da se sa
20 Bashotom komunicirao u vezi ovih zatvaranja, a ne Jakupom
21 Krasniqijem. To je T13780. To potkrepljuje jedna depeša
22 diplomatske misije od 3. novembra 1998, koja je potvrdila da
23 oni "neko vreme" nisu ništa čuli od g. Krasniqija. I Bashota
24 je bio prisutan prio [sic] -- prilikom oslobađanja 28.
25 novembra 1998, a ne Jakup Krasniqi. I bilo je vrlo jasno na

1 osnovu onoga što je tužilaštvo reklo u ponedeljak, setićete se
2 slajda, gde su govorili o članovima glavnog štaba, i gde su
3 okružili one koji su bili navodni učesnici UZP-a, dakle
4 tužilaštvo ne tvrdi da je g. Bashota bio član UZP-a.

5 Ja ću ovde za trenutak samo stati da kažem da je kada se
6 bavim ovim predmetom, treba se -- treba da se uzmu u obzir
7 ograničenja, kada je u pitanju svedočenje g. Krasniqija pred
8 MKSJ-om, u svom svedočenju, g. Krasniqi je jasno rekao da nije
9 video saopštenja za štampu o tome u to vreme i da je znao više
10 o njihovom oslobađanju nego o njihovom hapšenju. Dakle,
11 njegovo svedočenje o mogućim razlozima za zatvaranje, u stvari
12 ne objašnjava da li je to što je on rekao bilo utemeljeno na
13 informacijama koje su mu bile dostupne 1998, ili je do njih
14 došao kasnije. Suština ili osnov za njihova sazna -- njegova
15 saznanja nije bio razjašnjen. Međutim, tužilaštvo sada želi da
16 se osloni na naj -- na tumačenje koje im je najpovoljnije za
17 njihovu tezu. Dakle, kada nije utvrđena osnova za odgovore g.
18 Krasniqija, to ne treba da se tretira kao ono što je on znao u
19 to vreme.

20 Tvrđnja tužilaštva u stavu 552 podneska, da g. Krasniqi
21 nije kaznio pripadnike vojne policije koji su javno objavili
22 ta hapšenja nije dokazana. Kao što je on sam rekao, on nije
23 bio svestan saopštenja za štampu tada. Tužilaštvo nije
24 utvrdilo da je g. Krasniqi tada znao za njihov pritvor i da su
25 ih držali bez opravdanja, niti da je znao za bilo kakve navode

1 o zlostavljanju, niti da je mogao da kazni izvršitelje. U
2 vreme kada su oslobođeni u novembru 1998, Sokol Dobruna još
3 uvek nije ni stigao u Divjake i nije bilo funkcionalnog
4 pravnog odelja [sic] -- koje bi mogao da pomogne g. Krasniqiju
5 pri istrazi iili kažnjavanju.

6 Prelazim na vojnike vojske Jugoslavije.

7 Tretman tužilaštva pregovora o vojnicima vojske
8 Jugoslavije selektivno nekompletno i zavodi na pogrešan trag.
9 Dakle, tužilaštvo tvrdi da je Krasniqi imao ovlašćenja kada su
10 u pitanju zatvaranja OVK, što se vidi kad -- prilikom njegove
11 glavne pregovaračke uloge prilikom oslobađanja osmorice
12 zarobljenih vojnika VJ u jenuaru 1999.

13 Međutim, interesantno je da se tužilaštvo oslanja na
14 primer, u fusnoti 2262, da ono izostavlja iskaz međunarodnih
15 svedoka koji su prisutvni i direktno učestvovali u
16 pregovorima. Christopher Hill, to što je on rekao se uopšte ne
17 citira u vezi ovog incidenta, niti se govori o svedočenju Jana
18 Kickerta, umesto da se bave iskazom Shauna Byrnesa, tužilaštvo
19 se oslanja na njegovu pismenu izjavu i oni u stvari selektivno
20 biraju dokaze.

21 Dokazi međunarodnih funkcionera, koje je tužilaštvo
22 namerno zanemarilo, je bitno iz dva aspekta. Prvo, znali su da
23 je g. Krasniqi portparol OVK i ništa više od toga, drugo, nisu
24 smatrali da je on lično bio neko ko je imao mnogo moći tokom
25 unakrsnog ispitivanja. Ambasador Hill se složio da se:

1 "'Seća da je Krasniqi nestao na neko vreme, pa da se
2 vratio i mislio je da je on dobio nekakva uputstva u vezi
3 toga, jer nije mislio da je to bilo nešto bitno.'"

4 Ambasador Hill je očigledno veoma iskusan i on se na vrlo
5 karakterističan način izražava. Dakle, njegova ocena g.
6 Krasniqija je da on baš nije bio baš mnogo bitan."

7 Takođe, nakon što je g. Krasniqi se priključio
8 pregovorima sa međunarodnim funkcionerima, Bislim Zyrapi je
9 bio taj, a ne g. Krasniqi koji je održavao veze sa Rrahmanom
10 Ramom. Dakle, u skladu sa tezama odbrane, podela rada je u
11 stvari bila takva da se operativnim pitanjima bavio Zyrapi, a
12 političkim pitanjima g. Krasniqi.

13 Dakle, g. Krasniqi je -- nije delovao na osnovu sopstvene
14 inicijative. On je prisustvovao svakoj fazi pregovora kao
15 jedan, koji je bio deo grupe i celo vreme je ostao u vezi sa
16 drugima i obaveštavao ih. Dakle, to i tužilaštvo prihvata u
17 stavu 113 svog podneska. I Byrnes i Kickert objasnili da je
18 Krasniqi redovno telefonirao tokom pregovora, da li je on, ako
19 je on bio taj ključni donosilac odluka, zašto je bilo potrebno
20 konstantno da se -- da komunicira.

21 U svakom slučaju, pregovori o oslobađanju zatvorenika su
22 nešto izuzetno. Tu -- to se -- to je bila jedina razmena
23 zatvorenika u čitavom konfliktu. Dakle, to nema nikakve veze
24 sa krivičnim delima, jer nije ništa loše u tome da se vojnici
25 VJ zatoče. U stavu 639, tužilaštvo ide dalje i kaže da g.

1 Krasniqi i drugi članovi glavnog štaba je koordinisao i
2 naredio puštanje na slobodu pet starijih srpskih lica. Dokazi
3 međutim, ne odgovaraju tome, da je g. Krasniqi, odn. ne
4 pokazuju da je g. Krasniqi značajno doprineo sa krivičnom --
5 doprineo krivičnom delu.

6 Razgovori na koje se tužilaštvo poziva, ne potkrepljuju
7 stav tužilaštva, već naprotiv, stava odbrane. Ako će se
8 pozivati na te razgovore, a vi znate šta je naš prigovor, onda
9 treba da ih sagledate objektivno, da vidite šta je u njima ono
10 što se čime se može teretiti, a šta je oslobađajuće. Mi vas
11 pozivamo da pogledate dokument P2094, strana 111630 do 636
12 [kao što je prevedeno]. Kada sve to zajedno sagledate,
13 videćete da tužilaštvo nije uspelo da dokaže svoju tezu kojom
14 tereti g. Krasniqija.

15 Ono što tu možemo da vidimo je da g. Krasniqi je bio
16 nezadovoljan, zato što su srpski civili zatvoreni. "Neko treba
17 da ode u Prekaze i kaže im da ne treba da se igraju takvim
18 stvarima. Mi smo se tog dana dogovorili da se ne prave takve
19 greške." Ovaj pokret [sic] -- ovaj -- to što je urađeno je
20 vrlo loše. To pokazuje koliko im je bilo teško da dođu do
21 tačnih informacija i da članovi glavnog štaba uključujući i g.
22 Krasniqija, nisu mogli da stupe u kontakt blagovremeno sa
23 zonom u Drenici. Oni pokazuju da Bislim Zyrapi na strani
24 111636 i 630 [kao što je prevedeno] je davao uputstva ljudima
25 u zoni u vezi sa zatvorenima. To ne pokazuje da je g.

1 Krasniqi izvršio krivično delo. To pokazuje da je glavni štab
2 bio iznenađen onime što je rađeno na lokalnom nivou i da je
3 pokušao da -- da je nastojao da razreši taj problem i da
4 osigura da ti ljudi budu pušteni.

5 Shaun Byrnes je rekao da je video Jakupa Krasniqija kako
6 je došao i naredio Lushtaku da pu -- pusti Srbe, g. Byrnes ne
7 govori dovoljno dobro albanski, da bi mogao da razume šta je
8 tada bilo rečeno između Krasniqija i Lushtakua. Razgovori na
9 koje se poziva tužilaštvo, ukazuju na to, da je Zyrapri izdao
10 naređenje da budu pušteni. Ako je to tačno, ono što je Byrnes
11 mogao da primeti je da je Lushtaku izrazio nezadovoljstvo zbog
12 Zyrapijevog naređenja.

13 Sad ću preći na Blerima Kuçija.

14 Kada je reč o ovome, stav tužilaštva u usmenom izlaganju,
15 je, a poziva se na dva -- na dva lica, je da Blerim Kuqi je
16 bio i uhapšen u prisustvu g. Krasniqija i još dve osobe. To
17 pokazuje da tužilaštvo je promenilo svoj stav od strogih
18 optužbi stavova 967(k) i 997 završnog podneska, gde se kaže da
19 je Jakup Krasniqi ima ovlašćenja da naloži da on bude uhapšen,
20 zatvoren i da naredi da ga puste.

21 Ovaj slučaj je jedini osnov za važne optužbe iz stava
22 550, a to je da je g. Krasniqi direktno bio uključen u
23 hapšenje i zatvaranje lica za koja se sumnjalo da -- za koje
24 je postojala sumnja. Tužilaštvo to nije dokazalo.

25 Mi u našem završnom podnesku iznosimo detaljnu

1 argumentaciju pri kojoj stojimo. No, ja ću sad ovde govoriti o
2 onome što je srž ove stvari.

3 Tužilaštvo nije čak ni dokazalo da je Kuçi uhapšen u
4 prisustvu g. Krasniqija i po našem mišljenju, ovo je školski
5 predmet tereta dokazivanja. Tužilaštvo nije pozvalo ni jednog
6 svedoka koji je bio prisutan u trenutku hapšenja. Zyrapi i
7 svedok 4739 su rekli da su ostavili Blerima Kuqija u
8 prostoriji sa g. Krasniqijem i još dve osobe. Oni su potom
9 izašli iz te prostorije. Zyrapi je potvrdio, na strani
10 transkripta 18244, da ne zna šta se desilo nakon što je izašao
11 iz prostorije. To nije dokaz van razumne sumnje, da je g.
12 Krasniqi bio tamo u trenutku hapšenja, a još manje da je
13 naredio hapšebnje. On je takođe mogao da ode pre nego što se
14 to desilo.

15 Tužilaštvo je moglo da popuni tu rupu u svom dokazivanju
16 i da pozive Blerima Kuqija ili Fatmira Limaja, kako bi oni
17 rekli šta se desilo u trenutku hapšenja, no tužilaštvo je
18 rešilo da to ne uradi. I to odsustvo je rupa u dokazima u
19 ključnom trenutku hapšenja, i to se -- ta rupa se ne možemo
20 popuniti nagađanjem. Ono što ostaje međutim je razumna sumnja.

21 Osim toga, tužilaštvo suštinski pogrešno prikazuje dokaze
22 i tvrdi da je Blerim Kuqi bio na neki način protivnik OVK,
23 koji je zatvoren, zato što je bio povezan sa LDK i FARK-om.
24 Tužilaštvo nije dokazalo da je g. Kuçi bio prvo žrtva te
25 politike usmerene protiv protivnika, zato što postoji razumno

1 drugačije objašnjenje.

2 A to je da je g. Kuçi zatvoren, zato što je optužen da je
3 dezertirao tokom srpskih ofanziva u septembru 1998.

4 Dezertiranje je krivično delo u svakoj vojsci. Svedoci iz OVK
5 koji imaju -- koji su profesionalni vojnici poput Zyrapija su
6 rekli da je dezerterstvo krivično delo. Brojni dokumenti na
7 koje se poziva u stavovima 358365 i 372 našeg završnog
8 podneska, se po -- govore o upravo tom pitanju dezertiranja,
9 uključujući dokaze P1104, 1106, 1109, 1174 i 515-ET18, a o
10 tome su govorili svedoci Zyrapi, Bashota i Dobruna. Konkretno,
11 Zyrapi je prethodno izjavio da se Dobruna s njime konsultovao
12 u pogledu toga, koliko je Kuçi teško prekršio vojna pravila.
13 To se navodi u 4D78.

14 Tužilaštvo međutim ignoriše sve te dokaze. Već ukazuje na
15 druge dokumente, koji pokazuje da postoji veza između
16 zatočenja Kuçija i njegove uloge u FARK-u i LDK. Tokom završne
17 reči u ponedeljak, tužilac se pozvao na P1111. To je dokument
18 koji je zaplenjen u domu g. Krasniqija, ali pre tog pasusa na
19 koji se pozvalo tužilaštvo u P1111, govori se o dezerterstvu i
20 tu se kaže, citiram, da oni koji su dezertirali i konkretno se
21 pominje još jedan dezertter Blerim Kuçi. Dakle, to odgovara
22 svim drugim dokumentima koji objašnjavaju zašto je uhapšen,
23 odn. zašto je bio zatvoren.

24 Osim toga, kada je reč o Tahiru Zemaju u P1111, govori se
25 zašto je dezerterstvo bilo takav problem za OVK, a to je zato

1 što civilno stanovništvo, žene, deca i stariji su ostali
2 bespomoćni naspram srpskih snaga i vi ste čuli dokaze o
3 događajima u Suvoj Reci, kada je srpska ofanziva izvršena u
4 septembru 1998, i kada su spaljena sela i kuće. U najmanju
5 ruku, dokumenti i svedočenje pružaju razumno, alternativno
6 objašnjenje, zašto je g. Kuçi bio zatvoren, odn. da je
7 zatvoren zbog dezertiranja, a to nije povezano sa navodnim
8 zajedničkim ciljem.

9 I na kraju ću govoriti o Srbima drvosečama, dvojici Srba
10 drvoseča.

11 Učešće g. Krasniqiija u tim događajima je ograničeno i
12 svodi se na razgovor, samo jedan razgovor sa Sokolem Bashotom.
13 U vreme kada ni jedan od njih dvojice nije raspolagao
14 pouzdanim informacijama.

15 Mi kažemo da je tužilaštvo potpuno pogrešno prikazalo taj
16 razgovor. Vi ste već videli u završnom podnesku, u stavovima
17 567 i 997, a to je tužilaštvo ponovilo i u utorak, da
18 tužilaštvo se poziva na taj isti razgovor kao dokaz toga --
19 tome da je g. Krasniqi nadzirao Sokola Dobrunu u direkciji za
20 pravna pitanja i da je g. Krasniqi razgovarao sa Sokolem
21 Bashotom o drvosečama. Jasno je da je g. Krasniqi mogao da
22 razgovara samo sa jednim Sokolom u jedn -- u datom trenutku.

23 Najvažniji aspekt ovog razgovora je da je g. Krasniqi
24 rekao Sokolu Bashoti je da oni -- da njih nije trebalo uopšte
25 i otimati ih uopšte. Ja razumem zašto je tužilaštvo smatralo

1 da je potrebno da se vrati na to, na taj red u svojoj završnoj
2 reči u utorak, jer sećate se, da sam ja u petak popodne
3 govorio o sastanku sa 4255. Ovaj razgovor je još jedan
4 trenutak kada vidite ko je bio g. Krasniqi i zašta se zalagao.
5 On nije mogao da zna, da će taj razgovor imati takav značaj u
6 sudnici 25 godina kasnije. Reči koje je izgovorio sa kolegom,
7 pokazuju šta je on mislio u tom trenutku i jasno pokazuju da
8 on nije nameravao da se zatvaraju civili, niti je odobravao
9 njihovo zatvaranje.

10 Tužilaštvo kaže, da mi ne stavljamo te reči u
11 odgovarajući kontekst, ali vratimo se na ono što je on rekao.
12 On je rekao "nije trebalo uopšte da ih otimaju." Ostavimo ih -
13 - ostavimo po strani sumnju koja pripada odbrani. Reči koje je
14 izgovorio g. Krasniqi, ne mogu se tumačiti kao samo
15 objašnjenje za međunarodnu zajednicu. To je spontana reakcija
16 na ono što je gospodin -- što je rečeno g. Krasniqiju. Isti
17 stav je bio i kada je g. Krasniqi rekao Rrahmanu Rami da je
18 zatvaranje pet starijih Srba greška i da je to loše.

19 To pokazuje da g. Krasniqi nije imao kontrolu nad tim
20 događajima, nije znao šta rade, da je čekao da Bislim Zyrapi
21 dođe.

22 U ponedeljak, tužilaštvo je reklo da -- tužilaštvo je
23 reklo da je Sokol Dobruna lično otišao do zatočeničkog
24 objekta, razgovarao o tome sa članovima glavnog štaba, ali
25 tužilaštvo nije optužilo Dobruna [kao što je prevedeno] za

1 UZP. Ni Bislim Zyrapri nije optužen, iako je tužilaštvo reklo
2 da -- i tužilaštvo je reklo da on nije bio član UZP-a. Sokol
3 Bashota, takođe još jedan učesnik u tom razgovoru, nije
4 optužen da je učesnik u UZP-u.

5 Nakon svih dokaza i godina svedočenja, to je sve što
6 tužilaštvo ima i to ne pokazuje da je g. Krasniqi vodio,
7 učestvovao, ili značajno doprineo politici zlostavljanja
8 protivnika.

9 Dokazi ne pokazuju da je on imao ovlašćenja u pogledu
10 zatočenja. Dokazi odgovaraju sledećem, a to je, da su na
11 terenu sprovedene decentralizovane aktivnosti i da je učešće
12 g. Krasniqija bilo političko učešće, koje je imalo za cilj, da
13 se osigura da oni budu pušteni. Kada je reč o dokazima koji
14 ukazuju na razgovore između g. Krasniqija, g. Bashote, i g.
15 Zyrapija, ti dokazi ne uk -- ne ukazuju na učešće u UZP-u,
16 zato što Bashota i Zyrapri nisu optuženi da su učesnici u UZP-u
17 i dokazi pokazuju da je g. Krasniqi provodio više vremena sa
18 Ramom Bujom, Zyrapijem i Bashotom, a ni jedan od njih nije
19 učesnik u UZP-u.

20 I na kraju ću reći da, tokom redovnih sastanaka sa g.
21 Krasniqijem, uključujući i u vezi sa ovim slučajevima koje sam
22 sada naveo, Shaun Byrnes je imao priliku da oceni g.
23 Krasniqija. Gos -- svakako Shauna Byrnese su poštovani u
24 administraciji Sjedinjenih Država i smatrali su da on
25 dostavlja tačne informacije, a i vi ste imali priliku da o --

1 ga ocenite kada je svedočio tokom više dana u martu tokom
2 2024. Po mom mišljenju, on je vrlo kredibilan, čovek koji je
3 znao šta se dešava i na njegov iskaz možete da se oslonite. On
4 je smatrao da je g. Krasniqi bio jedan od umerenih. Tako je
5 opisao g. Krasniqija u više depeša i tako je o njemu govorio i
6 tokom usmenog svedočenja. Vi na osnovu njegovog iskaza možete
7 da vidite kako se g. Krasniqi ponašao tokom sukoba i na kraju
8 ću se pozvati na to što je g. Byrnes rekao g. Krasniqiju:

9 "...imao sam utisak da je on human i da je ozbiljan. On
10 je bio besan zbog onoga što su Srbi uradili njegovom narodu,
11 ali on je u suštini čovek koji je bio za mir..."

12 Hvala, časni sude.

13 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Hvala, g. Ellis.

14 G. BEQIRI: [Prevod] Hvala, časni sude. Velika mi je čast
15 što ste mi dopustili da vam se obratim u ime g. Krasniqija i
16 zahvalan sam vam što ste mi dozvolili da vam se obratim. Ja ću
17 govoriti tokom nekih 25 minuta i baviću se sa tri teme.
18 Najpre, obrazovane OVK kao odbrambene organizacije, zatim ću
19 govoriti o važnosti kulturn -- kulturnog aspekta i kanuna,
20 kako bi se na odgovarajući način ocenili dokazi i optužbe u
21 ovom predmetu i na kraju ću vrlo kratko se osvrnuti na nešto o
22 čemu je govorio zastupnik žrtava.

23 Kad je reč o obrazovanju OVK, tužilaštvo tvrdi, da g.
24 Krasniqi i drugi pripadnici OVK su imali zajednički cilj, da
25 prigrabe kontrolu nad Kosovom, izvršenjem krivičnih dela,

1 međutim, to ne stoji nakon što se izvrši pažljiva analiza.
2 Dokazi u ovom predmetu pokazuju da OVK nije nastala kao
3 organizacija koja je želela da prigrabi vlast. To je bio
4 odbrambeni pokret, obrazovan kao reakcija na egzistencijalnu
5 pretnju sa kojom su bili suočeni Albanci, civili na Kosovu,
6 suočeni sa opštom represijom i nasiljem koje su sprovodile
7 srpske snage.

8 Svedok 4410 je rekao:

9 "...moj glavni cilj bio je da iznesem -- da govorim o
10 tome šta se dešava u ratnim zonama, gde albanska -- srpska
11 vojska i policija terorišu albanske civile, a gde OVK štiti
12 civile."

13 To je strana transkripta 16618. To takođe vidite i na
14 ekranu.

15 Čak i svedoci, žrtve tužilaštva su to potvrdili. Jedan
16 primer. Svedok 4710 je izjavio sledeće, "OVK je štitila
17 stanovništvo, branila zemlju i narod." To je na strani
18 transkripta 15827.

19 Osim toga, svedok 4366 je saznao da OVK štiti narod.
20 Muškarci iz njegovog sela su pristupili OVK. Kada je njegovo
21 selo napadnuto, njegova porodica je potrab -- potražila
22 utočište u planini, gde ih je štitila OVK. To je dokaz 1660.1.

23 Premda su odbrani sistematski nametana ograničenja u
24 izvođenju dokaza u vezi sa krivičnim delima -- delima koji su
25 izvršili Srbe [kao što je prevedeno], ostaje relevantan

1 kontekst, u kojem je nastala OVK i sa pravne i sa činjenične
2 tačke gledišta. Događaji 1998. godine, odigrali su se u
3 kontekstu sistematskih kršenja ljudskih prava, koje su vršille
4 srpska vojska, policija i paravojne strukture. Ova kampanja
5 terora nije sporno pitanje. To je pravosužno [sic] --
6 pravosnažno utvrđena istina. Između ostalog, kada su osuđeni
7 visoki srpski zvaničnici oficiri pred MKSJ-om u predmetu
8 IT0587-T. U pitanju su optuženi Nikola Šainović, Nebojša
9 Pavković, Sreten Lukić. Osuđeni su na kaznu zatvora od 22
10 godine, a Vladimir Lazarević i Dragoljub Ojdanić su proglašeni
11 krivim i osuđeni na kazne zatvora od 15 godina. Drugostepeno
12 vreće [sic] MKSJ-a, potvrdilo je izrečene osude. Upadljivo je
13 da tužilaštvo sada traži, da se optuženima izreknu kazne od 45
14 godina zatvora, gotovo duplo [kao što je prevedeno] više od
15 kazni koje su izrečene srpskim rukovodiocima. Svaka ocena
16 ciljeva OVK, koja prene -- prenebregava tu razliku, ne može
17 biti sveobuhvatna, niti analitički pouzdana.

18 Panel ne može pravično da oceni ciljeve, strukturu ili
19 radnje OVK, ne razmatrajući uslove u kojima je OVK morala da
20 nastane. Oružano -- oružani otpor nije prethodio represiji,
21 već je usledio represiji. Dokazi pokazuju, da se OVK rodila
22 tek posle godina sve većih diskriminacija, nasilja i potpunog
23 urušavanja insitucionalnih i pravnih zaštita, za kosovske
24 Albance. Kako je to rekao Rustem Mustafa, pravne odredbe su
25 postojale, dok Albanci nisu isterali [kao što je prevedeno] iz

1 državnih ustanova, uključujući i iz obrazovnog sistema. U -- u
2 tom trenutku, mi smo se suprotstavljali onima koji su držali
3 Kosovo u svojim rukama mimo volje naroda i uz nasilna
4 sredstva. To je stranica zapisnika 5745.

5 Sprska opresija [sic] -- [kao što je prevedeno] kosovskih
6 Albanaca se odražava u pravosnažno utvrđenim činjenicama.
7 Autonomni status Kosova ukinut je 1998. godine. Svedok dup
8 [sic] -- 3825 je posvedočio sledeće:

9 "...znam da je bilo neophodno da se reaguje na srpsku
10 invaziju Kosova, počev od 1989. godine, kada je ukinuta
11 autonomija Kosova, sprovedeno je etničko čišćenje, terorisano
12 je stanovništvo, Albanci su izbačeni sa svojih poslova, tako
13 da su oni reagovali radi samoodbrane i kako bi sprečili
14 etničko čišćenje."

15 To je stranica zapisnika 9519.

16 Tokom '90-tih godina [sic] -- godina, kosovski Albanci su
17 sistematski isključivani iz javnog života putem
18 diskriminatornih zakona i praksi, između ostalog, putem
19 masovnog otpuštanja sa radnih mesta u javnim ustanovama,
20 zatvaranja, ustavnova koja su pružala obrazovanje na albanskom
21 jeziku i ukidanju albanskih medija. Sve te mere su bile
22 sastavni deo politike koja se vodila u svrhu dominacije i
23 isključivanja kosovskih Albanaca.

24 U tom kontekstu, dokazi pokazuju, da je zajednička svrha
25 bila oslobođenje Kosova od srpskih snaga i zaštita civilnog

1 stanovništva. Ni jedan od tih ciljeva nije bio kažnjiv, ni sa
2 činjenične, ni sa pravne tačke gledišta. Naprotiv,
3 predstavnici međunarodne zajednice, priznali su da je OVK
4 nastala iz redova stanovništva koje je bilo podvrgnuto sistemu
5 sličnom 'aparthejdu', represivnom sistemu, a da nije bio cilj
6 da se prigrabi politička vlast na nezakoniti način, kao što je
7 posvedočio Jamie Rubin:

8 "Od 1989. godine, kada je ukinut status Kosova iz ustava
9 iz 1974, na Kosovu je zavladao režim sličan aparthejdu.
10 Stanovništvo se pretvorilo u žrtve i bilo je u velikoj meri
11 traumatizano..."

12 To je stranica zapisnika 26845. Vidite to sad je
13 prikazano na ekranu.

14 Prirodu OVK potvrđuje i sam sastav OVK. U sastavu OVK su
15 bili dobrovoljci, obični građani, koji su pokušavali da
16 odbrane i sami sebe, svoje porodice i svoju zajednicu.

17 Ti pojedinci nisu bili profesionalni vojnici, niti su oni
18 uživali podršku nekakve utvrđene vojne infra strukture. Niz
19 svedoka tužilaštva, uključujući svedoke 4846, 4323, Fatmira
20 Socija [sic] [kao što je prevedeno] Nuredina Abazija i druge,
21 u tom pogledu su bili nedvosmisleni. Oni su stupili u OVK,
22 kako bi umakli godinama srpske opresije [sic] [kao što je
23 prevedeno] i kako bi svoju zemlju branili od ubistava,
24 masakara i zlostavljanja kakva su vršila srpske snage.

25 OVK se uvećala posle masakra Jasharijeve porodice i to

1 nam puno toga govori. To je činjenica u vezi sa kojom su
2 strane postigle sporazum, a koju potkrepljuju iskazi svedoka.
3 Brojni svedoci su stupili u redove OVK, tek pošto su
4 osvedočili bru -- brutalnošću i razmerama napada koji su Srbi
5 izveli u martu 1998. godine, kao što je to rekao Naim Maloku.

6 "...posle masakara porodice Jashari, OVK je počela znatno
7 brže da raste. Došli su dobrovoljci iz svih zemalja širom
8 sveta. Tako da je taj događaj proizveo masovni efekat."

9 Dokazni predmet P02090.6, koji sada vidite na ekranu.

10 Porast OVK je bila zapravo reakcija do koje je došlo
11 usled straha i usled kolektivne svesti, da je postojala
12 neophodna oružana samoodbrana, kako bi se zaštitilo kosovsko
13 civilno stanovništvo.

14 Te okolnosti pokazuju da OVK nije osmišljena, obrazovana,
15 niti je dejstvovala kao sredstvo za krivična dela. Ona je
16 nastala kao reakcija na nasilje, a nije bila sama po sebi
17 katalizator nasilja. Tužilaštvo je naknadno pokušalo da
18 prilepi kažnjivu svrhu organizaciji koja je zapravo nastala
19 kao civilna samoodbrana. Tu tezu tužilaštva jednostavno ne
20 potkrepljuju dokazi.

21 I najzad, sontana i decentralizovana priroda OVK, u svom
22 ranom periodu, podriva svaku tezu o tome da je OVK imala
23 zajednički zločinački cilj. Svedoci su stalno opisivali borce
24 kao civile, koji su se lokalno samoorganiza --
25 samoorganizovali i koji nisu bili podvrgnuti nikakvoj višoj

1 komandnoj strukturi, kao što je to rekao Rrustem Mustafa. "mi
2 smo sebe smatrali potpuno nezavisnim od glavnog štaba." Strana
3 zapidnika 5771, koju sada vidite na ekranu.

4 Zajednice su zajedno prikupljale sredstva za nabavku
5 oružja, dobrovoljci su donosili vlastito oružje i vlastite
6 uniforme, a te činjenice su u potpunosti suprotne postojanju
7 nekakvog zločinačkog poduhvata, koje je bilo centra -- koji bi
8 bio centralizovan i koordinisan sa nekog višeg nivoa. Sve to
9 potvrđuje odbrambenu prirodu OVK.

10 Kada se ocenjuje -- ocenjuju postupci različitih
11 pojedinaca tokom predmetnog vremena, panel mora da uzme u
12 obzir i društvo i kulturu kakvi su tada vladali. Iskazi
13 svedoka kosovskih Albanaca, međunarodnih posmatrača, kao i
14 dokumentarni dokazi iz predmetnog vremena, potvrđuju da je
15 kanon sve vreme imao uticaja na to, kako je funkcionisalo
16 društvo kosovskih Albanaca.

17 Kao što je to objasnio sudija da -- ka -- [sic] --

18 Kao što je to objasnio svedok Duncan:

19 "Kanon je veoma drevna ustanova i ima sličnu logiku kao i
20 Stari Zavet "oko za oko, zub za zub".

21 Strana zapisnika, 27026. To sada vidite na ekranu.

22 Kanon ne predstavlja samo niz običaja, već predstavlja
23 čitav jedan pogled na svet. Pogled na svet koji postaje tim
24 važniji, kada je društvo pod pritiskom i kada se ne oseća
25 bezbedno.

1 U suštini kanona se nalazi koncept časti i toga, ta je
2 osveta dozvoljena. To je osnovno načelo kanona, da je
3 pojedinac slobodan da deluje u skladu sa pojmom lične časti,
4 ne podvrgavajući se vlašću nekog drugog. Dela koja se smatraju
5 nečasnim prema kanonu su oduzimanje nečijeg ličnog [sic]
6 oružja, to je kulturološki neprijateljski čin. Svedok 4433 je
7 govorio o tome, da porodica koja je zavijena u crno, ima
8 dužnost da ubije počinioca zločina koji je porodici naneo
9 štetu. Dokazni predmet P03352, stranica 1183.

10 Krvna osveta se definiše u kanonu i ne ograničava se samo
11 na same pojedince koji učestvuju u krvnom deliktu. Često su u
12 krvnu osvetu upleteni i rođaci i prijatelji. Krvna osveta može
13 da traje tokom niza generacija. Tokom sukoba, uspavane krvne
14 osvete, ponovo su isplivale na površinu, kako je došlo do
15 raspada pravnog sistema i mnogi pojedinci su iskoristili haos,
16 kako bi stupili u -- kako bi se upustili u činove lične
17 odmazde. Jackson je uočio da su neka lišenja slobode, da je
18 zapravo najbolje objašnjenje za određene slučajeve bila lična
19 netrpeljivost, a ne nekakva politika koja je vodila OVK.
20 Dokazni predmet P02517, pasus 50.

21 Dokadi [sic] pokazuju, da su neka od krivičnih dela za
22 koja se optuženi terete, zapravo bila izvršena, kako bi se
23 rešili lični sporovi, koji nemaju nikakve veze sa ciljevima
24 OVK. Na primer, to što je svedok 4444 bio lišen slobode,
25 povezano je sa time, što je njegova porodica bila upletena u

1 krvnu osvetu. To nema nikakve veze OVK -- sa OVK. Isto važi i
2 za brata svedoka 4586. On je bio upleten u krvnu osvetu sa
3 dvojicom lokalnih pripadnika OVK od kojih je jedan bio
4 neposredno odgovoran za njegovo lišenje slobode. Još jedan
5 svedok 1418, posvedočio je da je jedini razlog za njegovo
6 hapšenje i lišenje slobode, kao i njegovog zlostavljanje, bio
7 spor u vezi sa zemljištem između njegove porodice i porodice
8 jednog pripadnika OVK. Svedok 4491, jasno je izjavio da je
9 postojao spor u vezi sa imovinom između dve porodice i odatle
10 je sve krenulo. Pozivam se na dokaz 3D34. Slično tome, svedok
11 4422 je posvedočio da se njegov brat oteo -- oteo u nevolji
12 zbog jedne stare -- zbog jednog starog spora između njegove
13 porodice i porodice jednog pripadnika OVK. Svi ovi slučajevi
14 su bili neodobreni činovi izvršeni iz ličnih motiva, a ne
15 radnje koje je preduzimala OVK, ili koji je preduzimao glavni
16 štab ili za koji je glavni štab izdavao naređenja.

17 Činovi osvete se nisu ograničavali ni samper [sic] -- ni
18 na sam period, kada su aktivno vođenja neprijateljstva. Po
19 završetku sukoba u junu 1999. godine, došlo je do nasilja
20 usled krvne osvete širom Kosova. Srpske snage prethodno su
21 raselile oko 700.000 Albanaca sa Kosova. Mnogi su se vratili u
22 kratkom vremenskom periodu i zatekli razorene domove i
23 pobijene članove porodica u odsustvu odgovarajuće i efikasne
24 policije i prava, neki pojedinci su reagovali tako što su se
25 upustili u činove odmazde, stranica zapisnika 28026.

1 To su potvrdili i predstavnici međunarodne zajednice,
2 između ostalog jedan pripadnik KFOR-a, koji je govorio o tome,
3 kako su brojne kuće spaljene u Prizrenu i objasnio da su po
4 kanonu proterivanje i uništavanje imovine neke od najstrožijih
5 kazni, dokazni predmet P02047.1, strana 5.

6 Krivična dela koja su vršena iz lišnih [sic] razloga, ne
7 mogu da posluže kao osnov za dokazivanje postojanja udruženog
8 zločinačkog poduhvata, niti postojanja zajedničkog zločinakog
9 [sic] cilja. Izvršiocu takvih radnji, nisu učestvovali ni u
10 kakvom UZP-u, niti su pokušavali da ostvare nekakav zajednički
11 cilj. Ne postoje nikakvi dokazi koji pokazuju da su navodni
12 učesnici u EZP-u [sic] -- koristili druge, kako bi ispunili
13 jedan zajednički zločinački plan. Umesto toga, spis predmeta
14 pokazuje da su sva krivična dela zapravo bila motivisana
15 ličnom osvetom, čašću ili ličnim sporovima. Odbrana se oslanja
16 i na argumentaciju koja je iznela Tačijeva odbrana u vezi sa
17 navodnim UZP-om.

18 Časni sude, kao što ste videli u stavovima 171 i 182
19 našeg podneska, mi tu govorimo o tobožnjem obrascu krivičnih
20 dela i iznosimo jednu vizuelnu prezentaciju u stavu 175. To
21 sada vidite i na svojim ekranima. U ponedeljak, tužilaštvo je
22 pokušalo da odbaci te naše argumente kao "manjkave
23 konceptualno" i onda je navelo neke karakteristike koje su
24 zajedničke za sve sporne događaje, međutim, tužilaštvo u
25 svojoj argumentaciji maši glavnu poentu.

1 Da je postojao neki zajednički zločinački plan, na
2 centralizovanom nivou, da se uzimaju na metu protivnici.

3 Ako je to tako, zašto je onda broj žrtava i krivičnih
4 dela, bio najveći u vreme ofanziva, u vreme opšteg haosa, u
5 vreme kompletne dezorganizacije, a zašto se njihov broj
6 smanjio, kada se OVK bolje organizovana [kao što je
7 prevedeno]. Dokazi pokazuju, da je krivičnih dela bilo najviše
8 u julu 1998. godine, kada su srpske snage pokrenule ofanzivu
9 širom Kosova, a kada je OVK se sastojala samo od malog broja
10 dobrovoljačkih jedinica i da je do sledećeg velikog talasa
11 nasilja došla u junu 1998, kada su se izbeglice vratile u
12 svoja sela, i kada je došlo do nasilja -- međuetničkog nasilja
13 među civilima. To nije puka slučajnost, časni sude, i duboko
14 podriva čitavu cezu [sic] -- tužilaštva.

15 Sada ću se osvrnuti, časni sude, na neke teme koje je
16 obradio zastupnik žrtava.

17 Odbrana tvrdi da u svom -- da u svom podnesku zastupnik
18 žrtava je napravio više grešaka u vezi sa dokazama [sic].
19 Zastupnik žrtava naime društvene fenomene, neprekidno
20 predstavlja kao politiku koja je vodila OVK, a onda pokušava
21 da pronađe dokazu, koju njegovu tezu potkrepljuju. Isto i
22 pokušava da pripiše tu politiku lično g. Krasniqiju. Međutim,
23 spis predmeta jednostavno, takve skokove u logici, ne
24 omogućava. Ne postoji ni jedan jedini svedok koji je pred ovim
25 sudom posvedočio da je g. Krasniqi neposredno naredio,

1 učestvovao ili čak bio očevidac krivičnih -- izvršenih
2 krivičnih dela. Tužilaštvo tu prazninu u dokazima nije ni na
3 koji način popunilo, niti zastupnik žrtava to može da uradi
4 retoričkim sredstvima.

5 Tvrdeći da je OVK imala nekakvu politiku koja je vodila i
6 sprovodila, jer dokazi u spisu predmeta to opovrgavaju. To
7 važi za brojne svedoke. Između ostalog, Abrahams je govorio o
8 stigmi kakva je vladala kada su u pitanju optužbe za
9 kolaboracio -- za kolaboracioniste u kosovskom društvu, znatno
10 pre perioda na koji se odnosi optužnica. Više referenci možemo
11 naći na stranicama zapisnika 4719, 7669 i 7670. Opisivati
12 dugovečne društvene pojave, kao nešto što je zapravo deo
13 jednog zločinačnog plade [nejasno] [sic] -- pogrešno tumačenje
14 dokaza.

15 Čak i kada je dolazilo do nasilja protiv tobožnjih
16 kolaboracionista, to nasilje nije bilo posledica
17 centralizovano donošenjih [sic] odluka. Nekadašnji pripadnici
18 OVK su posvedočili da su operativne zone dejsstvovale
19 nezavisno, po vlastitom nahođu [sic], bez mehanizama zaštite i
20 provere i bez ikakve centralne kontrole. Reference s tim u
21 vezi se nalaze u iskazu Sylejmana Selimija, stranica zapisnika
22 25256, Shukrija Buje, stranica zapisnika 29900 i Rustema
23 Mustafe, stranica zapisnika 5771.

24 Zastupnik žrtava pridaje neodgovarajuću, neadekvatnu
25 težinu izabranim odlomcima iz svedočenja g. Krasniqija pred

1 MKSJ-om, a pri tome prinebregava [sic] kontekstu u kojem je
2 taj iskaz dat. Komentari koje zastupnik žrtava izneo u vezi sa
3 saopštenjima za štampu koje su objavljene u inostranstvu, a
4 koje je g. Krasniqi niti je napisao, niti ih je revidirao, već
5 je za njih znao ili je kasnije došao u posed dokuma [sic] --
6 dokumenata, ne može biti osnov za tvrdnju da je on imao
7 saznanja iz prve ruke, a svakako ne može predstavljati dokaze
8 odgovornost g. Krasniqija. Saopštenje za štampu na koje se
9 pozivao zastupnik žrtava, mi se s tim u vezi izno -- oslanjamo
10 na izjašnjenja koje smo izneli u našem završnom podnesku i
11 našu raniju usmenu argumentaciju u vezi sa tim istim pitanjem.
12 Zastupnik žrtava nije pokazao postojanje nekakve
13 centralizovane politike OVK, koje je za metu uzimala
14 kolaboracioniste, niti je dokazao da je postojala veza između
15 takve politike i g. Krasniqija. Dokazi pokazuju da je
16 socijalna ili društvena stigma, postojala i pre nego što je
17 izbio rat, tako da se njegova argumentacija zasniva na
18 iskazima iz druge ruke, a ne na činjenicama.

19 Hvala, časni sude. Sada će g. Alagendra privet [sic] --
20 privesti našu završnu reč kraju.

21 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Hvala.

22 GĐA V. ALAGENDRA: [Prevod] Časni sude, ja imam čast koja
23 mi je pripala da iznesem kratku završnicu i argumentacije u
24 ime Jakupa Krasniqija. On je bio poštovani učitelj, bio je
25 aktivan u stranci LDK i bio je rukovodilac u Drenovcu. Bio je

1 zastupnik slobodnog Kosova, kao što ga je Rrustem Mustafa
2 opisao, bio je jedan od velikih političkih aktivista u svom
3 vremenu.

4 Zbog svog aktivizma, g. Krasniqi je skup -- platio skupu
5 cenu. Deset godina je proveo kao politički zatvorenik, između
6 1981. i 1991. Podneo je mučenje i teško zlostavljanje u
7 očajnim uslovima koje su nametale tadašnje vlasti u
8 Jugoslaviji.

9 On je dugo vremena bio protivnik srpskog režima i ponosan
10 je na to, ne zato što je mrzeo Srbe, već iz principa.

11 Odbijanje da prihvati život sličan 'aparthejdu+', i politiku
12 koji je potčinjavala kosovski narod pod Miloševićevim srpskim
13 režimom.

14 Jakup Krasniqi je od drugog štofa. On svakako nije od
15 istog materijala kao Milošević ili njemu slični. Časni sude,
16 ne morate mi verovati na reč, već i domaći i međunarodni
17 svedoci, opisali su g. Krasniqija kao umerenog čoveka. Setili
18 su se njegove konstruktivne uloge u pregovorima i političkim
19 procesima, naglasili njegovu volju da se na pragmatski način
20 angažuje i da radi na iznalaženju mirnih isnoda. On je bio
21 viđen kao sagovornik koji ceni kompromis, zakonit politički
22 proces i zaštitu civila i manjina, a ne zalaže se za
23 konfrontaciju ili eskalaciju.

24 Njegov integritet i njegova reputacija, nešto su što ne
25 potvrd -- nisu potvrdili samo svedoci tužilaštva, već i žrtve

1 i osloniću se za to na spis predmeta, odn. uputuću na spis
2 predmeta.

3 Najvažnije je da da ni jedan od svedoka nije posvedočio
4 da je g. Krasniqija neko video kao lice koje je umešano u
5 zločine ili bilo kakav zločinački plan. Naprotiv, oni gotovo
6 da nisu mogli poverovati u takve tvrdnje. Svedok 4744, nazvao
7 je apsurdnim to da je on naredio neko hapšenje. Takođe svedok
8 Ledwidge je rekao da ne veruje da je g. Jakup Krasniqi bio
9 umešan u bilo šta od toga. Blerim Kuçi za koga tužilaštvo
10 tvrdi da je bio direktna žrtva g. Krasniqija, javno je
11 zatražio izvinjenje zbog nedostojanstvenog postupanja prema g.
12 Krasniqiju tokom njegovog hapšenja.

13 Ti dokazi nisu tek uzgredni. Oni direktno govore o
14 moralnoj -- moralnom profilu i karakteru g. Krasniqija. Kada
15 budete cenili dokaze, mi vas uz sve poštovanje pozivamo da
16 razmotrite navode o surovosti i pitamo, da li je to zaista
17 vrsta ponašanja koja je bila karakteristična za živog g.
18 Krasniqija. Mi tvrdimo da nije. Njegov život obeležio je
19 ozbiljni, iskreni pokušaj, da se sa drugima ophodi humano i
20 pristojno, kao i volja da sa drugima podeli skromno znanje
21 koje je imao prilike da stekne.

22 Prilikom otvara -- otvaranja ovog suđenja, ja sam vam
23 rekla, da gotovo 25 godina posle događaja, posle višegodišnjih
24 istraga, posle izveštaja Dicka Martyja, posle MKSJ-a i EULEX-
25 a, preostaje jedna neporeciva činjenica. Nema ni jednog

1 jedinog verodostojnog svedoka koji bi mogao da okriviti Jakupa
2 Krasniqija za ispitivanje zlostavljanja ili ubistvo bilo kog
3 svedoka.

4 Danas, posle 232 dana suđenja, 257 svedoka i više -- 5000
5 dokaznih predmeta, vraćamo se na isti taj zaključak, časni
6 sude, jer dokazi ostavljaju netaknutim tu prvobitnu tvrdnju
7 odbrane. Tužilaštvo je imalo svaku moguću zamislivu priliku,
8 preko svih svedoka i svih dokumenata, da popuni tu prazninu
9 koja je postojala od prvoga dana, ali ono nije to učinilo.

10 Svedok za svedokom dolazio je da svedoči pred ovim sudom.
11 Teze tužilaštva nisu se osnažile, nisu se ni razjasnile,
12 nikada nisu zadovoljile uslov, da se be -- van razumne sumnje
13 uspostavi veza između g. Krasniqija i zločina za koje se
14 tereti. Umesto toga, ključna tvrdnja ostala je tamo gde je i
15 bilo na početku, nepotkrepljena verodostojnim dokazima.

16 Jer, časni sude, i dalje nema verodostojnih dokaza, da je
17 Jakup Krasniqi bio prisutan tokom činjenja krivičnih dela
18 protiv civila, da je naređivao ili učestvovalo u njima. To se
19 nije činilo u njegovo ime, niti u njegovom prisustvu. Bilo je
20 jasno na početku suđenja i to je istina i danas, a kada jedan
21 predmet počne na istom mestu na kome se kasnije i završi,
22 zakon dopušta samo jednu jedinu moguću posledicu, oslobađajuću
23 presudu po svim tačkama optužnice.

24 Odbrana takođe želi direktno i bez zadržke da govori o
25 patnjama žrtava i njihovih porodica. Zlo i patnje koji su

1 podneli civili za vreme i tokom sukoba na Kosovu su
2 neporecivi. Životi su nekih ljudi uništeni, porodice su
3 podeljene i neke zajednice nose i do danas ožiljke tih
4 događaja. Ništa u tezama odbrane ne želi da zanemari te
5 patnje, niti da postavljaju pitanje i njihovu stvarnost.

6 Stav odbrane nikad nije bilo poricanje zla, ali zakon
7 traži da se to pripiše samo onima koji su zaista odgovorni, a
8 stav odbrane je u tom smislu jasan i čvrst. G. Krasniqi nije
9 odgovoran za patnje. Dokazi ne pokazuju da je on naređivao,
10 podsticao, ohrabrivao, odobravao ili imao nameru da se počine
11 krivična dela protiv civila. Nasuprot tome, spisi predmeta
12 pokazuju da je on stalno pozivao na umerenost u postupanju
13 prema civilima za zaštitu civila, Albanaca i Srba. Nema ni
14 reči ni dela sa njegove strane koji ukazuju na nešto drugo
15 osim sledećeg: uzdržavanje, a ne eskalacija, zaštita, a ne
16 progon.

17 G. Krasniqi je sve vreme verovao da civili nikada ne mogu
18 biti na meti, da je njihova zaštita ono što je na prvom mestu
19 i da ni politički ni vojni ciljevi ne mogu opravdati da im se
20 nanosi bilo kakvo zlo. Taj stav nije kasniji zaključak koji je
21 iskonstruisan na suđenju, već na njega ukazuju svi dokazi i
22 njegovo ponašanje u relevantno vreme. Krivičnoj pravdi se ne
23 čini usluga, ako se kolektivna tragedija izjednačava sa
24 pojedinačnom krivicom. Njoj se služi time što se sva dela
25 pažljivo pripisuju određenim licima, načelnim -- načelnom

1 uzdržanošću i vernim pridržavanjem dokaze.

2 Časni sude, pre nego što zaključim, odbrana iznosi i
3 svoje čestitke panelu i želi da naglasi profesionalizam i
4 saradnju koji su obeležili ovaj postupak i ovo suđenje.
5 Suđenje nekad može biti intenzivno, a ovo suđenje bilo je i
6 dugačko. Uprkos tome, želim da se zahvalim svima u sudnici i
7 oko nje zbog ljubaznosti koju su pružili meni i mom timu.

8 Želim posebno da ra -- [sic] -- se zahvalim sekretaru
9 suda doktorki Fidelmi Donlon i celom njenom timu na njihovoj
10 ljubaznosti, pomosti [sic] -- pomoći i smernicama tokom
11 postupka. Takođe smo zahvalni upravi pritvorske jedinice i
12 službi za tehničku podršku.

13 Takođe želim posebno da se zahvalim sudskim prevodiocima.
14 Vaša uloga bila je ključna i znam da ste obavili težak posao.
15 Hvala vam na strpljenju, profesionalizmu i podršci tokom
16 suđenja.

17 I na kraju, pre nego što završim i sednem, časni sude,
18 dopustite mi da zahvalim svom timu odbrane za njihov
19 briljantni posao tokom celog ovog suđenja. Njihova vrednost,
20 profesionalizam i posvećenost, bili su nepokolebljivi i ja sam
21 im duboko zahvalan na njihovoj podršci.

22 Hvala, časni sude.

23 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Hvala, gđo
24 Alagenda.

25 Sada ćemo napraviti pauzu od deset minuta i onda ćemo

1 preći na pitanja panela.

2 --- Prekid u 11:14h

3 --- Nastavak sa radom u 11:32h

4 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Kao što sam rekao,
5 počecemo sa pitanjima ili razjašnjenjima koje će tražiti
6 sudije. Počinjemo od sudije Barthea.

7 SUDIJA BARTHE: [Prevod] Hvala. Hvala, sudija Smith. Dobar
8 dan svima.

9 Moje prvo pitanje odnosi se na status koji su po
10 međunarodnom humanitarnom pravu imali pripadnici, odn. bivši
11 pripadnici srpskih snaga i drugih vlasti i počecu od Thačijeve
12 odbrane.

13 G. Mišetiću, u stavu 93 vašeg završnog podneska, rekli
14 ste da su pojedina lica bila zatvarana, jer su legitimno bila
15 smatrana borcima, a ne zbog toga što su bili protivnici cilju
16 da se stekne i vrši kontrola nad celim Kosovom. Između
17 ostalog, pominjete svedoka koji je bio bivši srpski policajac
18 i vojni rezervista i koji po vašim izjašnjenjima, nikada nije
19 formalno napustio srpsku vojsku, niti razdužio svoje
20 naoružanje.

21 U sledećem stavu 94, kažete da u ovom slučaju, kao i u
22 brojnim drugima, koji su se odnosili na uhapšene i zatvorene
23 ljude za koje se znalo, da pripadaju raznim jugoslovenskim i
24 srpskim snagama, postojali su razumni osnovi da se veruje da
25 se za ovo lice subjektivno smatralo da je borac i da su to

1 mislili oni koji su ga uhapsili.

2 Znam, g. Mišetiću da vi o tome govorite u kontekstu
3 zajedničkog cilja, za koje tužilaštvo tereti, a po vašem
4 mišljenju to nije jedini razumni zaključak koji se može iz
5 toga izvući. Ono što sam ja hteo da čujem od vas, jeste, da li
6 vi tvrdite da su ta lica zaista bila borci, ili pošto govorimo
7 o mogućnosti da je to bio nemeđunarodni oružani sukob,
8 pripadnici državnih oružanih snaga, u vreme kada su uhapšeni,
9 ili to nije bilo tako, ili vi tvrdite da je to činjenična
10 greška ili -- odn. pogrešno utvrđivanje činjeničnog stanja ili
11 pogrešna primena prava od strane ljudi koji su ih uhapsili.
12 Samo da bi bilo jasno, ja ne govorim o tome, da li su ti
13 pripadnici OVK imali pravo da hapse i zatvaraju ljude u to
14 vreme, do toga ćemo doći kasnije, već bih hteo da znam, koji
15 status mislite da su oni imali po međunarodnom humanitarnom
16 pravu u vreme kada su bili uhapšeni?

17 G. MIŠETIĆ: [Prevod] Pa, moram reći da ne znam napamet
18 sada sve te slučajeve, ali morao bih da cenim od slučaja do
19 slučaja. Onih osam vojnija vojske Jugoslavije bi na primer bio
20 najjasniji slučaj aktivnih boraca koji su bili u uniformama i
21 pogrešili su, skrenuli su na pogrešnu stranu, pa su bili
22 zatvoreni. Pa, bi se odatle morao snižavati kriterijum od tog
23 incidenta, da bi se utvrdilo koliko ima dokaza da su neka lica
24 bila borci ili ne.

25 A, što se tiče pitanja međunarodnog humanitarnog prava i

1 nemeđunarodnog sukoba, to je jedno od pitanja koje smo mi
2 postavili u pretpretresnoj fazi postupka i tužilaštvo je
3 prihvatilo da je OVK imala pravo da zatvara ljude, dokle god
4 nije te ljude zlostavljala, ili na neki drugi način nezakonito
5 postupala. Dakle, nema jasnijeg primera, ako imate pravo da
6 nekog zatvorite, to je da zatvorite nekoga ko je borac
7 suprotne strane.

8 SUDIJA BARTHE: [Prevod] Doći ćemo do toga uskoro.

9 G. MIŠETIĆ: [Prevod] Tako da, kada je reč o statusu, ja
10 bih još jednom kao što rekoh morao da se vratim na te
11 incidente, da ih proverim još jednom, ali u meri u kojoj je
12 postojala osnovana sumnja da oni učestvuju u
13 neprijateljstvima, oni bi se mogli smatrati borcima, a ako
14 nije bilo tako, već su ih od nekuda pokupili, možda zato što
15 su pogrešno procenili činjenice ili zbog nečega, onda se još
16 uvek postavlja to pitanje, jer ako je to greška i nije ih
17 trebalo uhapsiti, to ne znači da su oni to uradili u cilju da
18 za svoju metu uzmu protivnike. Dakle, to je bio moj argument.

19 SUDIJA BARTHE: [Prevod] Razumem. I moje sledeće pitanje i
20 možda je bolje da ne sedate. Pitanje je isto upućeno vama, g.
21 Mišetiću. Ti ljudi ukoliko su bili pripadnici državnih
22 oružanih snaga u vreme kada su uhapšeni, da li oni onda po
23 Ženevskim konvencijama nisu bili ljudi koji se moraju smatrati
24 licima koja su van stroja u smislu zajedničkog člana 32
25 Ženevske konvencije i stava 14(1)(c) u vreme kada su bili

1 zlostavljani, kako se tvrdi.

2 G. MIŠETIĆ: [Prevod] Da. To se opet nadovezuje na pitanje
3 šta je bila svrha i cilj njihovog zatvaranja. Dakle, i ljudi
4 koji su borci, ne mogu da se tuku i zlostavljaju u tom smislu.
5 Odgovor je da, to je tačno, a kada je reč o UZP-u, jesu li oni
6 bili protivnici, ili su bili uzeti za metu, zato što su
7 ometali neki cilj UZP-a, mi smo smatrali da to nije jedini
8 razumni zaključak koji se može izvući.

9 SUDIJA BARTHE: [Prevod] Hvala.

10 Da li tužilaštvo želi da nešto iznese u odgovoru na ovo
11 kratko.

12 G. PACE: [Prevod] Da, časni sude. Mi smo se osvrnuli na
13 to tokom naših završnih reči i ostajemo pri tome, nemamo ništa
14 da dodamo.

15 SUDIJA BARTHE: [Prevod] Hvala.

16 G. Mišetiću, sada ću preći na hapšenja i zatvaranja
17 dvojice srpskih novinara iz novinske agencije Tanjug u oktobru
18 1998. godine, u sedmom stavu svog završnog podneska, rekli ste
19 da tužilaštvo nije otkrilo da je najmanje jedan od te dvojice
20 Srba bio osumnjičen za ratne zločine i pripadnik paravojnih
21 jedinica. Moje prvo pitanje: ako pretpostavimo da je to lice
22 zaista bilo osumnjičeni ratni zločinac, da li ta činjenica
23 utiče na njegov status po Međunarodnom humanitarnom pravu, s
24 obzirom da je on po zatvaranju bio van stroja, nije više bio
25 borac?

1 G. MIŠETIĆ: [Prevod] Pa, ne bi uticalo na taj njegov
2 status, ali to utiče na pitanje zašto su njega uopšte priveli
3 i to je činjenica koju smo mi stalno ponavljali da je to deo
4 celog mozaika informacija koje smo uspostavili preko svedoka
5 Shauna Byrnesa, da su oni neposredno po izbijanju sukoba se
6 našli na mestu gde je bio sukob ne samo između OVK i srpskih
7 snaga, već i srpskih paralelnih snaga koje su bile na tom
8 području, a najmanje jedno od tih lica je bio Srbin kao --
9 poznat kao pripadnik paravojnih jedinica iz najmanje dva druga
10 rata, tako da je to bio razlog zašto su ga zaustavili kada je
11 ulazio na tu teritoriju i razumna sumnja u pogledu toga zašto
12 su ga zaustavili, da li zbog ostvarivanja zajedničkog cilja, i
13 li zato što je postojao vojni razlog koji je bio opravdan.

14 SUDIJA BARTHE: [Prevod] Hvala.

15 Sada ću preći na pitanje koje -- koga ste se već dotakli
16 u svom odgovoru, g. Mišetiću, pod kojim okolnostima neka
17 naoružana grupa koja ne predstavlja državne snage, ima pravo
18 da zatvara lica u nemeđunarodnom oružanom sukobu. Izvinjavam
19 se, moram ponovo da krenem od vas, g. Mišetiću, pošto smo se
20 dotakli tog pitanja, ne samo u svom završnom podnesku, već
21 takođe i sada prilikom izlaganja u sudnici.

22 G. MIŠETIĆ: [Prevod] Po meni, uz dužno poštovanje, ovo je
23 jedno akademskom pitanje, koje je bilo bitno u pretpretresnoj
24 fazi i mi smo to ranije i pokrenuli, a onda je tužilaštvo
25 prihvatilo našu tezu u kontekstu ovog predmeta, smatramo da je

1 to nesporno pitanje, da je OVK bila nedržavna naoružana grupa
2 koja jeste imala pravo na zatvaranje u određenim okolnostima.

3 SUDIJA BARTHE: [Prevod] Pa, postaviću ovo pitanje, pa ću
4 onda isto pitanje postaviti i tužilaštvu. Dakle, čak i ako se
5 možda radi o akademskom pitanju, u ušta sumnjam, jer ste vi to
6 pokrenuli u svom završnom podnesku u stavu 318, kada kažete,
7 da su dvojica srpskih novinara bila uhapšena iz legitimnih
8 vojnih i bezbednosnih razloga, pošto su se kretali ka aktivnoj
9 zoni sukoba, a OVK je imao razumne osnove da sumnja da se radi
10 o srpskim špijunima, a onda dalje kažete da su oni imali po --
11 vezu sa Tanjugom, državnom agencijom koja je bila tesno vezana
12 sa srpskom vladom.

13 Dakle, ja ne govorim o zajedničkom cilju. Govorim o
14 međunarodnom humanitarnom pravu i da bi bilo jasno, da li vi
15 tvrdite da je OVK, kao nedržavna naoružana grupa imala pravo
16 da hapsi ta dva pojedinca iz vojnih ili bezbednosnih razloga i
17 ako jeste, koji je pravni osnov za to. Možda možete da počnete
18 sa međunarodnim humanitarnim pravom i da li postoji
19 eksplicitne izre -- odredbe tog zakona.

20 G. MIŠETIĆ: [Prevod] Pa, ponovo se vraćam na svoj stav, a
21 to je da je razlog zašto smo pokrenuli samo odbranu u
22 prepretresnoj fazi, upravo kako bi se pružio pravni osnov po
23 jugoslovenskom zakonu, koji bi omogućio takva zatvaranja.
24 Dakle, kad je tužilaštvo reklo da oni tu -- to pitanje ne
25 osporavaju, mi smo onda tokom suđenja odustali od odbrane na

1 osnovu samoodbrane.

2 Dakle, ako je to sad ponovo nešto aktuelno, mi smo
3 konkretno govorili o pozitivnoj odbrani. Dakle, od veća je
4 bilo dosta komentara o tome zašto mi pokrećemo to pitanje i mi
5 smo to objasnili. Mislim da je sudija Smith direktno pitao g.
6 Hallinga, da li osporavate pravo na zatvaranje. On je rekao
7 "ne."

8 Samo trenutak. Dakle, to je po našem mišljenju bila
9 validna osnova za zatvaranje po domaćem zakonu, a ako do sada
10 nismo proradili pitanja na osnovu međunarodnog humanitarnog
11 prava, onda je to samo zato što nismo bili unapred obvešteni
12 da je to jedno od bitnih pitanja.

13 SUDIJA BARTHE: [Prevod] Pre nego što se vratim
14 tužilaštvu, želim samo da kažem --

15 G. MIŠETIĆ: [Prevod] Pa, dobio sam samo belešku, sudija
16 Barthe, da smo ovome [kao što je prevedeno] govorili na
17 stranici transkripta 2116 i 2117.

18 SUDIJA BARTHE: [Prevod] G. Dixon, ako se ne varam, vi
19 takođe govorite o tom pitanju u stavu 3, 4, 5 vašeg podneska,
20 u vezi zatvaranja osmorice vojnika vojske Jugoslavije u
21 januaru 1999, a vi opisujete da to nije bilo ništa
22 protivzakonito. G. Ellis je slično nešto rekao, izjavivši da
23 nema ništa pogrešno u zatvaranju vojnika vojske Jugoslavije.

24 G. Dixone, možete ukratko da objasnite šta je po vama
25 pravna osnova za navođenje -- no [kao što je prevedeno]

1 zatvaranje osmorice vojnika vojske Jugoslavije od strane OVK?

2 G. DIXON: [Prevod] Osnovni stav prema međunarodnom
3 humanitarnom pravu, je da se mogu hapsiti lica koja
4 predstavljaju bezbednosni rizik. Mi smo ranije uputili na ono
5 što smo rekli ovom veću, citirali smo odluku u predmetu Prlić,
6 konkretno gde je jasno nazjačeno [sic] da radnje koje
7 ugrožavaju bezbednost države ili ovde OVK, ako postoje
8 legitimni razlozi, zašto lica mogu biti uhapšena iz
9 bezbednosnih razloga, zavisno od njihovih aktivnosti,
10 saznanja, kvalifikacija, međutim, ako predstavljaju stvarnu
11 pretnju bezbednosti, oni se mogu zatvoriti. Dakle, ovde
12 postoje jasni presedani iz MKSJ-a, iz predmeta Prlić.

13 Na primer, dakle radi se o običajnom pravu i priznaje se
14 kao sudska praksa. Konkretno se time ne bavi dodatni protokol
15 2, ali obično ono što važi u međunarodnim oružanim sukobima se
16 može smatrati i prihvatljivim i primenljivim na unutrašnji
17 oružani sukob.

18 Dakle, nema sumnje da ako osobe predstavljaju rizik, one
19 mogu biti zatvorene, ali ovo nisu vremena civilne vlasti, ovo
20 su ratna vremena i lica se mogu pretvoriti. Dakle, tužilaštvo
21 treba da dokazuju u svakom slučaju, da li je neko uhapšen, a
22 da nije bilo bezbednosne pretnje. Dakle, oni moraju to da
23 objasne.

24 SUDIJA BARTHE: [Prevod] Da vas samo prekinem, vi ste već
25 odgovorili na moje pitanje, znači ovo pravilo po međunarodnom

1 zakonu, da li to važi i za nedržavne aktere?

2 G. DIXON: [Prevod] Da, apsolutno. Sudska praksa MKSJ-a to
3 potvrđuje. Dakle, ako je u pitanju država ili entitet koji
4 nije država ali vodi borbe unutar unutrašnjeg oružanog sukoba.
5 Mi ne želimo da menjamo zakon ni po kom aspektu i za to se ne
6 zalažemo, međutim, u takvom sukobu se mogu iz tih razloga
7 hapsiti lica, ali to mora da se utvrdi. Naravno, i onda moraju
8 biti tretirani pravilno.

9 SUDIJA BARTHE: [Prevod] Vi ste verovatno upoznati, g.
10 Dixon o debati, u krugovima koja se tiče međunarodnog
11 humanitarnog prava ili uopšte međunarodnog prava, o tome da li
12 zajednički član 3 i druge odredbe zakona podrazumevaju
13 implicitni pravni osnov za zatvaranje i želim da vas pitam,
14 šta mislite o argumentu da zajednički član 3, kaže da ovi
15 pravni instrumenti jednostavno priznaju činjenicu da dolazi do
16 pritvaranja tokom sukoba i nastoje da regulišu određene
17 aspekte toga, kao standardi ophođenja prema tim ljudima.
18 Međutim, to ne predstavlja pravni osnov za takve radnje.

19 G. DIXON: [Prevod] Da, časni sude. Ja govorim o predmetu
20 MKSJ-a, u kome se jasno kaže da se ove odredbe odnose na obe
21 strane u unutrašnjem oružanom sukobu, da govorimo o situaciju
22 [kao što je prevedeno] gde se reguliše ne samo zatvaranje, već
23 mora da bude u skladu sa odredbama koje važe u međunarodnim
24 oružanim sukobima, gde postoje legitimne bezbednosne pretnje.
25 Dakle, ono što se desi posle toga je jasno. Moraju se prema

1 tim licima ophoditi humano i ispravno i u suštini o tome se
2 radi u ovom predmetu. Da li je to ispoštovano ili nije i da li
3 je bilo saznanja o onome što se dešavalo u kontekstu UZP-a.

4 Dakle, ne želim da smanjim važnost ovog pitanja, ali čini
5 mi se da kada je u pitanju politika i nešto što ima smisla je
6 da ako učestvujete u oružanom sukobu, morate da ocenite rizike
7 sa druge strane i da budete u mogućnosti da pritvorite lica iz
8 tih razloga. Ništa više od toga.

9 SUDIJA BARTHE: [Prevod] Pa, ne želim da vas dovedim u
10 nezgodnu situaciju sada, ali možete li da navedete neku
11 relevantnu državnu praksu, osim tih predmeta koji ste naveli
12 iz MKS-a, gde se može potvrditi da se radi o propisu
13 međunarodnog zakona, da ne -- međunarodne oružane grupe, ili
14 nenaoružane nedržavne grupe, mogu i imaju pravo da zatvaraju
15 osobe.

16 G. DIXON: [Prevod] Pa, mi jesmo govorili na samom početku
17 o praksi koja je ubeležena u komentarima Međunarodnog komitet
18 Crvenog krsta. Dakle, mi smo to skratili zbog nedostatka
19 prostora, ali ima drugih presuda na -- u kojima se vidi kako
20 je taj propis praktično primenjen, ali možemo kasnije da se
21 vratimo na to i da damo primere.

22 G. ELLIS: [Prevod] Časni sude, ako mogu samo malo ja
23 nešto da kažem.

24 Pa, govorim o našem završnom podnesku gde smo naveli
25 relevantne izveštaje Međunarodnog komitet Crvenog krsta i hoću

1 samo da kažem, da ako ne postoji mogućnost zatvaranja, šta je
2 onda OVK trebalo da uradi u slučaju kada je osam
3 neprijateljskih vojnika zalutalo u njihov logor. Dakle, mi
4 smatramo da mora da postoji pravo u takvim okolnostima na
5 zatvaranje. Inače to nema smisla.

6 SUDIJA BARTHE: [Prevod] Hvala vam, g. Ellis, ja to ne
7 osporavam. Samo sam tražio primere prakse u državama. Dakle,
8 ja ne osporavam da postoji takvo pravo.

9 U svakom slučaju da idemo dalje. Bavićemo se sada pravnim
10 elementima UZP-a i krevi [sic] -- krivice po osnovi UZP-a.
11 Moje prvo pitanje upućujem tužilaštvu.

12 U stavu 114 vašeg podnesk -- njihovog podneska, odbrana
13 Thačija govori o pretpretresnom podnesku tužilaštva, gde se
14 tvrdi, da pored uloge g. Thačija u glavnom štabu, i u
15 formulaciji, širenju i izvršavanju politike u odnosu na
16 protivnike putem saopštenja i na druge načine, g. Thači je
17 bitno dopriniosio zajedničkom cilju, ponašanjem koje odbrana
18 Thači opisuje kao objektivno nekriminalno ili neutralno. Na
19 primer, kada je rukovodio razmeštanjem pripadnika OVK na
20 Kosovo, uključujući uputstva komandantima od glavnog štaba ili
21 koordinacijom, učestvovanjem i primanjem izveštaja u vezi
22 vojnih operacija na terenu.

23 Može li tužilaštvo ukratko da objasni, kako panel može da
24 razlikuje i pravi razliku između radnji koje su bile bitan
25 doprinos zajedničkom cilju, da bi se stekla kontrola nad

1 Kosovom, od onih koji su jednostavno doprineli OVK i njihovom
2 opštem naporu u vođenju rata.

3 G. HALLING: [Prevod] Hvala, časni sude. Mi bi rekli da bi
4 odgovor na to pitanje bilo razmatranje onih doprinosa u
5 kontekstu u kom su dati. Širenje informacija je nešto što je
6 uopšteno zaštićeno. To može biti nešto što nije kažnjivo, kada
7 prosleđujete informacije koje su prosleđivali optuženi na
8 osnovu svojih uloga u glavnom štabu i u kontekstu politike
9 prema protivnicima, onda se tu radi o dva različita vrst --
10 dve različite vrste radnji.

11 U suštini je nešto što mora da se ocenjuje od slučaja do
12 slučaja u kontekstu ovog predmeta.

13 SUDIJA BARTHE: [Prevod] Moje sledeće pitanje se osnosi na
14 tvrdnju, Thačijeve i drugih odbrana u njihovim podnescima i
15 ovde su takođe rekli da je tužilaštvo, da tužilaštvo nije
16 dokazalo da su optuženi bitno doprineli krivičnim delima za
17 koja se tvrdi da su odgovorni.

18 I ponovo pitam g. Mišetića, prvo, vi ste u vašem podnesku
19 i usmenim -- nom [kao što je prevedeno] izlaganju, naveli
20 presudu iz predmeta protiv Mustafe.

21 Dakle, želim da znam, da li vi kažete, da osoba koja je
22 optužena za učešće u UZP-u, mora bitno da doprinese svakom
23 konkretnom krivičnom delu u optužnici. Dakle, zatvaranje osobe
24 A u selu X ili ubijanje osobe B u selu Y itd.

25 G. MIŠETIĆ: [Prevod] Ja ne želim da kažem da se radi o

1 svakom pojedinačnom događaju, ali se radi o poi [sic] --
2 svakom pojedinačnom krivičnom delu koje se tereti u optužnici
3 u celini. Svaka tačka optužnice mora da postoji nekakva veza
4 između njegovih radnji i krivičnih dela za koje se terete u
5 optužnici.

6 U pretpretresnoj fazi, mislim da je sudija Mettraux
7 govororio o povezanosti koja je potrebna između bitnog
8 doprinosa i krivičnih dela u poređenju sa doprinosom
9 zajedničkom cilju. Postavljeno pitanje je da li postoji neki
10 predmet u kome je bilo govora o ovome i želim samo da vam
11 skrenem pažnju na predmet tužilac protiv Nadimana i to je
12 presuda od 16. decembra 2023. godine, stavovi 198 i 199, gde
13 je žalbeno veće konstatovalo u stavu 198 da:

14 "Učešće u opštem zajedničkom cilju ne mora da podrazumeva
15 izvršenje krivičnog dela, ali može biti u obliku pomaganja ili
16 doprinosa izvršenju zajedničkog cilja. Doprinos ne mora biti
17 nužan, ili bitan, ali u svakom slučaju treba da bude znatan
18 doprinos krivičnim delima za koja se optuženi smatra
19 odgovornim."

20 I dalje se kaže:

21 "U ovom predmetu, pretresno veće je nedvosmisleno
22 konstatovalo da pružanje moralne podrške je bitno doprinelo
23 progonu i naporima, nastojanjima da se izvrši genocid 1994."

24 Dakle, to je primer gde je žalbeno veće prihvatilo da
25 mora da postoji nekakva veza između radnji i samih

1 izvršitelja, radi utvrđivanja odgovornosti.

2 SUDIJA BARTHE: [Prevod] Da li još neko želi da
3 komentariše?

4 G. HALLING: [Prevod] Da, časni sude.

5 Odbrana Thačija, kada govori o svakoj tački optužnice,
6 kažu da oni ne razumeju razliku između toga i razmatranja
7 svakog pojedinačnog krivičnog dela. Oni govore samo o ovom
8 prvom, ali kako bi se razmotrio doprinos, recimo mučenju ili
9 ubistvu, radi se o doprinesu jednom konkretnom krivičnom delu,
10 a to očigledno nije potrebno po propisima.

11 Žalbeno veće MKSJ-a u stavu 1535 u predmetu protiv Prlića
12 kaže:

13 "...sudska praksa tribunala ne zahteva nužno direktno
14 vezu između doprinosa optuženog i krivičnih dela, pošto
15 optuženi ne mora da prones [sic] -- doprinese konkretnom
16 krivičnom delu da bi se smatrao odgovornim za isto, jer
17 doprinos UZP-u, može biti u obliku doprinosa izvršenju
18 zajedničkog kažnjivog cilja.

19 Dakle, to se takođe vidi i u stavu 109 žalbenog -- ne
20 [kao što je prevedeno] u predmetu Karamera.

21 SUDIJA BARTHE: [Prevod] Hvala.

22 G. MIŠETIĆ: [Prevod] Mogu li da odgovorim?

23 Dakle, mi hoćemo da kažemo, da kada se razmotri predmeti
24 MKSJ-a, vidite da se sudije bave istim onim pitanjima kao i u
25 predmetu protiv Šešelja. Na primer, možemo da se složimo, da

1 ako je saopštenje izdato dve godine nakon što je počinjen
2 zločin, onda možemo da kažemo da ne postoji veza između tog
3 saopštenja i krivičnog dela. Podrazumeva se da mora da postoji
4 vremenski i geografski odnosi između dela i krivičnih dela
5 koja su počinjena na terenu.

6 Dakle, time se bave svi predmeti koji se tiču UZP-a.
7 Prlić, Karadžić, Stakić, Martić. U svim tim presudama kaže se
8 izdato u ključnom periodu, a to je u presudi u predmetu Prlić,
9 stav 267, gde se vidi da su formulis --

10 "...formulacije korišćene optuženih, kako bi širili strah
11 i mržnju prema bosanskih [kao što je prevedeno] muslimanima i
12 bosanskim Hrvatima i to je pogoršalo etničke napetosti u Bosni
13 i Hercegovini."

14 To je iz predmeta Karadžić, stav 3486.

15 Dakle, mora da postoji veza između radnji i optuženih i
16 krivičnih dela i samo hoću da kažem, da je ovo jedinstven
17 predmet, gde su rekli da je glavna svrha UZP-a, da se pove --
18 poveže Herceg-Bosna i Hrvatska. Samo po sebi to nije krivično
19 delo, ali način koji je korišćen da bi se postigla kažnjiva
20 svrha. Dakle, ovde govorimo o kontroli nad Kosovom. Samo po
21 sebi to nije krivično delo, ali sredstvo koje je korišćeno je
22 možda nezakonito. Dakle, mora da postoji neka veza. Ne može
23 biti samo to da je g. Taçi se angažovao u borbama.

24 Potrebno je pokazati vezu. Na primer UZP, da se izvrši
25 genocid u Srebrenici. Sama -- sam cilj je krivično delo sam po

1 sebi i onda ne -- ne morate da dokazujete vezu između
2 značajnog doprinosa i krivičnog dela, jer je i samo krivič --
3 jer je i sam cilj već krivično delo.

4 Hvala.

5 SUDIJA BARTHE: [Prevod] Hvala.

6 Imam još jedno pitanje u vezi sa vezom [sic] -- i ovo
7 pitanje je za vas, g. Mišetiću, jer vi ste verovatno već
8 odgovorili na 50% mog sledećeg pitanja.

9 Ali, u stavu 401 vašeg završnog podneska, vi kažete da
10 tužilaštvo nije pokazalo koja je veza između saopštenja za
11 javnost OVK i optužbi, odn. krivičnih dela iz optužnice i onda
12 se pozivate na slučajeve podsticanja kao vida krivične
13 odgovornosti. I onda kažete:

14 "Iako podsticanje putem UZP-a, ima različita obeležja,
15 potrebno je da postoji uzročno-posledična veza između izjava
16 za javnost i krivičnih dela koja su usled njih izvršena."

17 Krasniqijeva odbrana je slično iznela u stavu 684 svog
18 podneska. Danas smo čuli da je g. Ellis o tome govorio.

19 Da bi -- samo da se postaram da sam vas dobro razumeo, g.
20 Mišetiću, vi ne kažete da za krivičnu odgovornost po UZP-u,
21 tužilaštvo mora da dokaže na koji način je neka izjava bilo
22 pismena ili usmena, se odrazila na odluku direktnog izvršioca.
23 Da li je to ono što nam kažete?

24 G. MIŠETIĆ: [Prevod] Da.

25 To je ono što kažemo. Mora da postoji dokaz koji pokazuje

1 da je ta izjava imala posledicu na nekog izvršioca krivičnog
2 dela za koje se tereti, jer inače se upuštamo u nagađanje da
3 li je neka izjava imala posledica na nešto što se desilo na
4 terenu.

5 SUDIJA BARTHE: [Prevod] Dakle, nekih izvršilaca, ali ne
6 svih? Jer, ako se traži veza između date izjave za javnost i
7 odluke izvršioca, onda bi bilo teško, ako ne i nemoguće po mom
8 mišljenju da se uspostavi veza kad imamo krivična dela
9 međunarodnog karaktera, gde imate čitav niz učesnika na
10 različitim nivoima. Drugim rečima, onda bi morali da navedemo
11 ko je bio izvršilac na svakom nivou i onda da vidimo, na kog
12 izvršioca je izvršen uticaj putem te javne izjave.

13 G. MIŠETIĆ: [Prevod] Ja ne znam da li za svakog, ali
14 morao bi da postoji, da postoji veza koja je išla do tog
15 nivoa, da je došlo do značajnog doprinosa i zato imamo predmet
16 Šešelj koga citiramo. Dakle, mora postojati značajan doprinos
17 UZP-u.

18 I Šešelj nema sumnje je tokom re -- rata u Hrvatskoj i
19 Bosni vodio -- imao takvu retoriku i oslobođen je za sve, osim
20 za jedan slučaj kada je u vojvodini održao govor i snage koje
21 su bile pod njegovom kontrolom su sutradan izvršile etničkog
22 čišćenje jednog hrvatskog sela i tu je postojala veza između
23 izjave i onoga što je urađeno. I mi smatramo da je isto
24 trebalo da bude primenjeno i u slučajevima odgovornosti po
25 UZP-u, jer možda ne tako eksplicitno kao u predmetu Šešelj,

1 ali morate imati takvu atmosferu koja je nastala usled
2 saopštenja i da ubrzo ili uskoro nakon toga, je došlo do
3 događaja koje su izvršili izvršioc. Dakle, da možete
4 uspostaviti vezu između saopštenja, i onoga što se dan ili dva
5 dana kasnije desilo kad su izvršena krivična dela

6 Ali, to ovde nije slučaj. Mi kažemo da je Šešelj klasičan
7 primer toga, kako morate da uspostavite vezu između izjava i
8 konkretnih krivičnih dela.

9 SUDIJA BARTHE: [Prevod] Hvala. To je bilo od pomoći.

10 I sada prelazim na konačno poslednje svoje pitanje, koje
11 je za tužilaštvo.

12 U stavu 629 završnog podneska Tačijeve odbrane se kaže,
13 da je grupa protivnika onako kako definiše to tužilaštvo, nije
14 "stabilna grupa koja se može lako definisati i koja se može
15 definisati na osnovu etničke pripadnosti, nacionalnosti ili
16 veroispovesti, a to je grupa različitog sastava i u toj grupi
17 može biti neko lice koje je čas član grupe, čas izvan nje, sve
18 zavisi kako vi to subjektivno sagledavate u tom trenutku da li
19 to lice podržava ciljeve i sredstva koja primenjuju OVK."

20 Da li cilj napada u smislu člana 13 Zakona je dovoljno
21 stabilna ili objektivno prepoznatljiva grupa. Zašto bi grupa
22 protivnika bila takva, prepoznatljiva grupa ili alternativno.
23 Da li je dovoljno da članovi grupe su ciljani na temelju -- na
24 osnovu toga što su određene nacionalnosti, veroispovesti, ili
25 imaju neke druge karakteristike.

1 G. PACE: [Prevod] Hvala.

2 Ono što se traži je da krivično delo je izvršeno u sklopu
3 sistematskog napada širih razmera usmerenog protiv civilnog
4 stanovništva. Kao što navodimo -- kao što se navodi u stavu 53
5 odluke o potvrđivanju pod optužnice, ne postoji uslov da se
6 pokaže da je celokupno stanovništvo na nekom području bilo
7 predmet napada.

8 I ono što tužilaštvo mora da pokaže, što je pokazalo je
9 da je dovoljan broj lica napadan tokom napada ili da su uzeti
10 na metu, na takav način da je napad zapravo bio usmeren protiv
11 civilnog stanovništvo, a ne protiv neke nasumično odabrane
12 grupe, manje grupe pojedinaca. To je takođe u toj odluci o
13 potvrđivanju optužnice u stavu 93, tako da, civilno
14 stanovništvo protiv koga je usmeren napad, nije -- ne mora
15 nužno biti iste nacionalnosti i etničke pripadnosti, ili da
16 ima neku drugu sličnu karakteristiku. To je u tom istom pasusu
17 navedeno, odluke o potvrđivanju optužnice.

18 I molim za trenutak strpljenja. Suština svega ovoga, je
19 da ono što je bitno je da postoji neka karakteristika koja je
20 dovolja za razna -- i ja vas pozivam na presudu sa -- Suda za
21 Liban, gde se kaže "u više predmeta je zaključeno da su
22 krivična dela izvršena usled napada na civilno stanovništvo
23 koje -- civ -- civilno stanovništvo koje su bili iste
24 nacionalnosti, rase, isto je zaključeno

25 "...i u nekim drugim slučajevima, gde su civili napadani

1 na manje jasnim osnovima. U nekim od tih slučajevima [sic] --
2 lica koja su smatrana kao protivnici režima, frakcija ili
3 politička stranka je bila uzimana na metu i pretresno veće je
4 zaključilo, da napadi na civilno stanovništvo su imali za cilj
5 da se suzbije opozicija režimu i kasne -- kasne civili koji
6 podržavaju tu opoziciju, tako da je jasna sudka praksa i
7 Thačijeva odbrana nije pokazala ništa drugo osim što je
8 ukazala o -- o -- osim toga koje su odre -- jas [sic] -- koje
9 su odredbe prava i koja je sudska praksa neophodna.

10 SUDIJA BARTHE: [Prevod] Hvala.

11 Da li još neko nešto želi da kaže?

12 G. MIŠETIĆ: [Prevod] Ja ću kasnije da se osvrnem na ovaj
13 predmet koji ne naveden.

14 SUDIJA BARTHE: [Prevod]. Hvala. To su bila sva pitanja.

15 SUDIJA METTRAUX: [Prevod] Ja ću početi sa tužilaštvom, a
16 onda ću se osvrnuti i imati pitanja za odbranu. Prvo pitanje
17 se tiče optužbi koje se iznose u optužnici i hteo bih da vidim
18 da li sam dobro razumeo nešto.

19 Da li sam u pravu kada kažem da na osnovu optužnice,
20 onako kako ste je sročili, vi tražite od panela, da izreknem
21 osuđujuću presudu za svih 10 tačaka optužnice, ali vi ne
22 tražite od panela da osudi -- donese osuđujuću presudu za
23 pojedinačne događaje za koje kažete da su relevantni za
24 optužbe i koji su izvršeni na nekim relevantnim lokacijama.

25 Daću vam jedcan primer. Imate preko 40 ubistava koje se

1 navode u prilogu B uz optužnicu i vi tražite da se izrekne
2 osuđujuća presuda, samo kada je reč o tačkama 8, 9 i 10, kada
3 je reč o tim ubistvima. Da li sam vas dobro razumeo?

4 G. QUICK: [Prevod] Da, to je tačno. U tačkama se navode
5 krivična dela, ali krivična dela koja navodimo se sastoje od
6 tih pojedinačnih događaja, tako da tražimo od vas da donesete
7 zaključak pod tim -- u vezi sa tim i pojedinačnim događajima,
8 ali optužbe se odnose na tih deset krivičnih dela.

9 SUDIJA METTRAUX: [Prevod] Hvala.

10 Još uvek pitanje za tužilaštvo. Imam nešto u vezi sa
11 nečim što je žalbeno veće u žalbenoj presudi u predmetu
12 Blaškić naveo. To je sa MKSJ-a. U stavu 711, žalbeno veće je
13 reklo:

14 "Sukob je po svojoj prirodi haotičan i na učesnicima u
15 sukobu je da svedu na minimum taj haos i da se poštuje
16 međunarodno humanitarno pravo." Kraj citata.

17 Pretpostavljam da vi smatrate da je to tačno, a šta biste
18 vi očekivali od nedržavne oružane grupe treba da rade kada je
19 reč o tim obavezama. Naročito kada je reč o haosu rata, da li
20 okolnosti rata opravdavaju proizvoljno zatvaranje ili
21 pogubljenje, a da nije postojao valjan sudski postupak.

22 G. PACE: [Prevod] Hvala, časni sude.

23 SUDIJA METTRAUX: [Prevod] Pročitao sam što sam ranije
24 mogao, g. Pace.

25 G. PACE: [Prevod] Puno toga mi pada na pamet.

1 Da li haos rata ili okolnosti rata opravdavaju
2 proizvoljno zatočenje ili pogubljenje bez valjanog procesa?
3 Naš odgovor je ne i pozivam vas na predmet, u predmetu Shala,
4 žalbena presuda, gde se jasno navode proceduralne garancije
5 koje se primenjuju u tim okolnostima, tako da, te osnovne
6 proceduralne garancije se -- njih se mora pridržavati.

7 Osnovne garancije dakle nisu predmet, ne mogu se menjati
8 te osnovne proceduralne garancije i to se navodi i u odluci o
9 potvrđivanji optužnice, kao i u žalbenoj presudi u predmetu
10 Shala.

11 SUDIJA METTRAUX: [Prevod] Hvala. Ukoliko neki tim odbrane
12 želi da odgovori, može to da uradi kada bude davao svoj
13 odgovor. I sada ću se obratiti Selimijevoj odbrani i vama g.
14 Romer [sic] -- Roberts, pretpostavljam.

15 Tužilaštvo kaže da od četvorice optuženih, samo se za
16 vašeg klijenta kaže da nije bio član političke direkcije
17 glavnog štaba. Ako je to činjenično tačno, koji biste vi
18 značaj pridali činjenici da vaš klijent, za razliku od trojice
19 drugih, nije bio član te političke direkcije.

20 G. ROBERTS: [Prevod] Ja potvrđujem da smo mi oduvek
21 tvrdili da on nije bio član političke -- direkcije za
22 politička pitanja. Bio je vrlo mali broj optužbi u pogledu
23 ograničenih političkih aktivnosti, na koje je tužilaštvo
24 ukazalo u završnom podnesku i mi smo odgovorili na to.

25 Kada je reč o značaju toga, naš stav je jednostavno da je

1 na tužilaštvu da dokaže da je on imao neku ulogu u političkim
2 aktivnostima kojima su se bavili drugi optuženi ili druga lica
3 iz te direkcije.

4 A kada je reč o konkretnim optužbama koje se iznose u
5 pogledu članstva u toj organizaciji, jer mi nikada nismo
6 prihvatili da je on bio član političke direkcije, mi se nismo
7 bavili time, jer smo tvrdili da on nije jednostavno član te
8 direkcije.

9 SUDIJA METTRAUX: [Prevod] Još nešto za g. Selimija, ali
10 ovo je možda više za g. Maira.

11 Vi ste rekli da po vašem mišljenju nemeđunarodni oružani
12 sukob je relevantan za ovaj postupak i kažete da je taj
13 nemeđunarodni oružani sukob počeo u nekom novembru 1998. Ja ću
14 vam sada izneti nekoliko stvari koje su u spisu predmeta, pa
15 bih želeo da mi objasnite vaše izjašnjenje imajući na umu ove
16 elemente. Najpre, politička deklaracija od 29. aprila 1998. To
17 je dokaz P286, gde se kaže sledeće, citiram:

18 "OVK priznaje i poštuje međunarodne akte Ujedinjenih
19 nacija i konvencija o ratu." Kraj citata.

20 Zatim, imamo govoru od 14. juna 1998, kada je g. Jakup
21 Krasniqi rekao, da OVK citiram postupa "u skladu sa zakonima
22 ratovanja." Kraj citata. To je dokaz P1096, strana 123.

23 I zatim, imamo Bislima Zyrapija. To je na -- to je P1356,
24 strana 5954 do 5955, koji je rekao da kada je pristupio u
25 redove OVK, a to je bilo negde u maju 1998, on kaže da je vaš

1 kla [sic] -- klijent, Rexhep Selimi širio knjižice, brošure
2 Crvenog krsta, u kojima je kako kaže g. Zyrapi, bilo navedeno
3 "koja su sva pravila vođenja rata, i koji su pravni postupci
4 koji pravi [sic] -- pravni propisi koji se odnose na njih."

5 Moje pitanje je, da li biste vi mogli da to sad sve
6 povežete i da objasnite te izjave koje se pripisuju glavnom
7 štabu, odn. članovima glavnog štaba, u pogledu toga da su
8 zakoni ratovanja bili merodavni i da se smatra da je tada
9 postojao neoružani sukob, iako ste vi rekli da je oružani
10 sukob počeo tek mesec dana kasnije -- [ispravka prevodioca] da
11 je oružani sukob počeo već tada, a vi ste rekli da je on počeo
12 zapravo tek mesec dana kasnije.

13 G. MAIR [Prevod] Ja nisam rekao da je oružani sukob počeo
14 tek u novembru 1998, ja sam rekao da tužilaštvo nije dokazalo
15 da je počelo pre tog trenutka. I onda, da odgovorim na vaše
16 pitanje.

17 Sve te interne izjave i političke deklaracije, ne
18 pokazuju postojanje oružanog sukobu na osnovu prava, ali
19 pokazuje da su pripadnici OVK imali određene dužnosti koje su
20 morali da poštuju, ali to ne pokazuje da je oružani sukob u
21 pravnom smislu tada već bio počeo.

22 SUDIJA METTRAUX: [Prevod] Ali, nije li preduslov za
23 merodavnost prava o ratovanju, da je u tom datom trenutku već
24 postojao oružani sukob?

25 G. MAIR [Prevod] Da, to je tačno.

1 SUDIJA METTRAUX: [Prevod] Hvala.

2 Moje sledeće pitanje za Krasniqijevu odbranu. Gđo
3 Alagandra [sic] -- Alagendra ili g. Ellis, ko god želi da
4 odgovori.

5 U stavu 409 i dalje i konkretno u stavu 410 vašeg
6 završnog podneska, vi govorite o ulozi i odgovornostima g.
7 Krasniqija kao portparola OVK.

8 Pročitaću relevantni pasus. Vi kažete:

9 "Izjava koju je g. Krasniqi dao MKSJ-u, otkriva ko je --
10 koji je bio njegov pristup ulozi koju je imao g. Krasniqi, je
11 shvatio da on više nije pojedinac." Kraj citata. Već, citiram
12 da "'on predstavlja i objavljuje politiku koju sprovodi glavni
13 štab.'"

14 Mene interesuje, šta vi hoćete da kažete, kada je reč o
15 ovom pitanju, šta vi kažete u ime vašeg branjenika i da li
16 treba da shvatimo da to znači da kada je on govorio kao
17 portparol OVK, g. Krasniqi dakle stanovište koje je tada izneo
18 odražavaju mišljenje glavnog štaba. Da li je to ono što vi
19 ovde kažete, ili pak želite nešto drugo da kažete?

20 G. ELLIS: [Prevod] Mislím da zapravo mi ovde aludiramo na
21 jednu tvrdnju iz završnog podneska tužilaštva na koju se
22 pozivamo u svojoj usmenoj argumentaciji, tužilaštvo je naime
23 rekao da je on bio glasnogovornik.

24 SUDIJA METTRAUX: [Prevod] Glasnogovornik glavnog štaba,
25 je li tako?

1 G. ELLIS: [Prevod] Da.

2 SUDIJA METTRAUX: [Prevod] Hvala.

3 Sada se obraćam vama, g. Mišetiću. Dovoljno ste bili
4 dokoni.

5 Koliko ja shvatam, vi ste se u velikoj meri oslonili na
6 svedočenje g. Zyrapija, govoreći o navodima u UZP-u. I vi ste
7 ukazali na, kako vi kažete čitav niz protivurečnosti između
8 toga kako tužilaštvo opisuje njegov iskaz, i ulogu i
9 zaključaka koje tužilaštvo izvodi u vezi sa nekim drugim
10 licima.

11 Vi ste konkretno ukazali na nekoliko pitanja koje ste
12 svojevremeno postavili g. Zyrapiju. Samo da vas podsetim, na
13 primer, da li se on seća sporazuma o kršenjima pravnih odredbi
14 i zlostavljanja, on je odgovorio da se ne seća. Na jednom
15 drugom mestu u sklopu svog svedočenja, navešću vam i
16 referencu, da biste mogli to da potražite, pozivam se najpre
17 na dokazni predmet P1356, strana 5051; a pozvaću se i na
18 dokazni predmet P01355.5, strana 6 i naredne.

19 Na ovim stranicama, g. Zyrapij priznaje jedan niz
20 činjenica koje mu se predočavaju. Prvo, on kaže da je imao
21 saznanja o tome da OVK vrši ubistva kolaboracionista, priznaje
22 takođe da mu je poznato da su neka od tih ubistava javno
23 pominjanja, u saopštenjima za štampu glavnog štaba. On takođe
24 kaže da nije odobravao takve radnje i četvrto, kaže da on sa
25 tim nije imao nikakve veze, i da ne zna ko je sastavljao

1 saopštenje za štampu.

2 Želeo bih da nam sada vi kažete, da li su ova četiri
3 priznanja g. Zyrapija, priznanja koja nistao [nejasno] [kao
4 što je prevedeno] u svojim prethodnim izjavama, da li je to
5 nešto što treba da utiče na kredibilnost tog svedoka ili na
6 pouzdanost njegovog svedočenja. Da li smatrate dakle da panel
7 to treba da uzme u obzir kada je u pitanju to jeste li on
8 slagao ili nije sa krivičnim delima.

9 G. MIŠETIĆ: [Prevod] Da. I pripremio sam i neke slajdove
10 uz pomoć kojih ću se osvrnuti ova na [sic] -- pitanja -- na
11 ova pitanja, jer sam očekivao da ćete me pitati nešto u tom
12 smislu.

13 Pre svega, važno je naglasiti da teret dokazivanja počiva
14 isključivo na plećima tužilaštva. Vidimo da je sada na ekranu
15 predočena presuda, prvostepena presuda u predmetu Mustafa,
16 stav 27. Presuda je doneta 16. decembra. Tu izričito stoji
17 "teret dokazivanja pada isključivo na pleća tužilaštva."

18 Mi se slažemo sa takvim zaključkom. Nije na odbrani da
19 opovrgava tezu tužilaštva, niti je na panelu da popunjava
20 manjkavosti i ispravlja protivurečnosti u dokazima koji su
21 izvedeni.

22 Dakle, moj prvi odgovor glasi, da je tužilaštvo zauzelo
23 stav, da Zyrapi nije bio učesnik u UZP-u i da su učesnici u
24 UZP-u, UZP pokušavali od njega da prikriju. Na to ne utiču
25 delovi iskazi na koje ste se vi maločas pozvali, koje nisam

1 imao kad da brižljivije proučim, ali u svakom slučaju, to i
2 nije teza koju su oni izneli. Oni su rekli da Zyrapi nije bio
3 učesnik u UZP-u i da on nije bio upućen u zajednički
4 zločinački cilj, ali međutim, Zyrapi je bio svuda, na svakom
5 mestu i u svako vreme.

6 Dakle, da bih odgovorio na vaše konkretno pitanje --

7 SUDIJA METTRAUX: [Prevod] Mogu ponovo da vam predočim
8 svoje pitanje.

9 G. MIŠETIĆ: [Prevod] Molim vas.

10 SUDIJA METTRAUX: [Prevod] Jednostavno želim da vam pružim
11 priliku da se izjasnite u pogledu toga, da li ta priznanja
12 koja je izneo g. Zyrapi, treba da utiču na našu ocenu, na
13 panelovu ocenu njegove verodostojnosti i pouzdanosti.

14 G. MIŠETIĆ: [Prevod] Pa, ne. Ne mislim da je bilo šta što
15 ste vi pročitali se odnosi na neko mesto u njegovom
16 svedočenju, gde bi on rekao da je glavni štab bilo koga
17 pogubljavao. On je svestan toga, da je neko po zonama, sad se
18 otprilike sećam njegovog iskaza, on je kad je obilazio zone na
19 terenu čuo pritužbe da se vrše neka zlostavljanja nad licima i
20 to dakle ne samo na civilima i u tom smislu bih rekao da je
21 taj deo iskaza zirapijevog potkrepljen naređenjem koje je on
22 sam izdao. To je dokazni predmet 1D29,

23 I kao što sam rekao u prošlu sredu, činjenica da je on
24 proglašen za načelnika glavnog štaba i da je izdavao
25 naređenje, stoji u protivurečnosti sa tobožnjim zajedničkim

1 zločinačkim ciljem, onako kako ga formuliše tužilaštvo. U tom
2 delu smatramo da je njegov iskaz pouzdan i verodostojan.
3 Činjenica da je on izdao naređenje reagujući na stvari koje je
4 čuo na terenu, pokazuje da nije postojala politika glavnog
5 štaba da se vrše krivična dela, već da je to bila jedna pojava
6 do koje je dolazila u zonama koje je on želeo da potisne.

7 Hvala.

8 G. MIŠETIĆ: [Prevod] Hvala vama. I moj poslednji niz
9 pitanja. Obraćam se sada vama, g. Veseli -- vama g. Dixon,
10 odn. Veselijevoj odbrani.

11 I u svojoj usmenoj i u svojoj pismenoj argumentaciji, i
12 zapravo sve vreme tokom ovog suđenja, vi ste skretali pažnju
13 panelu na to, da vaš branjenik, g. Veseli nije bio prisutan na
14 teritoriji Kosova tokom dobrog dela predmetnog vremena. Dakle,
15 mi smo shvatili da je po vašem mišljenju, mesto na kojem se
16 nalazio vaš branjenik, bilo od materijalnog značaja za vašu
17 tezu odbrane.

18 Moje pitanje ima dva elementa. Prvo. Da li ta izjašnjenja
19 treba da protumačimo tako, da vi kažete da to što je on bio
20 fizički udaljen od događaja na terenu, ima uticaja na pravne
21 obaveze vašeg branjenika, da li vi kažete da to što je
22 postojala fizička distanca između vašeg branjenika i određenih
23 radnji, ima neku -- neko praktično značenje, u smislu optužbi
24 koje mu se stavljaju na teren [sic]. I ukoliko kažete da ima,
25 da li tvrdite, da je to zbog toga što je zbog udaljenosti vaš

1 branjenik imao poteškoća da stupa u komunikaciju, da postupa,
2 da doprinosi, i ako to mislite, na koje konkretne dokaze
3 želite da panel obrati pažnju, jer bi nam to bilo od koristi.

4 G. DIXON: [Prevod] Hvala, časni sude.

5 Naravno, sama fizička udaljenost ne menja pravne obaveze
6 mog branjenika. Pozvao sam se na brojne predmete iz Drugog
7 svetskog rata, kada je postojala ogromna udaljenost između
8 glavnog štaba i onoga što se događalo na frontu, bilo u
9 Zapadnoj Evropi ili na Istočnom frontu. Dakle, ne nestaje
10 pravna obaveza, zbog toga što se neko lice nalazi na tolikoj i
11 tolikoj fizičkoj udaljenosti, ali mora da se pogleda da li
12 fizička udaljenost se na neki način odražavanja u praksi, da
13 li je imala neke praktične posledice.

14 Prvo što mi kažemo, jeste da je tužilaštvo moralo da
15 dokaže da je zapravo moj branjenik komandovao i rukovodio bilo
16 kime na teritoriji Kosova, da bi on uopšte bio u bilo kakvoj
17 pravnoj obavezi. Pozivam se na presudu u predmetu Milutinović.
18 Milutinović je oslobođen na osnovu sledeće logike. Da. Vi ste
19 bili upleteni u čitav niz raznih događaja, ali vi niste imali
20 nikakve nadležne nad učiniocima [sic] -- ni *de facto* ni *de*
21 *iure*. Ne postoji veza između vas i učinioca [sic] -- i zas
22 [sic] -- zato ste vi oslobođeni optužni [sic] -- optužbi. Mi
23 tvrdimo, da isto načelo valjda [sic] -- valja i u ovoj
24 situaciji primeniti, jer moj branjenik nije vršio nikavu
25 efektivnu kontrolu ni nad kim na teritoriji Kosova.

1 Ali, takođe imamo i čitav niz plak [sic] -- praktičnih
2 implikacija. Na primer, zbog udaljenosti, moj branjenik nije
3 mogao efikasno da stupa u komunikaciju. Kažete, časni sude, da
4 vas uputimo na dokaze s tim u vezi. Mi smo -- ja se nadam,
5 dosta jasno pokazali, da nema dokaza koji bi pokazali da je on
6 ostvarivao komunikaciju i da je bio u vezi. Imamo jedno odlom
7 -- jedan odlomak iz jednog svedočenja, koje pokazuje da je moj
8 klijenat [sic] -- imao neke veze sa nekim telefonskim
9 razgovorom, ali čak nemamo ni izričit iskaz da je on taj
10 telefonirao, i to je jedini dokaz na koje je tužilaštvo uspeo
11 da ukaže.

12 Dakle, mi nemamo dovoljno dokaza koji bi ukazali na to,
13 da je postojao neki obrazac ponašanja u okviru kojeg je
14 branjenik neprekidno bio u komunikaciji, bio kadar da
15 ostvaruje komunikacije. Imamo samo jedan kratki vremenski
16 trenutak, kada on čak nije ni razgovarao telefonom. Nema
17 nikakvih dokaza o tome da je on ostvarivao redovne
18 komunikacije.

19 I to je mi smatramo velika praznina, velika manjkavost u
20 tezi tužilaštva, jer oni u takvim okolnostima, ne mogu da
21 dokažu da je on efektivno vršio kontrolu i da je efektivno
22 komandovao.

23 Eto, na to smo mi želeli da ukažemo.

24 SUDIJA METTRAUX: [Prevod] Hvala. Nemam više pitanja. Samo
25 ću pružiti priliku tužilaštvu ili zastupnika žrtava da se

1 dodatno izjasne ukoliko to žele, odgovarajući na maločasnj
2 odgovore -- odbrana ako želi da iznesu repliku.

3 G. HALLING: [Prevod] Da, časni sude. Ja ću samo
4 odgovoriti na ovaj poslednji -- na ovaj poslednji odgovor g.
5 Dixona.

6 Mi se slažemo, da ne nestaje pravna obaveza zbog nečije
7 fizičke udaljenosti, ali ono što branilac izgleda ne shvata,
8 jeste da je upravo to zbog čega se g. Veseli može smatrati
9 krivim. On je najviše i najindir -- najdirektnije stupao u
10 kontakte u ranim mesecima predmetnog perioda, i pošto je
11 čitava komandna struktura bila uspostavljena pre nego što je
12 on otišao sa teririje Kosova, kao što pokazuje refstavdelabuk
13 [kao što je prevedeno] [sic] -- Refsdalova knjiga i drugi
14 pokazatelji, zahvaljujući tome, pošto je struktura već
15 postojala, g. Veseli uspeo da održi kontrolu dok je bio u
16 inostranstvu.

17 SUDIJA METTRAUX: [Prevod] Imate li vi šta da dodate,
18 zastupniče žrtava?

19 G. LAWS: [Prevod] Ne, hvala, časni sude.

20 SUDIJA METTRAUX: [Prevod] Hvala.

21 G. Mišetiću.

22 G. MIŠETIĆ: [Prevod] Izvinjavam se, imamo poteškoća da
23 pronađemo jedan od citata na koje ste ukazali. Proverite,
24 pomenuli ste dokazni predmet P01356. Ako možete da navedete
25 tačnu stranicu.

1 SUDIJA METTRAUX: [Prevod] Proveriću referencu. Ja sam
2 sebi zapisao P01456_ET. U pitanju je transkript sa MKSJ od 6.
3 novembra 2006, stranica 6051.

4 G. MIŠETIĆ: [Prevod] U redu.

5 SUDIJA METTRAUX: [Prevod] Proveriću to još jednom. Možda
6 sam napravio *lapsus* [kao što je prevedeno]. Hvala.

7 G. MIŠETIĆ: [Prevod] I dok sam na nogama, da pomenem još
8 nešto u vezi sa Zyrapijem. To je proceduralno pitanje.

9 Mislim da sve strane u postupku mogu da se saglase u
10 pogledu toga, da Zyrapi nije bio učesnik u UZP-u. To je jedna
11 od retkih tački u vezi kojima [kao što je prevedeno] se svi
12 slažemo, tako da ne bi bilo čak nerazumno od panela da traži
13 od strana u postupku da se kolektivno izjasne.

14 SUDIJA METTRAUX: [Prevod] Hvala. Nema više pitanja.

15 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] U redu. Nastavićemo
16 sa pitanjima sudije Gaydora [sic] -- [kao što je prevedeno]
17 posle pauze. Pauza počinje u 13:00 časova i trajeće do 14:30h,
18 pa ćemo potom nastaviti sa radom. Izvolite, do 13:00 [kao što
19 je prevedeno] časova imate reč.

20 SUDIJA GAYNOR: [Prevod] Hvala, sudijo Smith.

21 Ne prejudirajući [sic] konačne zaključke panela, postavio
22 bih sledeće pitanje. Premda tužilaštvo nije pomenulo
23 dobrovoljnu predaju kao oslobađajući činilac, odn. kao
24 olakšavajući faktor prilikom odmeravanja kazne, da li
25 tužilaštvo osporava da optuženi nisu pokušali da izbegnu

1 hapšenje, da li oni imaju pravo da im se uzme u obzir kao
2 olakšavajuća okolnost, dobrovoljna predaja.

3 GĐA CLANTON: [Prevod] Hvala, časni sude.

4 Tužilaštvo ne osporava da su se Kadri Veseli, Rexhep
5 Selimi i Hashim Thaçi predali. Međutim, to ne treba smatrati
6 oslobađajućem okolnost [sic] -- okolnošću, ili svakako ne u
7 nekoj većoj meri. Pozivam se na odluku MKS -- Međunarodnog
8 krivičnog suda [sic] u predmetu Abd-Al-Rrahman, stav 80, gde
9 se kaže da dobrovoljnoj predaji treba pridati samo ograničenu
10 težinu prilikom odmeravanja kazne i umanjivanja kazne.

11 SUDIJA GAYNOR: [Prevod] Hvala.

12 Sada bih se vratio na prava i obaveze nedržavnih oružanih
13 grupa [sic] -- grupa, a kada su u pitanju lica lišena slobode.

14 G. Halling, primećujem šta ste vi i g. Pace rekli nešto
15 ranije, da se ne može prigovarati o "osnovnim proceduralnim
16 garancijama." Istakao bih da se Krasniqijeva odbrana oslanja
17 na jednu brošuru Međunarodnog komitet Crvenog krsta koja se
18 zove "Lišavanje slobode koje vrše nedržavne oružane grupe." U
19 toj brošuri, govori se o minimalnim pravnim garancijama, koje
20 su zajamčene po međunarodnom humanitarnom pravu i iznose se
21 minimalne procesne garancije i prava svakog optuženog koje se
22 moraju poštovati i dalje se kaže:

23 "U praksi, za nedržavne naoružane grupe, pokazalo se da
24 predstavlja izazov da pruže sve neophodne pravne garancije,
25 liš -- licima lišenih slobode, koja su optužena da su izvršila

1 krivična dela. No, ako nedržavna naoružana grupa ne može da
2 garantuje pravi -- pravično suđenje, onda ne može ni da izriče
3 presude, niti da odmerava kazne, jer nije u stanju da sprovede
4 pravično suđenje."

5 Pre svega, da li je stav tužilaštva, da nedržavna oružana
6 grupa, može da lišava lica slobode, u sklopu međunarodnog
7 oružanog sukoba, pre nego što obrazuje sud, u skladu sa
8 zajedničkim članom 3 Ženevskih konvencija. Sud koji može da
9 pruži odgovarajuće pravne garancije, kako je opisano u članu
10 62 zajedničkih Ženevskih konvencija. Možda možete da nam
11 razjasnite ovako moje pitanje.

12 Može li nedržavna naoružana grupa da lišava lica slobode,
13 dok ne obrazuje kakav-takav sud, odn. onakav sud kakav je
14 predviđen Ženevskim konvencijama?

15 G. HALLING: [Prevod] Na to će odgovoriti g. Pace.

16 G. PACE: [Prevod] Ne, časni sude. Nedržavna oružana
17 grupa, najpre mora da bude u stanju, da pruži proceduralne
18 garancije, pa tek onda može lica da lišava slobode.

19 Sudija Barthe je nešto ranije postavio pitanje akademske
20 prirode, da li nedržavna oružana grupa ima pravo nekoga da
21 liši slobode. Osnovni mehanizmi zaštite, moraju biti na snazi
22 u svim okolnostima. Ako neka strana nije u stanju da pruži
23 osnovne proceduralne garancije, onda ne može ni da lišava
24 slobode. U okolnostima ovog predmeta, nisu nuđene proceduralne
25 garancije. Nije dakle trebalo da lica budu lišavana slobode i

1 zatvarana i to je krivično delo.

2 SUDIJA GAYNOR: [Prevod] A, recimo da imamo situaciju u
3 kojoj nenaoružana -- nedržavna naoružana grupa, je u oružanom
4 sukobu sa državnim oružanom grupom, koja ima postojeći sistem
5 vojnih i civilnih sudova. Da li to onda nedržavnu oruženu
6 grupu dovodi u nepov -- nepovoljni položaj, jer ona mora da
7 pusti na slobodu sve osobe za koje smatra da su izvršila
8 krivična dela, a to nije slučaj sa onim državnim akterom u
9 sukobu.

10 G. PACE: [Prevod] Časni sude, treba da imamo na umu
11 precizno objašnjenje iz drugostepene presude u predmetu Shala.

12 Ako nedržavna naoružana grupa nema sudski sistem, onda
13 može da se obrati nekom drugom entitetu. Ako to ne uradi, onda
14 ne sme da lišava lice slobode.

15 Znači, vraćamo se na osnovne proceduralne garancije o
16 kojima ne može da se diskutuje, ali da bude sve jasno, ne mora
17 da bude postavljena i uspostavljena kompletna pravna
18 procedura, jer kada mi kažemo "pa, zar nisu onda oni u
19 nepovoljnom položaju u odnosu na državne aktere," nigde pravni
20 izvori ne predviđaju, da pravosudni sistem mora da bude u
21 punoj meri funkcionalan? Dovoljno je imati osnovne
22 proceduralne garancije. Dakle, da imamo neko nezavisno i
23 nepristrasno telo i u drugostepenoj presudi u predmetu Shala,
24 odbijena je argumentacija odbrane, da to jeste bio slučaj u
25 ovom predmetu, odn. u ovim predmetima. Nije dakle potrebno da

1 bude uspostavljen celokupni sudski sistem, i nije nikakva
2 odbrana [sic] reći da o -- da OVK nije bila u stanju da
3 uspostavi celokupni pravosudni sistem. To nije neophodno.
4 Neophodan je uslov samo da se primenjuju osnovni pravni
5 mehanizmi.

6 SUDIJA GAYNOR: [Prevod] Ali, praktično govoreći, recimo,
7 u prvom periodu predmetnog perioda, mi smo čuli brojne iskazi,
8 videli brojne dokaze koji pokazuju da je u tom periodu OVK
9 jačala svoju unutrašnju organizaciju. Kome je ona trebala da
10 se obrati, kada su u pitanju pritvorenici. Da li je trebalo da
11 se obrati sudskom sistemu savezne Republike Jugoslavije.

12 G. PACE: [Prevod] Ja to ne kažem. Ja kažem, da su oni
13 mogli da obezbede neku vrstu nezavisnog sudskog procesa, i da
14 upute na neki državni organ, pre nego, umesto da jednostavno
15 bez ičega zatvaraju ljude, što predstavlja krivično delo.

16 SUDIJA GAYNOR: [Prevod] U stavu 57 one publikacije
17 Međunarodnog Crvenog krsta koji sam maločas pomenio [sic] --
18 se kaže:

19 "Lice koje lišava lica -- odn. organ koji liš -- lišava
20 lica slobode, treba s vremena na vreme svakih šest meseci da
21 preispituje pritvor."

22 Možete li da razjasnite, da li to upućuje na važeće
23 običajno međunarodno pravo?

24 G. PACE: [Prevod] Pa, ne bih išao tako daleko, časni
25 sude. To je jedna brošura. To nije nikakav zvanični dokument.

1 Naš stav je ne. Taj tekst ne objašnjava kakvo je običajno
2 međunarodno pravo u vezi sa ovim pitanjem.

3 Ali, ono što je važno u ovom predmetu, jeste da su i
4 prvobitna lišanja [sic] -- lišenja slobode bila
5 protivzakonita, jer nisu postojale nikakve osnovne
6 proceduralne garancije. Prvobitno hapšenje je bilo
7 protivzakonito, a pogotovo kasnije nije ništa ni
8 preispitivano.

9 SUDIJA GAYNOR: [Prevod] Da li biste smatrali da je
10 dovoljno da se svakih šest meseci preispituje ova odluka?

11 G. PACE: [Prevod] Ja bih rekao generalno da sve mora da
12 se ocenjuje od slučaja do slučaja. Šest meseci zvuči kao
13 strahovito drugo vreme, ali ako pogledate činjenicu da možda i
14 prvobitno zatvaranje nije bilo opravdano čak i nekoliko dana,
15 može da predstavlja dugo vreme. Dakle, ukoliko to zatvaranje
16 samo po sebi nije bilo opravdano i nema legitimnog osnova za
17 tako nešto, onda je -- nije toliko bitno šta je prethodna
18 pravna praksa, već možda i nula dana može da bude dovoljno za
19 preispitivanje. Dakle, nema tog vremena koje je apsolutno
20 neophodno. A šest meseci u svakom slučaju zvuči kao veoma dugo
21 vreme i s tim se ne slažemo.

22 SUDIJA GAYNOR: [Prevod] Vraćamo se onda na situaciju u
23 kojoj vi tvrdite da je jedna naoružana grupa koja je možda
24 slabo organizovana i slabo naoružana i koja je ušla u sukob sa
25 dobro organizovanim državnim akterima, dakle vi ih stavljate u

1 gotovo nemoguću situaciju da oni od prvog dana sukoba moraju
2 da imaju potpuno funkcionalan sistem sudova.

3 G. PACE: [Prevod] Časni sude, ukoliko nisam bio dovoljno
4 jasan, niko nije nikad rekao da je OVK imala obavezu da ima
5 potpuno funkcionalan sistem sudova to ni -- ni ukoliko nije
6 naš stav i takav nije ni zakon,

7 Da bi bilo jasno, nismo mi ti koji smo stavili pripadnike
8 OVK ili optužene u tu situaciju. Optuženi su optuženi za
9 krivična dela i zato što su oni zauzeli takav stav kakav jesu.
10 Dakle, osnovni zaštitni mehanizmi su nešto od čega se ne može
11 odstupati. Zajednički stav 3, važi u svim okolnostima i to je
12 i njegova svrha.

13 SUDIJA GAYNOR: [Prevod] Samo da razjasnimo da li je vaš
14 stav da od samog početka perioda na koji se odnosi optužnica,
15 OVK je bila u obavezi da obaveštava zatvorena lica o razlogu
16 za njihovo zatvaranje, da im omogući pristup advokatima, da ih
17 izvodi pred nadležna tela koja bi im sudila i da im da priliku
18 da ospore zakonitost zatvaranja, je li to vaš stav?

19 G. PACE: [Prevod] Da, časni sude. Naš stav je da osnovni
20 proceduralni mehanizmi koji garantuju pravičnost suđenja, što
21 je izneto u žalbenoj presudi u predmetu Shala, važi i ovde,
22 jer ne možete prosto da kidnapujete ljude, a da im ne
23 omogućite pravičan sudski proces.

24 I da se vratim i na vaše ranije pitanje, samo kratko,
25 uvek je moguća jedna opcija, a to je da se ljudi oslobode,

1 odn. da se predaju MKCK-u, ukoliko je to moguće.

2 SUDIJA GAYNOR: [Prevod] Hvala.

3 Možda odbrana može da odgovara sada ili posle ručka, kako
4 želite.

5 G. MIŠETIĆ: [Prevod] G. Sudija Gaynor, ja bih samo želeo
6 da postavim jedno pitanje, a to je stav, da li se može reći
7 nedržavnim naoružanim grupama, ubrzo po njihovom formiranju da
8 nemaju pravo da nikog zatvaraju. To može imati vrlo negativne
9 posledice, na primer za borce sa kojima se oni sretnu, jer ako
10 im kažete "pa počinćete ratni zločin ako budete zatvorili te
11 ljude, šta ih vi onda podstićete da rade sa ljudima, koji su
12 borci koji oni zarobe."

13 Ponekad je u interesu tih ljudi koje su oni zatvorili da
14 budu zatvoreni, pre nego da prema njima preduzmu neke druge
15 mere.

16 SUDIJA GAYNOR: [Prevod] -- Sudija Dixon [sic] -- [kao što
17 je prevedeno] Sada ću nastaviti, osim ukoliko nik [sic] --
18 neko želi da nešto iznese.

19 G. DIXON: [Prevod] Časni sude, ja mogu kratko da uputim
20 na stav 835 našeg završnog podneska, gde govorimo o krivičnom
21 delu nastalom usled nečinjenja i naglašavamo da je proizvoljno
22 zatvaranje, odgovornost gde se ne može strogo pripisati
23 odgovornost nekome, tako da bismo tražili da se to uzme u
24 obzir.

25 Gotovo je nemoguće obezbediti proceduralne garancije u

1 nekim okolnostima, tako da pitanje principa treba odvojiti od
2 ocenjivanja toga šta se moglo ili nije moglo učiniti u nekom
3 konkretnom trenutku.

4 I takođe vam samo skrećem pažnju na ono što smo izneli u
5 našem podnesku. Hvala.

6 SUDIJA GAYNOR: [Prevod] Hvala.

7 G. ELLIS: [Prevod] Časni sude, ja ću kratko dodatni
8 prethodnim izjašnjenjima, da može biti raznih razloga za
9 zatvaranje koje može da izvrši neka nedržavna naoružana grupa
10 u nemeđunarodnom oružanom sukobu, a s druge strane, to se može
11 opisati kao nešto što je drugačije od kaznenog zatvora ili
12 zatvora koji je posledica krivičnog postupka.

13 Dakle, to se obično odnosi na to kada govorimo o sudskim
14 garancijama kao takvim. Zatim je druga kategorija, a to je
15 bezbednostno zatvaranje i naš stav je da je u ovim slučajevima
16 upravo to bilo tako, da bi se zaštitilo civilno stanovništvo
17 na nekom području, koje je ugroženo zbog pojačanih
18 bezbednosnih aktivnosti i sada, stvoriti neku situaciju gde
19 nije dozvoljeno zatvaranje po toj osnovi, bilo bi zaista nešto
20 što se ne može prihvatiti po našem mišljenju.

21 G. MIŠETIĆ: [Prevod] Izvinjavam se, vaše prvo pitanje o
22 olakšavajućim faktorima i o kazni, sad smo mogli da pogledamo,
23 ja sam se pozvao na predmet Abdel Rrahman pred Međunarodnim
24 krivičnim sudom i gde je trebalo 17 godina da se on
25 dobrovoljno preda, tako da smatramo da su to okolnosti znatno

1 drugačije od ovih kojima se mi bavimo.

2 SUDIJA GAYNOR: [Prevod] Hvala, gđo Lawson.

3 Pitanje za tužilaštvo. Mislím da vi tvrdíte da su se
4 zločini odigrali ne nasumično, na nasumičnim lokacijama, već u
5 blizini zatvorskih objekata OVK. Ako je tužilaštvo samo
6 selektivno odabralo krivična dela za koje će teretiti
7 optužene, da li ste se rukovodili tom povezanošću sa
8 zatvorskim objektima i nije li onda vaše rezonovanje
9 cirkularno.

10 Hoću reći da, ukoliko ste odabrali određena krivična
11 dela, onda kažete "pa, evo vidíte, sve se to odigralo u
12 blizini zatvora OVK, da li to onda zaista dokazuje obrazac za
13 koji tvrdíte da ga dokazuje. Meni se čini da je to cirkularna
14 argumentacija i hteo sam da vam dam prilikom da to razjasnite.

15 GĐA LAWSON [Prevod] Da, časni sude, ja ne bih rekla da je
16 to tako, jer mi smo naveli u optužnici zločine koji se sasvim
17 jasno mogu pripisati optuženima i pripadnicima i licima koji
18 su bili pod njihovom vlašću. Mi nismo pokušavali da teretimo
19 za zločine koji nisu povezani sa njima, tako da ne bih rekla
20 da je to cirkularno rezonovanje.

21 SUDIJA GAYNOR: [Prevod] Hvala.

22 G. Mišetiću, dobar deo vaše odbrane, oslanja se, barem u
23 izvesnoj meri, da glavni štab nije imao efikasnu kontrolu nad
24 komandantima zona. Da ostavimo po strani sva pitanja komandne
25 odgovornosti. Ukoliko pogledamo vaše argumente, da li smatrate

1 da je nužno da se izvuče zaključak o postojanju efikasne
2 kontrole, da bi se takođe zaključilo da su svi u glavnom štabu
3 i komandanti zona učestvovali u udruženom zločinačkom
4 poduhvatu, kada je reč o hapšenju i zatvaranju lica koja su
5 smatrali izdajnicima ili protivnicima?

6 G. MIŠETIĆ: [Prevod] Efikasna kontrola nije nužni
7 zaključak, ali svakako važan faktor i ja sam se pozvao na
8 predmet Milutinović, gde je predsednik Srbije bio oslobođen
9 optužbi za učešću u UZP-u, kada je utvrđeno da on nije imao
10 efikasnu kontrolu nad izvršiocima.

11 A što se tiče značajnog doprinosa g. Thačija, za koga se
12 tvrdi da je on imao pretpostavljeni status u okviru OVK, mi
13 smatramo da tužilaštvo jeste dužno da pokaže da je on imao
14 efikasnu kontrolu nad tim izvršiocima, a oni tvrde da je taj
15 značajni doprinos uključivao propust da se neko kazni, ili da
16 se preduzmu mere ili izdaju odgovarajuća naređenja itd. Tako
17 da mi smatramo da je to faktor koji dodatno potkopava teze
18 tužilaštva kada je reč o značajnom doprinosa g. Thačija, za
19 koga se tvrdi da je on imao pretpostavljeni status u okviru
20 OVK, mi smatramo da tužilaštvo jeste dužno da pokaže da je on
21 imao efikasnu kontrolu nad tim izvršiocima, a oni tvrde da je
22 taj značajni doprinos uključivao propust da se neko kazni, ili
23 da se preduzmu mere, i izdaju odgovarajuća naređenja itd. Tako
24 da mi smatramo, da je to faktor koji dodatno potkopava teze
25 tužilaštva kada je reč o značajnom doprinosu g. Thačija.

1 SUDIJA GAYNOR: [Prevod] Sad bih prešao na to, koliko je
2 važno bilo da su se neki komandanti zona protivili određenim
3 ustupcima koje je delegacija Kosova razmatrala, da bi mogla da
4 napravi tokom pregovora u Rambujeu. Pre svega, pitanje
5 nezavisnosti Kosova i tu je postojalo prilično usaglašeno
6 naglašavanje toga od strane svih timova odbrane, pa i vašeg.

7 Ja bih hteo da vam dam priliku da kažete, koliko mislite
8 da li je bilo ili nije bilo relevantno to što su komandanti
9 zona otvoreno protestvovali ili se suprotstavljali predložen -
10 - pristup koji je trebalo zauzeti u Rambujeu. Da li logično
11 proizlazi iz toga, da su se komandanti zona protivili politici
12 zatvaranja lica koja su viđana kao protivnici ili izdajnici
13 OVK?

14 G. MIŠETIĆ: [Prevod] Pa, mi nikada nismo sugerisali ovaj
15 poslednji deo toga što ste vi rekli i nismo sugerisali da su
16 komandanti zona bili protiv takve politike. Mi smo se pozvali
17 na iskaz g. Zyrapija iz 2005. godine, što smo vam pokazali u
18 sredu, a g. Zyrapijem MKSJ-u tada rekao da je OVK tokom
19 novembra 1998. i u tom periodu imala određenu moć, ali da je
20 ona bila koncentrisana u komandantima zona. Bila je u rukama
21 komandanata zona, a ne u glavnom štabu.

22 A mi smo onda proširili taj vremenski rok. To je primer
23 onoga što je Shaun Byrnes prvi put nazvao nekim -- nekom
24 vrstom dvorskog državnog udara, odn. državnog udara u malom,
25 to nije bilo samo suprotstavljanje Rambujeu, to je bilo

1 posledica toga da su oni želeli da se smeni komandna struktura
2 OVK i da oni postave svoju, a to vam pokazuje da su oni imali
3 moć da smene ljude iz glavnog štaba, čak i najviše rangirano
4 lice u toj strukturi i ako je to tako, onda je i to svedočenje
5 Zyrapu iz 2005. bilo tačno i to se nastavilo i tokom 1999.
6 godine.

7 Da danas pre podne smo imali priliku da čujemo da
8 formulaciju: da su komandanti zona bili kao neki kraljevi u
9 svojim kraljevstvima, kad se radilo o tome šta oni rade u
10 svojim zonama. Dakle, nisu nužno morali da dobijaju naređenje
11 iz glavnog štaba, zato što su oni rukovodili sopstvenom
12 teritorijom i to je upravo bila i suština zirapijevog
13 svedočenja iz 2005. godine, a taj pokušaj državnog udara je
14 dokaz toga ko je i dalje imao vlast. Dakle, ne samo što su
15 smenili g. Sylu, već im se nije dopadao ni Jakup Krasniqi,
16 nije im se dopadao Sokol Bashota i znamo da su i njih dvojica
17 bili smenjeni sa pozicija zamenika komandanta posle nekoliko
18 dana.

19 Dakle, oni nisu bili potčinjeni u pravom smislu te reči.

20 SUDIJA GAYNOR: [Prevod] Ali, kada je reč o tim ustupcima,
21 da li su oni mogli da to javno izgovore, a da se ne plaše da
22 se ne plaše da će biti izvršena neka krivična dela protiv
23 ljudi koji se drže u zatvorima?

24 G. MIŠETIĆ: [Prevod] Mislite na komandante zona?

25 SUDIJA GAYNOR: [Prevod] Mislim na komandante zona i na

1 pripadnike glavnog štaba.

2 G. MIŠETIĆ: [Prevod] Da, ali to je tražilo od njih, od
3 svakog člana glavnog štaba, da imaju saznanja o tome, a mi
4 pokazujemo da je g. Zyrapi govorio o tome u dokumentu 1D29 i
5 pokušao je da ukaže na to, a mi znamo šta se odmah posle toga
6 dogodilo. Posle pitanja koja su bila predmet rasprave 28.
7 novembra 1999. godine, nešto od toga je nastavilo da se
8 dešava.

9 Remi je lično rekao:

10 "Nisam nikoga izveštavao, ja sam bio najviši autoritet u
11 zoni." To je bio njegov iskaz.

12 SUDIJA GAYNOR: [Prevod] Taj -- to naređenje možda je bilo
13 28. novembra 1998. godine?

14 G. MIŠETIĆ: [Prevod] Da, na to sam mislio.

15 SUDIJA GAYNOR: [Prevod] A, sada, g. Mayor iz Selimijeve
16 odbrane, ja ću se vratiti na citat koji ste vi pomenuli, koji
17 se odnosio na postojanje nemeđunarodnog oružanog sukoba.

18 U svom podnesku se pozivate na stav 120 žalbene presude u
19 predmetu Tadić, a to se odnosi na prepisivanje. Iznosi [sic] -
20 - se na -- odnosi se na prepisivanje određenih dejstava,
21 naoružanim grupama u Bosni i da li je postojao međunarodni
22 oružani sukob ili ne i da li su akcije VRS-a mogle da se
23 prepisu SRJ-u.

24 Vaš ceo argument organizacije oružane grupe je ograničen
25 na međunarodni oružani sukob, a to nije ovde relevantno. Niko

1 ne tvrdi da je OVK dejstvovala u ime neke države, zar ne?

2 G. MAIR: [Prevod] To je tačno, ali naše izjašnjenje je da
3 postoje obeležja kad je reč o utvrđivanju nemeđunarodnog
4 oružanog sukoba, da kad se imaju u vidu organizacije i
5 intenzitet, onda i ova argumentacija ostaje ista. Kad se
6 pogledaju dokazi o tome da je OVK bila organizovana oružana
7 grupa, koja nije bila u mogućnosti da učestvuje stalno u
8 borbi. To nije dokazano.

9 SUDIJA GAYNOR: [Prevod] Ukoliko sada izvedemo logičke
10 zaključke vaše argumentacije, ukoliko imate dobro naoružanog
11 državnog aktera, koji ima puno sredstava i on vojno napada
12 slabo naoružanu grupu koja nije državna, po vašem kriterijumu,
13 to onda uopšte i nije oružani sukob, osim ukoliko obe strane
14 nisu dobro organizovane i naoružane.

15 G. MAIR: [Prevod] Pa, to jeste logički zaključak koji se
16 može izvući iz te argumentacije, ali naravno. Postoje i dokazi
17 da je OVK pokušavala da se ojača i da poveća svoje ljudstvo i
18 svoju vojnu moć, ali mi tvrdimo da se to još nije odigralo u
19 ovom periodu i da se to ne vidi iz dokaza koje imate na
20 raspolaganju.

21 A zakon, član 14 u ovom pitanju, konkretno izuzima takvu
22 vrstu sporadičnih izolovanih napada, taj tip incidenata gde
23 postoji jedna moćna vojska i ona onda ne potpada pod
24 nadležnost suda.

25 SUDIJA GAYNOR: [Prevod] U redu. Moje poslednje pitanje,

1 g. Ellis, ja ću vam postaviti pitanje, a ako imate vremena,
2 možete da odgovorite na njega sada, a možete i posle ručka, a
3 nadam se da ćete tada biti i okrepljeni posle ručka.

4 Vi ste snažno osporili autentičnost i pouzdanost
5 presretnutih razgovora, oslonili ste se na neke od -- takođe
6 ste se oslonili na njih zbog istinitosti sadržaja, hteo sam da
7 vam dam priliku da razjasnite. Ako se oslanjate na njih zbog
8 istinitosti sadržaja, smatrate li ih pouzdanim dokazima ili
9 ne?

10 G. ELLIS: [Prevod] Mogu li sada da odgovorim, pa da svi
11 lakše uživamo u ručku?

12 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Da. Saslušaćemo vaš
13 odgovor.

14 G. ELLIS: [Prevod] Pre svega, mi tvrdimo da je teret
15 dokazivanja na tužilaštvu, da utvrdi autentičnost svih presnih
16 [sic] -- [kao što je prevedeno] razgovora i mi tvrdimo da oni
17 to nisu uradili iz razloga koji smo izneli u završnom
18 podnesku, kao i u izjašnjenjima u vezi sa dopuštenošću.

19 Drugo, mi tvrdimo, da ako se uopšte i oslanjate na nji,
20 onda kao što sam ja, ako se ne varam danas rekao, onda mora da
21 se uzme u obzir i ono što je dobro i što je loše u njima, a tu
22 svakako s obzirom na to, kako iz citira tužilaštvo, postoji
23 tendencija da se selektivno bira nešto što može da bude
24 optužujuće, a da se ignoriše ono drugo što sadrži dokaze za
25 koje mi tvrdimo da su oslobađajuće prirode.

1 Tako da je naš stav, ako ćete to već da uzimate u obzir u
2 bilo kojoj meri, onda treba uzeti u obzir i dobro i loše i
3 dobro i loše.

4 Dakle, treba ih holistički sagledati i najzad ako mogu da
5 iznesem i sledeće. Meni se čini da postoji razlika između
6 slučajeva u kojima je neki razgovor predan svedoku na sudu,
7 koji je učestvovao u tom razgovoru i koji naravno posle 25
8 godina nije mogao da verifikuje doslovne reči koje je
9 upotrebio, ali mogao je bar da kaže, pa dobro, vodio sam neki
10 sličan razgovor i da makar nešto kaže o tome šta je u tom
11 razgovoru moglo da bude rečeno.

12 Ali, postoji i druga kategorija razgovora, na koje se
13 oslanjalo u ovom predmetu, koji nikada nisu predani ni
14 jednom jedinom svedoku, za bilo kakvu vrstu kontekstualizacije
15 ili dokaza koji bi pomogli da se utvrdi autentičnost tog
16 razgovora i ja mislim da barem oni na koje sam se ja oslonio
17 danas su ti koji su predani relevantnim svedocima i
18 objašnjene [kao što je prevedeno] konteksta. U drugima to
19 uopšte nije slučaj, uopšte i tu smatramo da je teško osloni --
20 govoriti o pouzdanosti. Ukoliko ni jedan svedok nije potvrdio
21 autentičnost, a znamo da je bilo primera koji su pogrešni, na
22 primer ono što je Nuredinu Ibishiju predano, gde su nadimci
23 bili potpuno pogrešni.

24 SUDIJA GAYNOR: [Prevod] Hvala. To su bila sva moja
25 pitanja. Hvala.

1 PRESEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Dobro. Sad ćemo
2 napraviti pauzu za ručak i nastavićemo sa radom u 14:30h.

3 Da?

4 GĐA LAWSON [Prevod] Časni sude, samo da razjasnimo, da li
5 mi treba da započnemo sa iznošenjem replika odmah posle pauze?

6 PRESEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Da.

7 GĐA LAWSON [Prevod] Hvala.

8 PRESEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Sada prekidamo sa
9 radom za dva [sic] -- do 14:30h.

10 --- Pauza za ručak u 13:00h

11 --- Nastavak sa radom u 14:30h

12 PRESEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Sada ćemo početi sa
13 odgovorima tužilaštva.

14 G. ELLIS: [Prevod] Časni sude, samo jedna ispravka za
15 transkript pre nego što počne tužilac.

16 Stranica transkripta, strana 12, red 4, ime treba da bude
17 Naim Maloku. Mislim da sam ja to rekao u sudnici. Dakle, želim
18 to da zamenim za ono prezime koje sam izgovorio.

19 PRESEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Da. Mislim da ste u
20 pravu. Mislim da to jeste drugačije izgovorili.

21 G. ELLIS: [Prevod] Ja -- izvinjavam se zbog pogrešnog
22 izgovora.

23 PRESEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Hvala na ispravci.
24 Dajem reč tužilaštvu.

25 G. TIEGER: [Prevod] Časni sude, ja ću početi sa

1 izlaganjem tužilaštva, a potom ću dati reč g. Paceu, a onda će
2 posle njega ići g. Quick, pa g. Halling.

3 U jednom ili drugom obliku, odbrana je prikazala svoje
4 klijente kao neko ko ima dobre namere, ali nema moć, čije su
5 motivacije bile potpuno iste kao i stoti -- onih stotina koji
6 su se priključili OVK.

7 Dakle, odbrana Veselija -- svog klijenta opisala kao
8 "jednog privrženog pripadnika OVK, koji u vremena kada je bilo
9 potrebno jako puno dati, bio je mladi diplomac bez vojne obuke
10 koji se priključio hiljadama drugih iz svih mogućih profesija
11 i svih ubeđenja, da se bori za slobodu Kosova i budućnost
12 slobodnu od autoritarizma, aparthajda [kao što je
13 prevedeno] i brutalnosti. To časni sude, nije krivično delo."

14 Naravno, nije ni zločin, da se neko priključi vojsci u
15 borbi za slobodu, ali tužilaštvo nikada nije ni tvrdilo
16 suprotno. Prikazivanja optuženih kao još samo neke među
17 hiljadama onih koji su se priključili OVK u naporu da se bore
18 za slobodu je pokušaj da se skrene sa njihovih pravih uloga,
19 pionira, osnivača ključnih članova glavnog štaba, dužnosti
20 koje su oni prihvatili, rekli da su ih uzimali i koje se
21 odražavaju u određenom broju primera o sastancima, kako bi se
22 razovaralo o OVK, a to je zabeleženo u P186.

23 Dakle, oni pokušavaju da se odmaknu od tih dužnosti, zato
24 što su radnje u t -- u tim dužnostima koristeći njihov
25 kombinovani autoritet i pojedinačne napore, odražavaju

1 zajednički cilj i njihovu privrženost istom. Oni koji stvarno
2 veruju i u njihovu stvar i u njihovu jedinstvenu mogućnost da
3 je ostvare, tvrde da imaju pravo da nemilosrdno se bave onima
4 za koje su smatrali da ih ometaju u njihovom cilju. Dokaze
5 njihovog cilja i krivična dela koja su proistekla iz toga,
6 odražavaju šta su oni radili bez obzira koliko žele da se
7 svaki pojedinačni deo dokaza gleda zasebno.

8 Ti dokazi naravno obuhvataju godine publiciteta, kada su
9 oni tačno rekli šta rade, šta su radili i šta će uraditi.
10 Priznajući koliko inkriminišući sa -- su saopštenja za štampu
11 javne deklaracije, naravno timovi odbrane su mnogo napora
12 uložili da distanciraju svoje klijente od ais [sic] --
13 autorstva istih ili od bilo kojeg drugog oblika učešća u tim
14 saopštenjima. Međutim, ti argumente ne stoje.

15 Prvo, postoje priznanja o učešću i panel može da koristi
16 ta priznanja, ne samo protiv optuženih koji su izneli, već
17 imajući u vidu i u potkrepljenje u brojnim slučajevima protiv
18 saoptuženog. Naravno, g. Halling će govoriti o ovome nešto
19 detaljnije.

20 Postoje nezavisni dokazi u vezi porekla saopštenja,
21 uključujući i od svedoka koji su bili dostupni za unakrsno
22 ispitivanje, kao što su 1453, 4240, 4401 između ostalog,
23 postoje i dokumentarni dokazi, na primer 53551, stranice
24 111750 do 751 i 111865 i P4209. Naravno, pre ovih primeraka
25 verzija, postoji i rukom pisane stvari i neke anutacije, a to

1 je sve zaplenjeno od Jakupa Krasniqija.

2 Treće, relevantnost i dokazna vrednost saopštenja, ne
3 zavisi od toga što se zna ko je držao naliv pero u datom
4 trenutku. Ovde se ne radi o jednom inkriminišućem saopštenju.
5 Ona su se ponavljala, ponavljala tokom brojnih meseci i
6 godina, izdavana dosledno u ime glavnog štaba, uključujući i
7 vreme kada je on bio mali i vrlo tesno povezan. Neminovno se
8 radi o svesti i umišljaju, koji se kako dikretno naziru i
9 koliko su optužujući.

10 Dakle, optuženi su imali mogućnost da se odmaknu od
11 navodnih saopštenja koje -- koja im se pogrešno pripisuju. Na
12 primer, P00154, ali samo saopštenje 59 od brojnih drugih je
13 onaj od koga su neki optuženi pokušali da se distanciraju. Za
14 ostale, kao što je g. Krasniqi rekao, naši -- naša saopštenja
15 i političke izjave uvek su odražavale jasno i precizno
16 političku i nacionalnu platformu. To je P03698 i P01287, gde
17 se Krasniqi citira da je rekao "mi kao OVK javno osuđujemo
18 predaju oružja u svojim communiqueima [kao što je prevedeno].
19 Dokument o kome je u sudnici bilo reči sa tvorcem. To je
20 P01264, stranice 28677, 28852, stranice transkripta 16720 do
21 22.

22 Mi smo već u stavu 67 našeg podneska i o tome smo
23 govorili prošlog ponedeljka, govorili o jasnoj poruci koja
24 proizilazi iz ovih saopštenja. Namera je bila i tako su
25 shvaćeni da oni prenose opštu politiku glavnog štaba OVK, i

1 ovlašćavaju [sic] -- ovlašćuju mere protiv protivnika. Ni
2 jedna od tvrdnji odbrane, uključujući i onu da pojedinačna
3 saopštenja nisu govorila o amnestiji, ništa od toga ne može da
4 skrajne ove dokaze.

5 U svakom slučaju, sugestija da je odsustvo saopštenja
6 glavnog štaba u kojima se poziva na amnestiju, donekle podriva
7 dokaze je takođe nešto što ne odgovara činjenicama. U novembru
8 1998, pre amnestije proglašene u zoni Lap, glavni štab jeste
9 najavio amnestije za određene pritvorenike i to je uradilo
10 putem saopštenja u kojem se naglasilo koliko bi bilo povoljno
11 za imidž OVK u očima međunarodne zajednice. To je 1D00047 [kao
12 što je prevedeno].

13 I na kraju o ovoj temi, odbrana Selimija pogrešno tvrdi,
14 kada kaže da nisu izvedeni dokazi u odnosu na događaje koji se
15 spominju u saopštenjima. Na primer, upućujemo vas na fusnotu
16 66206 našeg podneska. Konkretno u vezi ubistva spomenutog u
17 saopštenju 28, što je pokrenula odbrana i pogledajte u tom
18 smislu P00741ET1, a to je članak iz januara 1997, o kome se
19 opisuje smrt Shehollija i ukazuje se da tada još niko nije
20 preuzeo odgovornost za to ubistvo. Desilo se da saopštenje 28
21 u kome se preuzima odgovornost, će biti objavljeno tog istog
22 dana. Takođe, pogledajte P00104, gde je navodni kolaboracio --
23 spisak kolaboracionista je zaplenjena direktno iz štaba SHIK-a
24 i tu se takođe nalazi Sheholli.

25 Zatim, naponi odbrane da prikažu ulogu g. Zyrapija ili

1 dokaze, ka -- da su u neskladu sa zajedničkim ciljem, ne
2 prolaze. To je jedna varijacija tvrdnje odbrane da ako neko
3 nije imenovan kao učesnik UZP-a, nije mogao da zna, niti da
4 učestvuje u izvršenju zajedničkog cilja. Do -- uz dodatak
5 lažne tvrdnje da svako ko nije imenovan član UZP-a, je
6 konkretno neko ko nije ni bio u udruženom zločinačkom
7 poduhvatu. Obe stvari imaju za cilj da skrenu pažnju sa dokaza
8 o krivičnoj odgovornosti optuženih. Ako se sad vratimo na
9 tvrdnju da uloga i saznanja Zyrapija na neki način osporavaju
10 zajednički cilj, to nije slučaj, Zyrapi nije bio neupoznat sa
11 krivičnim delima ili politikom u odnosu na protivnike. Što se
12 tiče krivičnih dela, setićete se, da je on priznao neke od
13 njih tokom svog svedočenja. Dakle, vidite transkript 17446 do
14 447, 18229 do 18239 i 18358. Što se tiče drugih, njega su već
15 ispitivali i suočili sa tim za vreme razgovora sa tužilaštvom.
16 I kao što mi kažemo u našem podnesku, u stavu 1434, on baš
17 nije bio govornik po ovim pitanjima, a njegovo poricanje
18 saznanja nije baš bilo verodostojno, imajući u vidu težinu
19 dokaza i moraju se razmatrati u kontekstu. Što se tiče
20 argumenta da tužilaštvo traži od panela da konstatuje da
21 politika u odnosu na protivnike ne bi bila očigledna načelniku
22 štaba. Zyrapi jeste znao za tu politiku. On dosledno svedoči
23 da li je bio opšte poznato da su Albanci bili ubijani, zato
24 što se smatralo da su kolaboracionisti sa Srbima. To je T18257
25 do 258 i P1358, stranica 6051 i po [kao što je prevedeno],

1 tvrdio je da je formulacija privremenih propisa, gde se kaže
2 "svi oni koji su na bilo koje načine -- ometaju ili sabotiraju
3 oslobodilački rat, odražava njegovo razumevanje o tome kako se
4 opisuju kolaboracionisti u to vreme. To je P1355. 6. deo
5 stranice 10 i 11. Kao i sa krivičnim delima o kojima smo
6 govorili u podnesku -- dakle pripadnici UZP-a su potpuno
7 otvoreno govorili o ovome sa Zyrapijem, i to bi onda govorilo
8 u meri -- o meri do koje je bio spreman da bude potpuno
9 otvoren o svemu tome pred sudom. Treba samo pogledati njegove
10 dokumente iz tog vremena, kako bi shvatili koliko je njegova
11 pozicija ranjiva onda i sada. Pogledajte na primer 7 -- P75 i
12 P182, a ovaj poslednji je evidencija razgovora između Rexhepa
13 Selimija, gde se on spominje kao "ti 'Desetka'". Što se tiče
14 angažmana Zyrapija od strane glavnog štaba, vrlo je jasno, da
15 tu nije bilo baš puno izbora. Bila je potrebna stručnost,
16 profesionalnih efici [sic] -- oficira da bi se organizovala
17 vojska, posebno nakon ekspenzija u leto 1998. Kao što smo
18 objasnili ranije način na koji je glavni štab na terenu koji
19 je tesno sarađivao, radio do tog trenutka, je bilo nešto što
20 je štabu bilo jako teško, međutim, kao što se vidi u citatima
21 koje smo upravo naveli, dolazak profesionalnih oficira je
22 nešto sa čime se postupalo sa pažnjom i kao što se vidi u
23 P1109 i 0022868, radilo se samo nakon što je Direkcija za
24 obaveštajne poslove njih detaljno proverila. Beleška Selimija,
25 gde se između ostalog govori i o izvršenju trodnevne

1 inspekcije u Nedorimlju, a to je potpisao odražava sličnu
2 stvar. Muharremi koji promovise profesionalizam i vladu i
3 govori protiv Fonda za domovinu. Možda možemo da radimo sa
4 ovom osobom u profesionalnom smislu, ali moramo biti jako
5 pažljivi. To je 1D33, stranica SPOE00226344. Takođe postoji
6 par tačaka u vezi uloge g. Zyrapija i dokaza. Prvo, odbrana je
7 htela da naznači ili direktno da kaže da je Zyrapijev vodio
8 glavni štab. Dokazi to opovrgavaju. Uloga Zyrapija, barem
9 tokom 4, 5 meseci od novembra 1998. do aprila 1999, to je
10 P1356, stranica 5932, se sastojao u nadzoru direkcija sa
11 konkretnim fokusom na operacijama, ali on je bio potčinjen
12 komandantu i zamenicima komandanata, uključujući i Krasniqija
13 i nije imao nadzornička -- ke [kao što je prevedeno] dužnosti
14 nad onim koji su referisali direktno komandi, uključujući i g.
15 Thaçiju i Selimiju. To se vidi ne samo iz dokaza g. Zyrapija,
16 već isto tako iz knjige g. Krasniqija između ostalih izvora.
17 Tokom vremenskog perioda, pre novembra 1998, poglavlje sa
18 naslovom "ko je vodio OVK", vrlo jasno ne kaže da je g. Zyrapijev
19 bio taj. Dakle, to je P189-ET1 stranice U0158832 do 8835, a
20 što se tiče perioda od novembra 1998, U058878, opisuje se
21 uloga članova političke direkcije, prvo, a onda govori o
22 opštem sastavu glavnog štaba na sledeći način. Na vrhu je bio
23 komandant zajedno sa dvojicom zamenika, jedan koji se bavio
24 vojnim operacijama, a drugi logistikom, glavni inspektor i
25 ured kancelarija komandanta. Onda, načelnik štaba je nadzirao

1 direkcije, takođe je postojao policijski bataljon i izviđački
2 i logistički vod. A na sledećoj stranici 8880, on čak navodi
3 da je Zyrapri samo bio v.d. načelnika štaba. Dakle, ova
4 struktura je potvrđena između ostalog i beleškama od 12. i 13.
5 novembra sa sastanka glavnog štaba. To je 4D11 i P172.
6 Stranica SPOE00209329. Pod 2, na strani transkripta 28651 do
7 28652 i u podnesku Thačijeve odbrane u stavu 273, Thačijeva
8 odbrana kaže, da pose [sic] -- razumno može zaključiti da se
9 Thaçi može pohvaliti i time što je obrazovao sud i što je
10 naredio -- i što -- i za naređenja koje je izdao Zyrapri 28.
11 novembra 1998. Najpre, Thaçi mora da je bio iznenađen time
12 koji se ograničio od naređenja od 28. novembra tokom razgovora
13 koji je vodio sa tužilaštvom. To je P739.5, 3. i 4. strana, i
14 P739.7, strana 21 do 24. U svakom slučaju, kao što je ranije
15 bilo izneto, niti naređenje od 28. novembra, niti je vojni sud
16 imao za cilj da se okonča politika usmerena protiv protivnika
17 ili njeno sprovođenje. Da bude savršeno jasno, nasuprot
18 tvrdnjama Thačijeve odbrane, mi nismo ranije izjavili da
19 naređenje od 28. novembra se nije odnosio na kolaboracioniste.
20 Ono što smo mi vrlo jasno rekli, a što se vidi na strani
21 transkripta 28400 je da citiram "glavni štab je u svojim
22 saopštenjima bio jasan u tome, da smatra da kolaboracionisti
23 ne potpadaju pod zaštitu koju obično imaju civili." Kraj
24 citata. I centralizovana kontrola koja je bila u su -- biti
25 [sic] -- [kao što je prevedeno] tog naređenja je bila problem,

1 a ne rešenje kad je reč o politici usmerenoj protiv
2 protivnika.

3 Prelazimo na drugu temu. Thačijeva odbrana tvrdi, da
4 specijalni rat ili protivnici, je bila tema razgovora na svega
5 dva sastanka glavnog štaba. To je na strani transkripta 28759.
6 To nije tačno. Iako evidencija o sastancima glavnog štaba koju
7 imamo nije potpuna, na osnovu evidencije koja postoji, vidimo
8 da je postojao mnogo dosledniji obrazac. Pored sastanaka od
9 16. avgusta i 29. decembra 1998, koje odbrana prihvata, takve
10 reference pronalazimo i između ostalog. Na primer, kada je reč
11 o sastanku od 23. jula 1998, gde se kaže da u LDK postoje jake
12 sklonosti da se uništi REK [sic] -- OVK. To je P643, strana
13 SPOE00229213. Zatim imamo sastanke od 12 i 13 novembra 1998,
14 gde se govori o specijalnom ratu u kontekstu obrazovanja
15 Kosova *press*. To je u P189, strane U015-884 do 885. Zatim, 20.
16 decembra 1998, na proširenom sastanku na kom su bili i
17 komandanti zona, kada se govorilo o pomoći koju bi pružile
18 specijalne jedinice u borbi protiv specijalnog rata koji vodi
19 neprijatelj, bilo je reči o tome na strani u dokazu P228,
20 strana 3 i u dokazu P1355.5, strane 14 do 19. Zatim imamo
21 sastanak od 30. decembra 1998, kada je u glavnom štabu OVK
22 bilo reči o tome, da vladu Bukoshija treba proglasiti
23 izdajničkom i da će ih goniti OVK, ukoliko ne predaju
24 sredstva. To je P3691.

25 Sve to je bilo pre nego što je Rustem Mustafa svedočio o

1 proširenju glavnog štaba i sastanku sa komandantom -- jednim
2 komandantom zone, na kom je bilo reči o kolaboracionistima ili
3 pak o sastancima između predstavnika glavnog štaba na -- gde
4 su bili Thači, Selimi i Krasniqi i komandanata zona tokom
5 poseta, kada su izdata specijalna uputstva o specijalnom ratu
6 i govorilo se o zatvorenim protivnicima sa određenim
7 predstancima glavnog štaba. Primer za to su stavovi 75 do 77
8 našeg podneska.

9 Selimijama -- Selimijeva odbrana je priznala da je često
10 korišćen izraz specijalni rat, ali je izjavila, da tužilaštvo
11 nije ukazalo na to, i na koji način se taj koncept povezuje sa
12 optuženima. Međutim, kao što vidimo u našem podnesku, u
13 stavovima 54 i 55, a o tome smo govorili tokom završne reči,
14 više od jednog optuženog je koristio taj izraz i vrlo je jasno
15 koje je značenje optuženi -- koje je značenje su optuženi
16 davali tom izrazu.

17 Na primer, u stavu 55 našeg podneska, govorimo o tome da
18 u novembru 1998, tokom državnog praznika Dana zastave,
19 Krasniqi je konkretno govorio o specijalnom ratu sa kojim je
20 suočena OVK iznutra i iz spolja i rekao da čitav niz
21 neprijatelja ima za cilj da "eliminiše OVK" iz političkog
22 života i nametne prez -- "prezira vredan pacifistički izbor."

23 Još jedan primer, negde 30. oktobra 1998, tokom
24 pojavljivanja za javnost koju je snimao svedok 4410, Thači je
25 govorio o specijalnom ratu koji se vodi protiv OVK, uz pomoć

1 "autonomističkih elemenata."

2 Isto tako, Selimi je jasno -- je javno napadao one, koji
3 se zalažu za mirnodopsko rešenje, kada je u novembru 1998.
4 godine prvi put govorio i kada se OVK prvi put pojavila u
5 javnosti. Ti i drugi primeri mogu se naći u stavu 54 našeg
6 podneska.

7 Časni sude, pre nego što dam reč g. Paceu, hteo bih da se
8 osvrnem i na tri tačke koje se tiču dokaznog materijala.

9 Najpre, želeo bih da dodam nešto što se tiče citata koji
10 je pružen kao -- u odgovoru na pitanje sudije Mettrauxa, u
11 vezi sa Lahijem Brahimajem. Taj dodatni citat je P889, tako da
12 je ranije trebalo da kažem, da je Lahi Brahimaj bio prisutan
13 na sastanku štaba u Dukađinu, to je P1598, kada su usvojeni
14 propisi o vojnoj policiji, to je P909 i P927 i gde se kaže da
15 vojna policija mora da vodi istragu i otkrije sve pojedince
16 koji saraduju sa neprijateljem i u zoni Dukađin su takođe
17 usvojeni propisi OVK o životu i radu OVK u području Dukađin,
18 gde se kaže, da će kolaboracionisti biti pogubljeni.

19 Pod dva. Iako Selimijeva odbrana kaže, da niko u sudnici
20 ne bi trebalo da uspostavlja zaključke o tome ko ima sličan
21 rukopis a ko nema. Oni su upravo to uradili u stavovima 442 i
22 445 svog podneska, kao i tokom suđenja, strana transkripta
23 20025 i 16625. Oni su to izneli, zato što suprotno pokušaju da
24 se kaže da veštak o tome treba da govori, to su stvari koje se
25 jasno vide i mogu razmotriti.

1 I na kraju, isto kao što se pogrešno tvrdi da Zyrapi nije
2 znao za politiku usmerenu protiv neprijatelja, odbrana takođe
3 tvrdi da niko u međunarodnoj zajednici nije znao za nju.
4 Zapravo, opšte je bilo poznato da se vrše krivična dela protiv
5 protivnika. Jedino što neki predstavnici međunarodne
6 zajednice, naročito oni koji nisu bili na terenu je u kojoj
7 meri je ta politika potekla od rukovodstva OVK i privremene
8 vlade Kosova.

9 Čućete od g. Pacea da su oni znali za ta krivična dela,
10 no za sada, kao primer, samo ću reći da -- samo ću ukazati na
11 svest o animozitetu i odlučnosti u borbi protiv protivnika i
12 da je to bilo prisut -- da se to može konstatovati na osnovu
13 dokaza jednog svedoka odbrane koji je govorio o ciljevima
14 rukovodstva OVK i rekao da su oni bili ti koji su podsticali
15 oslobodilački napor. To je 1DW008, da su oni hteli da uklone
16 Ibrahima Rugovu sa položaja rukovodioca i da su oni, a ne LDK
17 bili ti, koji su želeli nezavisnost i koji su smatrali da će
18 oni je podstaći [sic] -- postići.

19 Sada ću dati reč g. Paceu.

20 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Hvala. Izvolite.

21 G. PACE: [Prevod] Dobar dan.

22 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Izvolite, g. Pace.

23 G. PACE: [Prevod] Hvala.

24 Nadovezaću se na mesto gde se zaustavio g. Tieger, a to
25 su informacije koje su bile poznate predstavnicima međunarodne

1 zajednice i one koje nisu bile poznate. Više međunarodnih
2 svedoka koji su svedočili u ovom predmetu su bili svedoci g.
3 Thačija. Kako bi se pobile dobro utemeljene tvrdnje u pogledu
4 ograničenja saznanja tih svedoka odbrane, prošle nedelje
5 branilac g. Thačija je rekao da su oni vrlo dobro bili
6 upoznati tokom sukoba uz sve javne izjave, deklaracije i
7 saoptšenja. Ta tvrdnja ne odgovara onome što možemo videti iz
8 spisa predmeta.

9 Na primer, Wesley Clark je izjavio da se ne seća da je
10 video i jedan dokument OVK. To je na stranama 28160 i 28170.

11 Paul Williams je rekao da pre Rambujea nije video ni
12 jedan dokument niti saopštenje OVK. To je na strani 26890.

13 John Duncan je rekao da je video "puno saopštenja OVK,"
14 ali nije video ni jedno saopštenje koje se ticalo pogubljenja
15 kolaboracionista i izdajica naroda. To je na stranama 27136 i
16 27137. Drugi svedoci odbrane poput Jamesa Rubina, su
17 jednostavno rekli da su saopštenja OVK i javne izjave čl --
18 pripadnika OVK bile "manipulacije" i "propaganda." To je na
19 stranama transkripta 26781 i 26799.

20 Vidimo da u spisu predmeta ima jako puno dokumenata
21 informacija kojima svedoci odbrane nisu imali pristup ili su
22 mogli imati pristup, ali ih nisu razmatrali, ili su
23 jednostavno ih ignorisali i odbacili.

24 Međutim, suprotno onome što je izjavio branilac g.
25 Thačija prošle nedelje, čak i iako su imali ograničeni pristup

1 i u ograničenoj meri bili upoznati u relevantne informacije,
2 neki međunarodni svedoci koje je odbrana pozvala, jesu videli
3 da se uzimaju na metu protivnicu. Molim da pogledamo slajd 1 i
4 ovaj svi slajdovi danas mogu da se emituju za javnost.

5 Svedok odbrane James Covey je pogledao odlomak koji sada
6 vidite na ekranu, a to je P04502. To je izveštaj američkog
7 *State Department*-a za 1998. koji je objavljen u februaru 1999.
8 Vidimo, da se u ovom odlomku govori o tome da su pripadnici
9 OVK između ostalog izvršili ubistva, da su odgovorni za
10 nestanke, da su oteli i zatvarali pripadnike srpske policije,
11 kao i srpske i albanske civile, za koje se sumnja da su
12 lojalni vladi Srbije. Takođe se tu govori o tome da su
13 pripadnici OVK u nekim izolovanim pojedinim slučajevima,
14 sudili osumnjičenima, a da nije postojao valjan sudski
15 postupak i da ima kredibilnih izveštaja o tome da su
16 pripadnici OVK mučili.

17 Pogledajmo sada slajd broj 2.

18 Dok čekamo da se prikaže slajd, mogu vam reći, da ćemo
19 videti kako svedok odbrane Covey, evo sad vidimo -- vidimo
20 kako je svedok Covey odgovorio kada je upitan, da li odlomak
21 iza [sic] -- iz izveštaja koji smo upravo videli je poput
22 izveštaja u koje je imao uvid. I kao što ovde vidite, na
23 strani 27576, Covey je rekao da prakse opisane u tom pasusu iz
24 P4502 su bile opšte poznate, i da su na neki način svi znali
25 za njih.

1 James Rubin vam je rekao, da je znao za taj isti odlomak
2 iz P4502 i da je očekivao da se u takvom izveštaju navode
3 takve informacije. To je na strani 26652.

4 Slajd nam više nije potreban.

5 Branilac g. Thačija je takođe govorio o svedočenju Paula
6 vilijama, koji je rekao da niko u Kontakt grupi nikada nije
7 pominjao Thačija i da on treba da preduzme nešto u pogledu
8 krivičnih dela koje vrše pripadnici OVK. Imate ovde jako puno
9 dokaza koje iznose, odn. svedoci odbrane, koje valja
10 razmotriti.

11 Na primer, Christopher Hill je upitan da li na sastanku
12 sa Hashimom Thačijem i drugima u Dragobilju u novembru 1998,
13 je bilo reči o tome da OVK otima i zatvara ljude, a on je
14 rekao, da ako pogledate različite aktivnosti OVK, ako
15 razgovarate o različitim aktivnostima OVK, onda govorite i o
16 ubistvima i otmicama.

17 Hill je takođe rekao, da iako se ne seća ovog pitanja
18 zatvorenih lica i da je o njemu bilo reči na sastanku u
19 novembru 1998, uopšteno govoreći, jeste bilo reči o zatvorenim
20 licima. To je na strani 27692.

21 A Hill nije jedini svedok odbrane koji ima nešto
22 relevantno da kaže o tome.

23 James Rubin je izjavio, da od 1997. Godine [kao što je
24 prevedeno], vlasti Sjedinjenih Država su bile zabrinute ili
25 osuđivale krivična dela koja su navodno izvršili pripadnici

1 OVK, a što ne bi uradili da nisu imali izveštaj o tome koji su
2 bili dovoljno kredibilni da izazovu zabrinutost.

3 Rabi [sic] -- Rubin je izjavio da u izjavi za štampu iz
4 avgusta 1998, je rekao da su Sjedinjene Države bile veoma
5 zabrinute zbog terorističkih aktivnosti na Kosovu i političkih
6 ubistava iz 1997.

7 Rubin je izjavio da do 1998, pripadnici OVK su ubijali
8 ponekad civilne radnike, kao i pripadnike srpske policije. I
9 Rubin je potvrdio, kao što možemo i da čujemo da je on izjavio
10 na video snimku P4487, Rubin je rekao BBC-ju, da su pripadnici
11 OVK ubijali poštare ili srpske civile i to hladnokrvno.

12 Rubin je rekao, da nije imao razloga zašto bi osporavao
13 sadržaj dokaza P4488. Tu imamo izjavu od 9. marta 1998, koju
14 je dala gđa Albright, na sastanku Kontakt grupe --
15 ministarskom sastanku Kontakt grupe u vezi sa Kosovom.

16 Albright je izjavila da Sjedinjene Države nemaju saosećanja za
17 -- sa OVK koja sudi i pogubljuje etničke Srbe i Albance koji
18 koj se ne dopadaju.

19 Rubin je izjavio 1998. i 1999, da se u međunarodnim
20 medijima objavljivalo i iznosile su se kredibilne tvrdnje, o
21 tome da pripadnici OVK vrše krivična dela.

22 Rubin je priznao da u januaru 1999, je pozvao obe strane
23 da puste zatvorena lica, prestanu sa zatvaranjem i da humano
24 postupaju sa zatvorenici.

25 Relevantni deo svedočenja Rubina na stranama 26642 do

1 26649 i na strani 26653.

2 Tužilaštvo je pozvalo međunarodne svedoke, a i brojni
3 izveštaji -- međunarodni izveštaji pokazuju da se znalo da
4 pripadnici OVK vrše krivična dela i da vrše krivična dela u
5 vezi sa kolaboracionistima.

6 Ja vas upućujem na strani transkripta 10529 do 10530 i na
7 dokaz P4059, strana 11668 [kao što je prevedeno].

8 Jasno je, da su obe strane pozvale međunarodne svedoke
9 koji su govorili o krivičnim delima koji su izvršili
10 pripadnici OVK i da svi koji su želeli tome da posvete pažnju
11 su u to imali uvid.

12 Sada ću se osvrnuti na jedan aspekt ovog predmeta, u vezi
13 sa kojim izgleda da barem delimično postoji slaganje među
14 stranama u postupku, a to je činjenica da je do nekih
15 zatvaranja iz optužnice zaista i došlo. Uza sve to, postoje i
16 brojne tačke, u vezi sa kojima se strane u postupku s tim u
17 vezi ne slažu.

18 U svojoj usmenoj argumentaciji, branilac g. Thačija, nije
19 potkrepio svoju tvrdnju da su dvojica srpskih novinara koji su
20 pripadnici OVK zadržali 1998. godine u Sedlarima i na drugim
21 lokacijama bili borci čak po rečima samog branioca, postoje
22 samo informacije koje ukazuju na to, da je jedan od dvojice
23 novinarara.

24 Svedok 4828, navodno bio povezan sa srpskim paravojnim
25 organima, pre nego što je uhaps [sic] -- uhapšen. To znači, da

1 nema ničega u izjašnjenju branioca, niti u dokazima, što bi
2 pokazalo, da je postojao legitimni osnov za hapšenje drugog
3 novinara. Međutim, u svojoj argumentaciji, branilac nije uspeo
4 da dā legitimne razloge ni za lišenje slobode svedoka 4828.
5 Konkretno, nema dokaza, da je Thačijeva odbrana raspolagala
6 informacijama o svedoku 04828, a koji bi ukazali na to, da je
7 OVK imala neke informacije na osnovu kojih bi njegovo
8 hapšenje, zatvaranje i zlostavljanje bilo legitimno odbrana ne
9 može da se oslanja na informacije koje su pribavljene posle
10 hapšenja ili zatvaranja, kako bi retroaktivno legitimisala tre
11 [sic] radnje.

12 Imamo i dokazni predmet P00586 [kao što je prevedeno]. To
13 je saopštenje za štampu vojne policije iz novembra 90 -- iz
14 oktobra 1998. godine, koja je značajna u tom pogledu. Premda
15 se tu uzgred pominju dvojica novinara, koji su možda
16 učestvovala u špijuniranju, ne kaže se ništa o tome da su
17 jedan ili drugi bili upletene u ratne zločine.

18 U tom saopštenju za štampu se dopšt [sic] -- dosta
19 opširno iznose stanovništva OVK i govori se o tome da su oni
20 bili provladini novinari koji su pisali protiv Albanaca, no to
21 ne znači da je njihovo lišenje slobode bilo nužno.

22 U dokazu P00378, reprodukuje se saopštenje za štampu koji
23 je izdao vojni sud iz direkcije za pravne poslove OVK 1.
24 novembra 1998. godine, ni tu se ne pominje da je jedan od
25 dvojice novinara bio upleten u ratne zločine.

1 Takođe, treba imati na umu to, da pripadnici OVK nikada
2 nisu pitali druga lica koja su bila zatvorena za 04828, o tome
3 da li je 04828 zaista prethodno učestvovao u oružanom sukobu.
4 Zatvorenici koji su bili zajedno sa njim, nisu znali ništa o
5 takvim navodima, niti je on ikada o tome govorio drugim
6 ljudima sa kojima je bila zatočena [kao što je prevedeno].
7 Osvrćem se ovde na stranice zapisnika 8613 i 8614.

8 Osim toga, Fred Abrahams je posvedočio, da se sastao sa
9 Hashimom Thačijem i Fatmir Limajem i da je njim [sic] -- s
10 njima razgovarao o lišenje slobode dvojice novinara, a da tom
11 prilikom ni Thači ni Limaj nisu pomenuli, da se sumnjalo da je
12 jedan od tih novinara upleten u kažnjive aktivnosti, u Srpskoj
13 republici Krajini, ili u Bosni, 1991. ili 1992. godine. To je
14 stranica zapisnika 7570.

15 Između ostalih relevantnih dokaza, pozivam vas da
16 pogledate P93, u kojoj se prikazuje puštanje na slobodu te
17 dvojice zatvorenika. U pitanju je video snimak u kojem ćete
18 videti kako ih William Walker pominje kao novinare, i
19 naglašava potrebu da se novinari zaštite.

20 U vezi sa istom tom dvojicom zatvorenih novinara,
21 branilac g. Thačija je izjavio da "nije neuobičajeno to, što
22 njih dvojica nisu izvedeni pred sudiju." Branilac je zatim
23 pokazao slajd 186 i izjavio "OVK nije bila u položaju da se
24 usredsredi na stvaranje ustanova, koji bi se postarali za
25 ispravni valjani proces na leto i u jesen 1998. godine."

1 Međutim, u kontekstu lišavanja slobode koje su vršili
2 pripadnici OVK, svakako tačno je da nije bilo ni uobičajeno da
3 se zatvorenici izvedu pred sudiju.

4 Argumentacija branioca i pravni izvodi na koje se on
5 poziva, ne skreću pažnju sa javnosti, a to je da su lica
6 lišena slobode -- nikada nisu izvođena pred sudiju ili pred
7 nadležni organ, jer to predstavlja kršenje osnovnih
8 proceduralnih garancija na koje su imali pravo. Zbog toga je
9 njihovo zatvaranje bilo proizvoljno. Pozivam se na
10 drugostepenu presudu u predmetu Shala, stavovi 260, 261 i 265,
11 gde je i takav stav potvrdilo i drugostepeno vreće [sic].

12 Da pogledamo sada slajd 3.

13 U tom slajdu se reprodukuje sadržina slajda Thačijeve
14 odbrane 168. Molim vas da pogledate ovo što je uokvireno u
15 prvoj kutiji i na slajdu. Tu piše:

16 "...U dodatnom protokolu II se priznaje da moraju da se
17 poštuju određeni uslovi zatvaranja, odn. da strana koja lišava
18 ljude slobode, mora te uslove da poštuje 2u granicama svojih
19 mogućnosti."

20 Naglašava se "u granicama svojih mogućnosti." Od ključnog
21 je značaja ovde, da se poštuju odredbe iz člana 5(2). da
22 pogledamo slajd 4.

23 Kao što vidite na ovom slajdu, ovde ne govorimo o
24 odredbama koje inače smatramo osnovnim proceduralnim
25 garancijama, ovo su vrlo konkretne odredbe koje su prikazane

1 sada na ekranu, i koje su povezane sa članom 5.1. dodatnog
2 protokola II. Tu je na primer obaveza da se obezbedi hrana i
3 pitka [kao što je prevedeno] voda.

4 Takođe se pomiju i odredbe iz člana 4 dodatnog protokola
5 II, koje se opet pa pozivaju na član 5(1) tu se podstiče na
6 humano postupanje u svim okolnostima. Te odredbe nisu
7 opcionalne. One u svim okolnostima moraju da se poštuju.

8 Kao što sam pomenuo nešto ranije, nema legitimnog osnova
9 da se tvrdi da nekako pripadnici OVK nisu imali obavezu da
10 poštuju te odredbe, kada su llišavali ta lica slobode i da
11 nisu bili u obavezi, da ih 'promptno' [sic] -- [kao što je
12 prevedeno] izvedu pred sudiju ili drugi nadležni organ.

13 Možemo sada da uklonimo ovaj slajd sa ekrana.

14 Zatvaranje dvojice novinara, nije jedino lišenje lica
15 slobode o kojima je govorio branilac g. Thačija u neuspelim
16 pokušajima da legitimiše takve radnje. U svojoj usmenoj
17 argumentaciji prošle nedelje, Thačijeva odbrana je pokušala
18 takođe da legitimiše lišenje slobode, parlamentarne delegacije
19 u Qirezu i u tome nije uspela. Iz istih razloga u kojima je u
20 tome neuspešna i u svom završnom podnesku, a i u samom
21 razgovoru koji je Thači vodio sa predstavnicima tužilaštva --
22 zastupnicima tužilaštva. O tome sam već govorio prošle
23 nedelje.

24 Tokom iznošenja usmene argumentacije, branilac g. Thačija
25 izneo je tvrdnju, da je OVK imala vojne razloge da zaustavi i

1 ispituje članove delegacije u Qirezu. On je prikazao slajd sa
2 odlomkom iz iskaza jednog svedoka koji je rekao, da je tačno,
3 da su pripadnici OVK smatrali da je neko došao u Qirem [sic] -
4 - Qirez, da bi se zalagao za razoružavanje. Taj isti slajd je
5 pokazao kako jedan svedok kaže, da ne može da isključi
6 mogućnost da je neko iz delegacije doista i pominjao
7 razoružavanje.

8 Međutim, čak i da se neko zalagao za razoružavanje iz te
9 delegacije, to ne znači da je ispunjen minimalni uslov sa
10 lišenje slobode, a to je uslov apsolutne nužde. Teza da jedna
11 oružana grupa može da liši slobode bilo kog civila koji se
12 zalaže za miroljubivi otpor, umesto oružanog otpora je opasna
13 i to takođe pravno nije utemeljeno.

14 Drugo, to ako je jedan član delegacije o nekoj temi
15 govorio drugom članu delegacije, to nikako ne opravdava
16 hapšenje čitave delegacije.

17 Treće, kao što je slučaj i sa drugim krivičnim delima iz
18 optužnice, čak i ukoliko je postojao legitimni razlog za
19 njihovo prvobitno lišenje slobode, ne postoji nikakvo pravno
20 obrazloženje za zlostavljanje zatvorenika. O tome ću govoriti
21 opširniji nešto kasnije.

22 Dalje, pripadnici OVK, čuli smo argumente da članovi
23 delegacije nisu obavestili pripadnike OVK o nameri da dođu u
24 tu posetu. Međutim, ni to ne ispunjava uslov apsolutne
25 nužnosti koji bi opravdao hapšenje članova delegacije,

1 suprotno onome što je branilac izjavio. Pripadnici OVK nisu
2 legitinmo mogli da uhapsu članove delegacije na osnovu toga
3 što ih ovi prethodno nisu obavestili o svojoj poseti, jer kao
4 što je i sam branilac rekao na stranici zapisnika 28635, ovoga
5 jeste dozvolila delegacija da uđe u Qirez i da se obradi
6 stanovništvu.

7 Dalje, kada se valjano razmotri, dokazi o ovome predmeti
8 pokazuju da su ciljevi delegacije uhapšene u Qirezu, bili
9 zapravo humanitarne prirode. Možemo navesti nekoliko stranica
10 iz iskaza više svedoka da bismo to potkrepili. Vi ste takođe,
11 časni sude, saslušali iskaz drugih svedoka, koji su govorili o
12 tome da je cilj delegacije bio da dođu u Qirez i da ode u
13 ogranak humanitarne organizacije Majka Tereza. Oni su se
14 zaista i sastali sa predstavnikom te organizacije, kako bi
15 razgovarali o potrebama izbeglica. To je dokazni predmet
16 P3801, stranica koja se završava brojem 446 i P687, stranice
17 21 i 22.

18 Časni sude, takođe vam je poznato, da je u očima OVK, da
19 su neke organizacije bile problematične, a to važi konkretno
20 za humanitarnu organizaciju Majka Tereza, koja je je bila
21 bliska ciljevima stranke LDK.

22 Takođe vam je poznato, kako su pripadnici OVK postupali
23 prema drugim pojedincima koji su radili sa tom organizacijom u
24 različitim vremenskim periodima tokom sukoba. Povezivam [sic]
25 vas da pogledate s tim u vezi stavove 1080 do 1093 našeg

1 podneska. Da se sada osvrnemo na zlostavljanje članova
2 delegacije u Qirezu.

3 U svom usmenom izjašnjenju, Thačijeva odbrana je govoreći
4 o tom zlostavljanju, ponovo prenebregla sve relevantne dokaze.
5 Na primer, imamo dokaz P681. To je jedno potpisano pismo 4.
6 septembra 2001. godine u kojoj svedok -- u kojoj svedok 3825
7 kaže, s su članovi delegacije udarani i šutirani i da su bez
8 milosti prebijani vu [sic] -- drvenim motkama i da su shodno
9 tome, šestorica njih pretrpeli po -- povrede. U tom istom
10 pismu, dati svedok objašnjava da, tokom konferencije za štampu
11 koja je neposredno posle toga prisustvovala, uopšte nije mogla
12 da govori, zbog nasilja kojem je on bio podvrgnut zajedno sa
13 drugima jer nije hteo da svoj život izlaže trajnom riziku.

14 Ta konferencija za štampu je snimljena u dokaznom
15 predmetu P321.

16 Suprotno od argumentaciji Thačijeve odbrane, tužilaštvo
17 se jeste pozvalo na dokaze P321 u svom podnesku. Na primer, to
18 smo učinili u fusnoti 3845, kako bismo potkrepili tvrdnju, da
19 je delegacija imala humanitarne ciljeve. To je nešto što se
20 konkretno kaže u video snimku koji sam maločas spomenuo. Tu
21 izjavu iznosi svedok 3825.

22 Taj svedok nije tu izjavu da su članovi delegacije
23 pretučeni izneo samo 2001. godine. U dokaznom predmetu P680, a
24 to je evidencija o razgovoru koji je vodio sa EULEX-om 2014.
25 godine, pre nego što je svedočio u sudnici, isti svedok takođe

1 je rekao da su pripadnici OVK pretukli 6 zatvorenika pesnicama
2 i drvenim motkama.

3 Tokom tog istog svedoečenja u fazi prepretresnog
4 podneska, pošto je izneo imena svih članova delegacije koji su
5 pretučeni uključujući i svoje vlastito ime, svedok je izjavio
6 je da kada se vratio, je tražio da ga neko fotografiše i
7 pokazao je tokom tog razgovora svoju vlastitu fotografiju.
8 Objasnio je da je fotografija snimljena dva ili tri dana pošto
9 je premlaćen. Govoreći o toj fotografiji, rekao je "želeo bih
10 da misija EULEX-a nekoga pozove na odgovornost, zbog toga što
11 se meni dogodilo" i dodao je, "u poslednjih 16 godina, nosim
12 ovu fotografiju sa sobom, zato što ja nisam zaslužio da mi se
13 tako nešto dogodi."

14 Časni sude, takođe imate iskaz svedoka 4147, koji je
15 razgovarao sa svedokom 3825, dan ili dva po puštanju na
16 slobodu ovog prethodnog. Svedok 3825 mu je rekao da su članovi
17 delegacije pretučeni. Kada je svedok 4147 odvojeno razgovarao
18 sa jednim drugim članom delegacije neposredno pošto je ovaj
19 pušten na slobodu, on je rekao svedoku 4147, da je "pretučen."
20 Pozivam se na dokazni predmet P1066, stavove 108, 109 i
21 stranice zapisnika 13543 do 13545, 13965 do 13966.

22 Časni sude, setićete se da je svedok 3825 rekao tužiocu
23 koji ga je ispitivao o ovom predmetu.

24 "Imam vrlo bolna sećanja kojima vi možda nećete
25 poverovati, ali sada kada mi pominjete to kako su me pretukli,

1 ponovo uništavate moj život i ugrožavate ga."

2 To su stranice zapisnika 9370 i 9371.

3 Ranije izjave svedoka 3825 usvojene su u dokaze po
4 pravilu 143 iz dobrih razloga. To ćete i sami moći da vidite,
5 kada pogledate kako je on kasnije pokušao da se distancira od
6 toga što je izjavio u prethodnim izjavama.

7 Ostali članovi delegacije u Qirezu, takođe su svedočili o
8 tome da su pretučeni. Primera radi. Pogledajte dokazni predmet
9 P678. Stranice koje se završavaju brojevima 24, 27, kao i još
10 neke druge dokazne predmete [kao što je prevedeno].

11 Tokom svog izjašnjenja prošle nedelje, pomenuo sam, da je
12 Hashim Taçi priznao da je znao da su ti zatvorenici bili
13 pretučeni. Neću se sad ponavljati sa istim argumentima, ali to
14 je svakako relevantno za ovo pitanje.

15 Pre nego što se -- pređem na svoje poslednje argumente,
16 da se osvrnem i na usmenu argumentaciju g. Selimija u vezi sa
17 Qirezom.

18 Mi smo jasno izneli optužbe u vezi sa time na koji način
19 je Rexhep Selimi bio uplećen [sic] -- upleten u događaje u
20 Qirezu. Mi svoje optužbe s tim u vezi nismo povukli, a sve
21 relevantne dokaze smo sažeto izneli u svom podnesku.

22 Koliko shvatam, pauza -- pauzu ćemo imati u 15:30h. Ja
23 bih mogao do tada da završim, ili nešto kasnije?

24 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] [nije uključio
25 mikrofoni].

1 Možda mi treba još sedam ili deset minuta.

2 PRESEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] [nije uključio
3 mikrofon].

4 G. PACE: [Prevod] Hvala, časni sude.

5 U poslednjem delu svog izlaganja dota [sic] -- dot [sic]
6 -- dotačićuće [sic] -- doda [ispravka prevodioca] obradiću
7 jednu temu u vezi sa kojom su i tužilaštvo i odbrana saglasni
8 u ovoj fazi postupka [sic], a to je da panel mora dokazi da
9 razmotri u celosti. To je na primer pomenuo branilac g.
10 Veselija prošle nedelje.

11 Jedan od mnogih primera koji objašnjavaju zbog čega je
12 neophodno da se dokazi sagledaju na taj način, jeste
13 izjašnjenje gospodin -- odbrane g. Tačija u vezi sa time, da
14 li je Tači imao kontrolu nad javnim saopštenjima OVK,
15 stranica zapisnika 28614. S tim u vezi, pozivam vas da
16 pogledate stav 168 našeg podneska, u kojem mi jasno iznosimo
17 našu tezu s tim u vezi. Mi kažemo između ostalog, da je
18 direkcija za informacije u glavnom štabu, uključujući i g.
19 Tačija lično, vršila znatan stepen kontrole nad saopštenjima
20 za javnost.

21 Između ostalog, oni su kontrolisali način, nad koji
22 komandati OVK daju intervjuje sredstvima javnog informisanja.
23 Takođe smo izneli tvrdnju, da je g. Tači pokušao da izvrši
24 uticaj na to kako se izveštava o OVK u štampi.

25 U svom izjašnjenju od srede, branilac g. Tačija je

1 prenebregao na primer naređenje glavnog štaba P879 i neke
2 druge dokaze koje navodimo u svom podnesku, kao i dokaze i
3 iskaze na koje je ukazao g. Quick u ponedeljak, a ti dokazi
4 pokazuju, kako se putem ovog naređenja pripadnicima OVK
5 zabranjivalo da razgovaraju sa predstavnicima štampe bez
6 odobrenja glavnog štaba. Takođe je jasno da je to naređenje
7 doista bilo i sprovedeno u delo.

8 Branilac g. Thačija se pre svega koncentrisao na dokaze o
9 kontaktima između Nauma [sic] -- [kao što je prevedeno] Mali
10 [sic] -- Malokua i Hashima Thačija. Mi smo se i na to osvrnuli
11 u našem podnesku, pored ovog naređenja glavnog štaba koji sam
12 maločas pomenuo.

13 Maloku je posvedočio, da je u decembru 1998. godine
14 pozvat [sic] -- pozvan u kancelariju Jakupa Krasniqija, kako
15 bi razgovarao sa g. Thačijem putem satelitskog telefona.
16 Branilac g. Thačija ispravno vam je rekao, da je tokom tog
17 poziva, g. Thači rekao Malokuu, da ne razgovara sa sredstvima
18 javnog informisanja i da je Maloku posvedočio da je posle toga
19 nastavljao da daje intervjuje. Branilac je zatim izjavio da već
20 na osnovu tog malokuovog iskaza može razumno da se zaključi,
21 da Thači nije bio kadar da kontroliše šta vojnici OVK rade,
22 odn. govore ili ne govore na terenu.

23 Međutim, on time pogrešno predstavlja naše tvrdnje s tim
24 u vezi.

25 Drugo, on ne prenebregava izuzetno relevantne dokaze. Vi

1 časni sude, ne treba samo da gledate šta je Maloku rekao s tim
2 u vezi.

3 Treba da pogledate šta je Maloku izjavio, ali treba i
4 njegov iskaz pogledati u celini i kada to učinite, videćete da
5 njegov iskaz potrepljuje [sic] -- optužbe tužilaštva koja se
6 osnose na ovlašćenja g. Thačija i na njegove pokušaje da utiče
7 na to kako se OVK izveštava u štampi. Konkretno, Maloku je
8 posvedočio da je Hashim Thači jedini u OVK njemu ikada išta
9 rekao o tome, da li treba ili ne treba da daje intervju u
10 novinama. Strana zapisnika 25811.

11 Imamo jedan slučaj u koji je upleten Maloku. Događaj se
12 odigrao neposredno posle tog telefonskog razgovora sa g.
13 Thačijem iz decembra 1998. godine, a i to je relevantno za ovu
14 situaciju. Tokom razgovora između novinara i Malokua 18.
15 januara 1999, novinar je pitao Malokua, da mu da informacije o
16 zarobljenim vojnicima. Maloku je rekao novinaru da ne može da
17 se izjašnjava, jer ne zna kakav je stav glavnog štaba. U vezi
18 sa tim pozivom, Maloku je posvedočio sledeće:

19 "Ja nisam imao ovlašćenja da dajem informacije u ime
20 glavnog štaba."

21 Takođe je rekao:

22 "Ja nisam bio u položaju da dajem takve informacije, jer
23 nisam imao pravo niti nadležnosti da dajem informacije u ime
24 glavnog štaba i to je to.

25 Pogledajte dokazni predmet P2094, strana 11605.

1 Poziv g. Thačija Malokuu iz decembra 1998. godine, takođe
2 je očigledno je imao taj -- to nameravano dejstvo. Malokuovi
3 kontakti sa nov -- kontakt sa novinarom iz januara 1999.
4 pokazuju da se on pridržavaju naređenja glavnog štaba P879,
5 što sam ranije pomenuo.

6 Dokazi su takođe u jasnom kontrakstu [sic] -- u odnosu na
7 izjašnjenja branioca g. Thačija, ranije, što je na strani,
8 odn. u vezi sa dokumentom P879.

9 Na primer u P851.1 iznosi se nešto što ne ide u prilog
10 Krasnićijevoj argumentaciji. U ovom intervjuu iz avgusta 1998.
11 godine za *Zeri i Kosoves*, prve reči koje je izgovorio Sylejman
12 Selimi glasile su:

13 "Hoću na početku da kažem da dajem ovaj intervju sa
14 odobrenjem direkcije za informativne poslove glavnog štaba
15 OVK.

16 Časni sude, hvala. G. Quick će vam se sledeći obratiti
17 posle pauze, ukoliko budemo imali pauzu.

18 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Napravićemo kratku
19 pauzu od deset minuta. Molim vas da se vratite na svoja mesta
20 za deset minuta, a do tada prekidamo sa radom.

21 --- Prekid u 15:31h

22 --- Nastavak sa radom u 15:41h

23 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Pre nego što
24 zaboravim, hteo bih da podsetim odbranu da ako je moguće,
25 dostavite u pismenoj formi izjave svojih klijenata i da ih

1 dostavite prevodiocima, ne sutra, nego u sredu, jer će to biti
2 od velike pomoći i znam da će nam biti zahvalni.

3 Nastavljamo. G. Quick imate reč. Izvolite.

4 G. QUICK: [Prevod] Hvala. časni sude

5 Dobar dan. Ja ću govoriti o nekoliko odvojenih pitanja
6 povezanih sa OVK i struktirama privremene vlade koja proističu
7 iz završnih reči odbrane.

8 Moj kolega je upravo govorio o tome da je Taçi nadgledao
9 izdavanje saopštenja za javnost i informacija OVK. U vezi sa
10 jednim sličnim pitanjem tokom završnih reči, Taçijeva odbrana
11 je iznela da nema uverljivih dokaza da je Hashim Taçi ikada
12 bio lider ili da je bio na čelu bilo koje direkcije OVK pre
13 novembra 1998. godine. To je strana transkripta 28615. Ta
14 tvrdnja je pogrešna. Dokazi iz višestrukih izvora, pokazuju da
15 je najmanje od juna 1998. godine, Taçi bio na čelu direkcije
16 za informativne poslove, kao što je bio i na čelu funkcionalne
17 direkcije za političke poslove od tog istog trenutka o čemu
18 smo govorili o našem podnesku i završnim rečima.

19 Jakup Krasniqi, Rexhep Selimi obojica su potvrdili
20 Taçijevu ulogu kao načelnika direkcije za informativne
21 poslove, a to je potvrdio i Bislim Zyrapi. Kada je branilac
22 direktno pitao da li je Taçi bio na čelu direkcije za medije
23 i odnose sa javnošću u junu 1998. godine, Zyrapi je posvedočio
24 da je to bilo tako. Strana transkripta 17548. Zyrapi je
25 upotrebio formulaciju direkcija za medije i odnose sa

1 javnošću, a povremeno je u svojim prethodnim izjavama,
2 upotrebljavao izjavu Direkcija za informativne poslove, kao i
3 tokom svog svedočenja. Na primer, na strnima transkripta 17397
4 do 9, gde pominje i jednu i drugu formmulaciju.

5 Drugi dokazi takođe potvrđuju da su takvi nazivi bili
6 korišćeni naizmenično, a da su se odnosili na jednu te istu
7 direkciju za informativne poslove P1138 pominje direkciju za
8 informacije i medije, a P761.7_ET na stranama 17 i 18, kao i
9 dokument P01352, pominju direkciju za ja -- informacije za
10 javnost.

11 Ima više saopštenja direkcije za informativne poslove u
12 kojima se izričito kaže da su izdati radi informisanja
13 javnosti ili za medije.

14 Prelazim sada na Selimijevu ulogu generalnog inspektora.

15 Odbrana tvrdi da on nije imao ovlašćenja po disciplinskim
16 propisima, dokument P715, niti bilo kom -- kojim drugim --
17 bilo kojim drugim formalnim dokumentom, da on sam sprovodi
18 disciplinske mere. Strnaa je 28829 do 30 transkripta. Time se
19 zanemaruje da se disciplinski propisi generalno koriste tako
20 što pretpostavljenima daju ovlašćenja da sprovode disciplinske
21 mere. Osim toga, Bislime Zyrapi se složio sa pitanjima odbrane
22 u vezi sa ovlašćenjima Selimija da sprovodi disciplinu u
23 skladu sa disciplinskim propisima, a takođe je posvedočio da
24 je on kao generalni inspektor, imao ovlašćenja da vrši
25 kontrolu. Strana P17949.

1 To se uklapa sa ulogom vezanom za nadgledanje koje je
2 Selimi imao u odnosu na organizaciju OVK, a to je izraženo u
3 dokazima koje pominjemo u našem podnesku, kao i u dokumentu o
4 koncepciji inspekcije glavnog štaba koji sam pokazao prošle
5 nedelje. 3D27. Tu se konkretno traži da se utvrde slabosti i
6 da se na osnovu direktiva one odmah uklone.

7 U nekoliko trenutaka tokom završnih reči, odbrana je
8 iznela nepotkrepljene argumente u vezi sa obaveštenjem, kako
9 bi vas zavela na pogrešan put kad je reč o dokazima, kao što
10 su to učinili u svojim podnescima. Na primer, tužilaštvo ne
11 tvrdi prvi put da je LDK imala dobar razlog da bojkotuje
12 privremenu vladu. Kao što Thačijeva odbrana tvrdi, na strani
13 28613.

14 U tužila -- u pretpretresnom podnesku tužilaštva, u
15 stavovima 60 do 62, tužilaštvo je utvrdilo da je došlo do
16 eskalacije napada na LDK, u periodu koji je predstojao
17 pregovorima u Rambujeu, a u stavovima 63 do 69 pretpretresnog
18 podneska, izneti su kontinuirani napadi OVK i privremene
19 vlade, odn. na njihova javna saopštenja, pošto je ta
20 privremena vlada bila formirana i objavljeno njeno --
21 objavljen njen sastav.

22 I tužilaštvo i odbrana, odn. preko svojih svedoka,
23 ispitani su o naporima OVK i privremene vlade u proleće i leto
24 1999. godine, da konsoliduju kontrolu i da isključe Rugovu i
25 LDK iz vlasti. I tu nema ničeg nepravičnog.

1 Obrana kaže, da je ključna stvar u tome da je "g. Thaçi
2 imao nameru da na svrsishodan način uključi LDK u politički
3 rad tokom proleća i leta 1999. godina." Strana 28614. Oni se
4 oslanjaju na stav 25 svog podneska, gde se daje unakrsna
5 referenca na drugi stav njihovog sopstvenog podneska. Na
6 primer, 1D168, strana DHT04022. To je jedan dokument -- to
7 internom *briefingu* od 12. maja 1999. godine, gde je odlomak iz
8 intervjua za *Kosovo Press* koji je Hashim Thaçi dao 11. maja
9 1999. godine, odn. prethodnog dana. U tom odlomku, Thaçi
10 poziva LDK da poštuje sporazum i da se pridruži privremenoj
11 vladi.

12 Međutim, to nije sve ono što je on rekao. Celoviti
13 intervju je u dokumentu P813-ET.24. Tamo možete takođe da
14 vidite da je osudio Bukoshija da sabotira. Rat optužuje Rugovu
15 za političku i međunarodnu neodgovornost i da poziva javnost
16 da se distancira i da ignoriše ono što on opisuje kao
17 mafijaško-komunističku kliku koju predvode Bukoshi i njegovi
18 plaćenici. To ne predstavlja svrsishodno uključivanje.

19 Kao što je navedeno u stavovima 36 do 38 podneska
20 tužilaštva, Thaçi, Krasniqi, glavni štab i privremena vlada,
21 nastavili su da napadaju Rugovu, Bukoshija i LDK, zahtevajući
22 u isto vreme lojalnost, odn. priznavanje glavnog štaba i
23 privremene vlade koju bi predvodio Hashim Thaçi.

24 Dakle, sve tvrdnje u vezi sa inkluzijom, njihovim
25 uključivanjem, ne treba veštački odvajati od istovremene

1 kampanje napada i blaćenja.

2 Odbrana takođe postavlja pitanje u vezi sa osobljem,
3 tvrdeći da nema navoda u optužnici, niti u podnesku
4 tužilaštva, gde se tvrdi da je Hashim Taçi imao neku ulogu u
5 vezi sa osobljem, imenovanjima, ili savetom za osoblje
6 konkretno, strana transkripta 28653.

7 To što oni navodno nisu obavešteni i tvrde da mi ne
8 iznosimo takve navode, nema osnove. U optužnici se konkretno
9 navodi da je optuženi doprineo zajedničkom cilju, između
10 ostalog time što je imenovao, postavljao, promovisao, ili
11 odobravao imenovanje i unapređivanje učesnika u UZP-u i
12 njihovih instrumenata, uključujući i lica za koja se znalo da
13 su bila umešana u teška krivična dela. Takvi navodi takođe su
14 deo našeg pretpretresnog podneska, kao i naših uvodnih reči.
15 Konkretno smo pomenuli ovaj savet za osoblje i ulogu koju su
16 optuženi imali u njemu. Strane transkripta 2189 do 2190.
17 Odbrana je dakle bila i te kako dobro obaveštena o tome.

18 Nasuprot izjašnjenjima odbrane, savet za personal je
19 funkcionisalo, a to se vidi iz stavova 177 do 180 i iz drugih
20 delova našeg završnog podneska. Međutim, taj savet predstavlja
21 samo jedan primer uloge koju su optuženi imali u pitanjima
22 personala u OVK i privremenoj vladi, što je uključivalo
23 njihovo imenovanje, unapređivanje i odobrenje učesnika u UZP-
24 u, koji su prethodno bili umešani u teška krivična dela, kao
25 što ja detaljno iznosim u svom podnesku i u završnim rečima.

1 Poslednje pitanje o kome ću govoriti je tvrdnja Tačijeve
2 odbrane da nema dokaza da je privremena vlada imala sastanke u
3 leto 1999. godine. Strana 28658 transkripta.

4 Pre svega, funkcionisanje privremene vlade u leto 1999.
5 godine treba razmotriti u kontekstu, uključujući više
6 sastanaka glavnog štaba i privremene vlade koji su održani u
7 proleće 1999. godine posle formiranja privremene vlade, u
8 skladu sa dokazima o tome kakva ovlašćenja aktivnosti ima
9 privremena vlada, što je izneto u stavovima 39 do 47 i drugim
10 delovima podneska tužilaštva.

11 Štaviše, u našem podnesku zaista se govori o tome da ima
12 više zapisa o sastancima glavnog štaba i privremene vlade,
13 najmanje od sredine juna, pa do kraja jula 1999. godine. Na
14 primer, tu su Krasniqijeve beleške P3910, gde je zabeleženo
15 sledeće. Na stranici 45 u PDF-u to je sastanak glavnog štaba
16 od 17. juna, gde se donosi ocena o operativnim zonama,
17 budućnosti OVK, kontroli teritorije i nadležnostima i
18 obavezama vlade. Zatim, PDF strane 54 do 55. To se odnosi na
19 sastanak vlade od 28 juna.

20 Određene teme o kojima se govorilo o tom sastanku, kao
21 što su preseljenje, ocena štete ili trijaža javnih službenika,
22 direktno odgovaraju službenika, direktno odgovaraju dužnostima
23 koje su bile podeljene tokom prelaznog perioda tokom plana za
24 transformaciju OVK od 3 meseca koji je zaplenjen kod
25 Krasniqiija. P3787.1 PDF strane 2 i 4.

1 Beleške sa ovog sastanka takođe sadrže tvrdnju da "moramo
2 postupati kao da smo nezavisna država," kao i da ministarstvo
3 za javni red i obaveštajna služba, moraju da štite objekte,
4 zgrede, entitete i ustanove. Te dužnosti takođe su deo
5 tromesečnog plana za transformaciju P3787.1, PDF strana 11.

6 Krasniqijeve beleške takođe sadrže informacije o
7 sastancima iz jula 1999, na primer, na strani 30 PDF-a o
8 sastanku od 5. jula, na kome su izvešt -- izveštaje podneli
9 premijer i ministri, a na PDF-u strani 33, sastanak od 8. jula
10 1999, gde su izneti zaključci o izveštajima ministartava o
11 političkoj i bezbednosnoj situaciji, kao i o direkciji da
12 policija mora da održava mir.

13 Tu su takođe i uredbe privremene vlade, gde se pominju
14 sastanci, na primer P4131, PDF strana 20, gde je zabeleženo da
15 je 31. jula 1999, održan sastanak vlade i doneta odluka koja
16 se sada sprovodi putem te uredbe.

17 Kao što zapisnici i uredbe pokazuju, ministri privremene
18 vlade su podnosili izveštaje, većali, raspravljali,
19 razmatrali, donosili odluke, a zatim su donošene uredbe, što
20 je u skladu sa kolektivnim procesom donošenja odluka u
21 prethodnim fazama i to treba sve uzmeti [sic] u obzir
22 holistički, na osnovu holističkog pristupa.

23 Sada dajem reč g. Hallingu.

24 PRESEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Hvala, g. Quick.

25 G. HALLING: [Prevod] Dobar dan, časni sude. Samo kad je

1 reč o vremenu, ja ću završiti do 16:45h, odn. ja i moje
2 kolege, a ja sam prvi.

3 Oni su uradili ono što su i govorili da će uraditi. Rekli
4 su da su im protivnici na putu, da će ih kazniti i ubiti i
5 onda su to i uradili. Imena ubijenih su u priložima optužnice.
6 Rekli su baš ono što su -- odn. uradili su baš ono što su
7 tvrdili da će uraditi.

8 Odbrana osporava tu centralnu istinu, ali ne može da je
9 potkopa. Ja ću se usredsrediti na to, kako oni to pokušavaju
10 da izvedu, a šta zakon u stvari zahteva i šta dokazi konkretno
11 pokazuju.

12 Hteli smo da počnemo od toga što ćemo se kratko
13 nadovezati na nešto što je iskrslo tokom sudijskih pitanja.
14 Koji je referentni okvir za ocenjivanje doprinosa za učešće u
15 UZP-u, koje je jedno od optužbi.

16 Kao što se pokazalo tokom ispitivanja tokom poslednje
17 sesije, Thačijeva odbrana zauzela je stav, u kome se briše
18 razlika između doprinosa zajedničkom zločinačkom cilju i
19 ličnog doprinosa svakog od krivičnih dela za koja se tereti u
20 ovom predmetu. Ovo poslednje nije uslov iz prava, a izvore
21 koji to tvrde, naveli smo još pre pauze za ručak.

22 Tačni analitički okvir u datom kontekstu jeste da se
23 oceni doprinos optuženih UZP-u za koji se terete, a rezultat
24 te ocene bio bi zaključak, da li je doprinos zločinima koji su
25 bili deo UZP-a bio značajan ili nije. Pitanje nije da li su

1 optuženi direktno izazvali svaki od zločina za koji se tereti,
2 već da li je njihovo postupanje u značajnoj meri, doprinelo
3 ostvarenju zločinačkog cilja, u okviru koga su izvršeni
4 zločini za koje se tereti. To nije nikakav novi stav. Mi smo
5 isto to izneli još na pretpretresnoj statusnoj konferenciji,
6 strana transkripta T1970.

7 Thaçijeva odbrana, a i Krasniqijeva odbrana, kada se
8 pozivala na kanun ranije danas u svojim izjašnjenjima, kao da
9 ne razume kako obim UZP-a za koji se tereti može da obuhvata i
10 dela za koje se tvrdi da doprinose ostvarivanju vojnih ciljeva
11 ili nekih ličnih motiva. Ljudi mogu imati višestruke razloge
12 iz kojih nešto rade i zbog toga je motiv uopšteno govoreći
13 irelevantan kada je reč o umišljaju. Detaljnu raspravu toga
14 možete naći u stavovima 247 do 272 žalbene presude u predmetu
15 Tadić. Da li je neka data radnja deo UZP-a, zavisi od
16 činjeničnih pokazatelja. Gđa Lawson je prošle nedelje dala
17 referencu na spisak takvih pokazatelja u stavovima 1081 do
18 1082 prvostepene presude u predmetu Krajišnik. Svi događaji za
19 koje mi teretimo, izgledaju povoljno ukoliko se uporede sa
20 faktorima koji se navode u tim stavovima.

21 Mnogi od artumenata odbrane koji se odnose na doprinos
22 UZP-u, a koji su izneti prošle nedelje, zavise od odluke da se
23 ignorišu dela koja su kolektivno donosila odluke, a u njima su
24 bili optuženi koji su dej -- delovali kao pojedinci. Kada
25 pripisujemo odluke glavnog štaba optuženima, to je zato što

1 imamo činjenični osnov da to radimo. Sokol Bashota je dao
2 dosledniju i pouzdaniju sliku kada je svedočio u vezi s tim.
3 Strane transkripta 23370 do 23373. Bashota je rekao da citiram
4 "ukoliko većina odluči da nešto odobri, to bi onda postalo za
5 mene prihvatljivo." Kraj citata. A, uopštenije je doveo na istim
6 tim stranama da ukoliko ljudi nisu bili za neku odluku glavnog
7 štaba, onda bi odluku donela većina, a oni koji su bili protiv
8 određene odluke, citiram "nisu osporavali ishod". Kraj citata.
9 Ovi odgovori ilustruju zašto odbrana ne može jednostavno da
10 kaže kao što je odbrana Krasniqija uradila na T29005, da
11 odluke glavnog štaba su iri -- irelevantne u odnosu na ličnu
12 odgovornost i doprinos Jakupa Krasniqija.

13 Jakup Krasniqi je bio u glavnom štabu. Svi optuženi su
14 bili učesnici. Oni su odabrali da ostanu u glavnom štabu tokom
15 dugog perioda, dok su se izvršavali zločini koje se terete u
16 ovom predmetu u skladu sa odlukama glavnog štaba, i podršku.
17 Ono što je glavni štab uradio u tom periodu, ima uticaj na
18 njegov -- na njihovu individualnu odgovornost. Optuženi se ne
19 moraju navesti imenom i prezimenom za svaki pojedinačni dokaz
20 da bi oni dali krivični doprinos.

21 Dakle, ne želimo da odemo toliko daleko da kažemo da mi
22 nikada ne pravimo greške prilikom individualizacije dokaza o
23 doprinos [kao što je prevedeno], ali, ono što je pokrenuto
24 prošle nedelje u stvari, ne odražava tačno veći deo dokaza.
25 Odbrana Thačija u T28621 je primetila grešku u kucanju u našem

1 podnesku, gde smo mi u stvari unakrsno referisali na dokaz
2 Krasniqija, za pretnje koje je u stvari izneo Thaçi. Taj -- ti
3 -- citat je naravno trebao da bude opšta referenca u onom delu
4 koji se odnosi na doprinos Thaçija, a to je drugi deo A4 našeg
5 podneska. Dakle, dokazi se izlažu u vezi onog odeljka gde se
6 bavimo doprinosom Thaçija.

7 Odbrana Krasniqija je tako u pravu, kada kaže da je
8 činjenična osnova za poslednju rečenicu u stavu 567 našeg
9 podneska netačna i mi povla -- mi smo povukli tu rečenicu, ali
10 glavna poenta je u stvari to, da nadzor nad pravnim sektorom
11 od strane Jakupa Krasniqija još uvek stoji uključujući to da
12 je Krasniqi bio zamenik komandanta OVK tokom perioda kada je
13 rad počeo pravni sektor Sokola Dobruna i kada se govori o
14 dokazima Bislime Zyrapija. To je T18359, da kada je Azem Syla
15 bio u Albaniji, nadzor je bio u rukama zamenika.

16 Dakle, ono što je odbrana pogrešno navela prošle nedelje
17 se tiče mnogo bitnijih stvari. Odbrana Thaçija je rekla na
18 T28596, da tužilaštvo nema dokaza o bilo kakvim direktnim
19 naređenjima ili saopštenjima od glavnog štaba u kome bi se
20 govorilo o navodnom zajedničkom krivičnom cilju. U P1581 se
21 govori o masovnim egzekucijama zarobljenika, što se tereti u
22 optužnici. Ubice koji su ih ustrelili su stigli sa rečima
23 "imamo naređenje od glavnog štaba da uklonimo zatvorenike" i
24 onda ih odvedu na mesto streljanja. Dakle, to je glavni štab,
25 a svi optuženi su bili u glavnom štabu u tom periodu. Dakle,

1 to je direktno naređenje od glavnog štaba koji prenosi
2 krivični cilj koji se tereti. Dakle, takve dokaze ne možete
3 tek tako zanemariti.

4 Mi hoćemo da se razmotri svaki dokaz u celini. Nekoliko
5 timova odbrane nas je optužilo da se oslanjamo samo na
6 okrivljujuće dokaze, a da zanemarujemo oslobađajuće. To nije
7 tako.

8 U našem podnesku se daju detaljna objašnjenja o tome,
9 zašto su neki svedoci verodostojni i pouzdani u vezi nekih
10 pojedinosti, a ne u vezi drugih. Oslobađajući dokazi nikada
11 nisu bili odbačeni, zato što su bili sami po sebi oslobađajući
12 i zbog toga, određeni navodi, od ranije su modifikovani ili se
13 više na njih ne oslanjamo. Iako je odbrana Krasniqija ipak
14 odlučila da izvede odbranu u odnosu na jedan takav stav. Mi
15 smo razmotrili dosledno sa prethodnim izjavama, osnove za
16 saznanja, koroboraciju [sic] -- i mnoge druge stvari koje smo
17 morali da uzmemo u obzir kada smo odlučivali na šta treba da
18 se oslonimo i kako da razrešimo nesklad između dokaza u nekim
19 slučajevima. To je sve urađeno u svetlu pravila 139(6), koji
20 kaže da kada veće razmatra "dokaze i nedoslednosti," nije
21 potrebno da panel sam po sebi to odmah obaci kao nepouzdan.
22 Panel može prihvatiti delove dokaza, a neprihvatiti druge
23 delove.

24 Brojni argumenti odbrane u ovom smislu potiču od površnog
25 oslanjanja na visoko rangirane svedoke OVK, čije se svedočenje

1 ne može potpuno prihvatiti kao verodostojno. Jedna takva stvar
2 se pojavila prošle nedelje, a to je do -- svedočenje Sokola
3 Bashote o politici prema kolaboracionistima kao nečem što je
4 hipotetično. To je T28691.

5 Jednostavno je nemoguće tumačiti dokaze Bashote iz 2006.
6 na ovaj način, kao što je to g. Tieger rekao prošle nedelje.
7 Bashota se distancirao u odnosu na svoj prethodni iskaz, tek
8 kada ga je ispitivala odbrana Tačija, kada je bio prepušten
9 sam sebi, Bashota je pokušao na drugi način da gleda na svoj
10 iskaz iz deve [sic] -- iz 2006. tj. da kaže da su targetirani
11 kolaboracionisti, ali je -- da je to bilo zakonito, jer su se
12 oni borili protiv OVK. Dakle, to nije hipotetički opis, a to
13 objašnjenje je potpuno manjkavo u svetlu dokaza o -- o tome ko
14 je stvarno bio na meti u vezi politike u odnosu na protivnike.
15 Kada su ga pitali zašto on to nije spomenuo na svojoj
16 pripremnoj sednici, da je politika o kolaboracionistima
17 glavnog štaba OVK samo hipotetička stvar, Bashota je odgovorio
18 da:

19 "Nisam na to obraćao pažnju. Možda je bilo nekih drugih
20 stvari na koje je trebalo obratiti pažnju, tako da nisam mogao
21 konkretno da se fokusiram na tu."

22 Dakle, takvo objašnjenje o jednoj bitnoj stvari kao što
23 je ova, niti je koherentno, niti je dosledno.

24 Vrdanje Bashote 2024, zajedno sa njegovom jasnom
25 pristrasnoću, zahteva da se odbace i oslobađajuća tumačenja iz

1 njegovog razgovora iz 2006. Jedino tumačenje prikaza Bashote
2 iz 2006, a koje stoji je da je glavni štab uradio ono što je
3 on rekao da je uradio kada je u pitanju politika u vezi
4 kolaboracionista. Ta izjava iz 2006, nije uzeta u kontekstu
5 istrage krivičnih dela učesnika -- članova glavnog štaba i to
6 objašnjava zašto Bashota je onda tu bio govorniji i sa
7 manje opreza pred MKSJ-om nego što je bio 2024. Tumačenje koje
8 bi bilo okrivljujuće je jedino koje je verodostojno i
9 pouzdano.

10 Ocene odbrane nisu urađene dovoljno precizno i strogo.
11 Oni pogrešno prikazuju dokaze proceduralni istorijat i naše
12 jasne stavove u spisu jako puno različitih pitanja. Govoriću o
13 samo dva.

14 Prvo, a govoriću uopšteno kako bismo mogli da ostanemo na
15 javnoj sednici, odbrana Thačija prošle nedelje je rekla, u
16 stranici [kao što je prevedeno] 28628630 transkripta, da
17 svedok 4489 nije verodostojan. U njenoj odluci o sastanku koji
18 je imala 2001. godine. Odbrana Thačija se opirala onome što
19 smo mi rekli u našem podnesku, da su beleške 4489 ovom
20 sastanku bile dragocene, jer beleške koje su urađene pre
21 događaja, nisu isto kao i one koje su napravljene u datom
22 trenutku.

23 Dakle, ovaj narativ ignoriše vrlo važan kontekst o tome
24 kako su te beleške uvrštene u spis, kao što se vidi na
25 stranici transkripta 11448, do 458 i 11487 do 489, svedok 4489

1 je veće zamolilo da predoči te beleške po zahtevu odbrane, ona
2 je odmah pristala da ih da, ali ih nije i podnela zaista, što
3 znači, da je 4489 te beleške napisala pod razumevajući da niko
4 u ovoj sudnici njih nikada neće videti. Dakle, ideja da bi
5 svedok lagala o nekom događaju u belešci samoj sebi, da bi to
6 kasnije mogla da koristi kao ko -- potkrepljenje kada su te
7 beleške trebale da se predaju u sred njenog svedočenja je
8 nešto što nije za poverovati. Mi smo pisali te beleške kao one
9 koje su postojale pre predmetnog vremena, jer 4489 nije
10 precizno mogla da odredi kada su napisane, ali okolnosti o
11 tome kako su te beleške uvrštene u spis, pokazuju obeležja
12 pouzdanosti, posebno imajući u vidu druge svedoke koje su čule
13 iste informacije od iste osobe.

14 Drugo, stranici transkripta 28738, odbrana Veselija je
15 iznela da su bili voljni da se oslone na pismene izjave, a ne
16 na iskaz u sudnici, kako bi izbegli da ti svedoci prođu
17 unakrsno ispitivanje i daju primer svedoka 4747.

18 To je tako očigledno i jasno pogrešno prikazivanje onoga
19 što se zaista desilo. Svedok 4747 je svedok čije su pismene
20 izjave uvrštene u spis, zato što je bio izložen uznemiravanju
21 i odbio je da dođe da svedoči. Mi smo nastojali koliko god je
22 to moguće da pozovemo tog svedoka probali smo putem svih
23 mogućih postupaka, koje je odobravalala treća država gde se
24 nalazi svedok i mi smo stvarno marljivo pokušali da ga
25 dovedemo i onda je panel odlučio da prihvati njegovo

1 svedočenje.

2 Obrana Veselija nije čak ni se potrudila kako bi dokazi
3 ovog svedoka mogli da se podriju, da je svedočio.
4 Pretpostavlja se da je to u vezi onih iskaza, tj. dokaza koje
5 su rekli da ne mogu da mu predoče, koji se navode u fusnoti 62
6 ko -- konačnog podneska Veselija. Materijalni koji se tamo
7 navode su izjave svedoka koja je uzela Veselija.

8 Obrana Veselija nije uopšte se potrudila da izvede te
9 ljude na unakrsno ispitivanje, nisu čak ni podneli njihove
10 izjave i oni se nepravilno citiraju u podnesku Veselija. Dosta
11 argumenata je odbrana Veselija iznela o iskazima koji nisu
12 bili podložni unakrsnom ispitivanju. Međutim, to treba na to
13 odgovoriti, jer oni na taj način dalje prikazuju pogrešno
14 zakone.

15 Niko ne osporava da pravilo 140(4)(a) se bavi dokazima
16 koji nisu prošli unakrsno ispitivanje. Svrha te odredbe je
17 jasna, jer tu objašnjava, zašto je žalbeno veće u Shali,
18 smatralo -- razmatralo sudsku praksu Evropskog suda o ljudskim
19 pravima u ovom kontekstu. Dakle, ta odredba sama po sebi samo
20 pokriva jednu podkategoriju takvih iskaza, tj. izjave svedoka
21 koje odbrana nije imala priliku da ispita. Suprotno
22 Selimijevoj odbrani, pravilo 150 -- iskazi, izjave po pravilu
23 153, ne potpadaju pod to pravilo, kada odbrana odbrije
24 mogućnost time što ne ulaže prigovor na usvajanje pismenih
25 svedok -- izjava svedoka. Mi se slažemo sa odbranom Selimija,

1 da izuzeće ne važi na isti način i u kontekstu pravila 155,
2 ali smatramo da ne ulaganje prigovora na dokumente po pravilu
3 155, može biti relevantan faktor prilikom razmatranja, da li
4 će i kako će oni koristiti te dokaze. Sve druge vrste dokaza
5 koji nisu izjava svedoka, primenjuju se opšti principi pravila
6 139(3). Isto tako treba spomenuti, da je žalbeno veće
7 konstatovalo, u stavu 478 presude, da pravilo 140(4)(a) važi
8 samo za činjenice koje spadaju u obeležja zločina ili vidove
9 odgovornosti i na bilo koje druge činjenice, koje su neophodne
10 za izricanje osuđujuće presude. Stav 491 iznosi konstatacije
11 koje se pobijaju u samom predmetu Shala. Dakle, radi se o
12 proizvoljnom pritvaranju i *mens rea* za to, *actus reus* i *mens*
13 *rea* za mučenje. Dakle, pripadni -- danje [kao što je
14 prevedeno] UZP-u, Shalin bitan doprinos UZP-u i zajednički
15 cilj UZP-a.

16 Dakle, ukratko, ne sve vrste iskaza koji nisu bili
17 podložni unakrsnom ispitivanju, podpadaju pod pravilo [kao što
18 je prevedeno] 140 i nema nikakvog razloga da se ne koriste
19 dokazi koji potpadaju pod pravilo 144, da bi se došlo do
20 činjeničnih konstatacija, sve dok se to uradi na način da ni
21 jedno ključno -- nalaz se ne temelji ne -- isključivom ili
22 odlučnom obimu tih dokaza.

23 Što se tiče bitnog doprinosa Kadrija Veselija UZP u ovom
24 predmetu, trebalo bi razmotriti, da li kombinovano dejstvo
25 svih dokazanih doprinosa, su se oslanjali na izjave svedoka

1 koji odbrana nije imala priliku da unakrsno ispita. Međutim,
2 ako postoji dovoljno potkrepljenje, onda nema isključive ili
3 odlučne tačke.

4 Odbrana Veselija kaže, da treba jako usko tumačiti
5 potkrepljenje u ovom kontekstu i nije potrebno potkrepiti
6 konkretnu činjenicu koja se razmatra. Potkrepljenje treba
7 shvatiti unutar -- u okviru formulacije kao dokazi koji idu uz
8 druge dokaze i može da se odnosi i na konkretne činjenice ili
9 niz povezanih i omogućava da se govori o širim test --
10 tematskim doslednostima i razlikama koje se mogu uporediti.
11 Dakle, što se toga tiče, i pored onoga što kažemo o
12 potkrepljenje u našem podnesku, mi skrećemo pažnju panela na
13 one predmete koje navodimo u odnosu na prihvatljivost 4747 u
14 stavu 2. Dakle, formulacija pravila 144 jasno kaže da
15 potkrepljenje bez obzira da li je uopšteno ili [sic] -- ili
16 konkretno, treba da bude onoliko, kako bi se izbeglo
17 isključivo ili odlučno oslanjanje na neke dokaze. Greške
18 odbrane Veselija o dokazima i iskazima koji nisu prošli
19 unakrsno ispitivanje su ključni da bi se razumeli njihovi
20 argumenti prošle nedelje.

21 Odbrana Veselija kaže, da je srž navoda o UZP-u protiv
22 Veselija, potiče od doprinosa koji su direktno doprineli
23 krivičnim delima, međutim, tu se sma -- umanjuje važnost
24 drugih vrsta doprinosa Veselija, jer jednostavno zamislite
25 koliko je malo rečeno prošle nedelje od strane Veselijeve

1 odbrane, o suštini predmeta. Dakle, vrlo malo se govorilo o
2 samim optužbama. Oni su ih jednostavno naveli koristeći razlog
3 da oni nisu bili podložni unakrsnom ispitivanju, a onda se
4 bave ostatkom dokaza kao da su to sve ukupni dokazi.

5 Njihovo bavljenje preostalim svedočenjima je slično onome
6 o čemu smo već govorili. Kada je reč o onome što je rečeno na
7 strani transkripta 28754, 28761 i 28779 na primer, Veselijeva
8 odbrana traži od vas, da zanemarite šta je Baton Haxhiju u
9 svom informativnom reko [sic] -- rekao i da raniju izjavu
10 Veselija protumačite u vezi sa SHIK-om, nakon rata, a gde
11 zapravo on govori o svojoj prethodnoj ulozi u G2 i da smatrate
12 da pominjanje načelnika Lulija u izveštaju operativne zone
13 Paštrik, nije autentično, niti u vezi sa Kadrijem Veselijem.

14 Ti argumenti predstavljaju pokušaj da se -- da zavadiš pa
15 da vladaš i to je suprotno tome da se ocene dokazi u celini.
16 Jednostavno je to izuzimanje dokaza koji ne idu u prilog i
17 traže da se pogleda šta je onda ostalo i to na jedan vrlo
18 uskogrud način.

19 Mi smo čuli lepe reči o tome da treba da se provere sve -
20 - sve fusnote i da sve treba da bude transparentno, kako kaže
21 odbrana, ali njihovi opšti argumenti ne odgovaraju iznetoj
22 retorici, jer argumenti su "nemojte slobodno ocenjivati sve
23 dokaze." Sve je to materijal po pravilu 140. Nemojte rešavati
24 nedoslednosti. Samo odaberite one koje su oslobađajuće
25 prirode. Nemojte svedocima postavljati suviše pitanja. Nemojte

1 ignorisati mišljenje međunarodnih svedoka koji rade za zemlje
2 koje odlučuju o tome, da li uopšte treba da postoje
3 međunarodni sudovi. Nemojte suviše razmišljati. Sve su to
4 signali, znaci koji upućuju u jednoj ili drugoj meri. Nemojte
5 raditi svoj posao, nemojte da budete sudije.

6 Mi smo predočili dokaze koji su detaljni. Sve što želimo
7 je da vi sagledate svaki detalj svih tih dokaza. Taj spis
8 predmeta u celini pokazuje da su optuženi zloupotrebom svojih
9 položaja i struktura na čijem čelu su bili, sproveli
10 zajednički cilj i značajno mu doprineli.

11 Optuženi su očuvali i unapredili ono što je bio cilj OVK
12 iz ranijih dana, a i okrenuli se protiv protivnika koji su im
13 stajali na putu da kontrolišu Kosovo. Oni su izdavali
14 saopštenja za javnost i deklaracije u kojima su osuđivali,
15 pretili i zaklinjali se da će kazniti svoje protivnike. I ti
16 protivnici jesu bili kažnjeni.

17 Sačinili su i izdali propise i uputstva, kojima su
18 kodifikovali bespoštedno postupanje i do toga je onda zaista i
19 došlo.

20 Optuženi su postupali u skladu sa onime za šta su se
21 zalagali i to tako što su doprineli nekim od krivičnih dela
22 koja -- za koja se tereti u optužnici. Oni koji su im bili
23 lojalni su bili postavljeni na položaje vlasti gde su radili
24 isto.

25 Izvršiocima krivičnih dela nisu kažnjeni, zato što su

1 krivična dela protiv protivnika deo onoga što su planirali
2 optuženi.

3 I to se dešavalo svuda. Ne na jednom mestu jednog dana.
4 To se dešavalo u 50 zatočeničkih centara na Kosovu i u
5 severnoj Albaniji tokom perioda od 18 meseci.

6 Spis predmeta u ovom predmetu pokazuje da su optuženi
7 radili ono što su rekli da će da urade i taj narativ je
8 ubeđujući van razumne sumnje.

9 Hvala, časni sude.

10 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Hvala, g. Halling.

11 G. Laws, imamo još 15 minuta, ako želite da sada iznesete
12 svoje komentare, ili možete sledećeg dana ujutru, kako vi
13 želite.

14 G. LAWS: [Prevod] Ja se plašim da će mi biti potrebno
15 više od 15 minuta i da ću zloupotrebiti strpljenje publike. Da
16 li možemo da sačekamo sredu ujutru onda?

17 PREDSEDAVAJUĆI SUDIJA SMITH: [Prevod] Da. Neće to biti
18 sutra. U redu. Onda ćemo nastaviti sa radom u 9:00 časova u
19 sredu.

20 Nemojte zaboraviti da treba da izjave svojih clijenata
21 dostavite prevodiocima što je ranije moguće. Vidimo se u
22 sredu.

23 --- Sednica se završava u 16;+:26 časova.

24

25